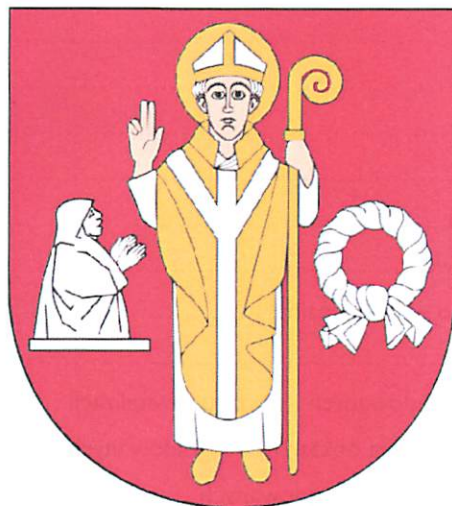

Załącznik
do Uchwały Nr XLVII/214/2017
Rady Gminy Stanin
z dnia 10 listopada 2017 r.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY STANIN na lata 2017-2023

Wykonawca:

 **PROJECT
CONSULTING**

Spis treści

Wstęp	3
1. Podstawowe pojęcia rewitalizacji	5
2. Charakterystyka gminy	7
3. Metodologia opracowania	14
4. Diagnoza	17
4.1. Sfera społeczna.	18
4.2. Sfera gospodarcza.	25
4.3. Sfera środowiskowa.	27
4.4. Sfera przestrzenno – funkcjonalna.	27
4.5. Sfera techniczna.	28
5. Delimitacja obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji	30
5.1. Metodologia wyznaczania obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji	30
5.2. Wyznaczenie obszarów zdegradowanych	31
5.3. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji	33
6. Wizja Obszaru Rewitalizacji	36
7. Cele rewitalizacji i kierunki działań	36
8. Charakterystyka projektów rewitalizacyjnych wraz z planem finansowym i uzasadnieniem ich komplementarności	38
8.1. Lista planowanych podstawowych projektów rewitalizacyjnych	38
8.2. Harmonogram realizacji projektów rewitalizacyjnych	44
8.3. Komplementarność projektów rewitalizacyjnych	45
8.4. Powiązanie celów i projektów rewitalizacyjnych	47
9. Powiązanie z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	48
10. System wdrażania i monitorowania działań rewitalizacyjnych	51
10.1. Źródła i modele finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych	51
10.2. System instytucjonalny w procesie rewitalizacji	52
10.3. Zarządzanie procesem rewitalizacji	52
10.4. System budowania i wspierania partnerstw	54
10.5. System informacji i promocji	54
10.6. Monitorowanie efektów działań rewitalizacyjnych	55
11. System ewaluacji i aktualizacji programu	57
11.1. Zasady, tryb i metody przeprowadzenia ewaluacji	57
11.2. Zasady i tryb aktualizacji programu	57
12. Proces konsultacji społecznych	59
13. Proces strategicznej oceny oddziaływania programu na środowisko	61
Spis tabel	62
Spis map i wykresów	62
Spis fotografii	62
Załączniki	62

WSTĘP

Niniejszy dokument stanowi kompleksową i szczegółową diagnozę służącą wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, stanowiących pierwszy etap procesu rewitalizacji, a także podstawę do sporządzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji.

W opracowaniu zaprezentowano definicje kluczowych pojęć, które pozwolą odbiorcom na zrozumienie istoty realizacji procesu rewitalizacji i prowadzonych w jego ramach działań. Przedstawiono również metodologię przeprowadzonej diagnozy oraz wyjaśnienie zastosowanych wskaźników w celu ułatwienia interpretacji jej wyników.

W ramach każdej ze sfer przedstawiono również ogólną charakterystykę trendów poszczególnych zjawisk na terenie Gminy Stanin, opracowaną w oparciu o dostępne dane m.in. Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, Policji, GOPS oraz Urzędu Gminy Stanin.

Gmina Stanin przystąpiła do opracowania lokalnego programu rewitalizacji (LPR) **na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym¹ oraz Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020²**. Zgodnie z załącznikiem Cechy i elementy programów rewitalizacji do ww. wytycznych, program rewitalizacji powinien cechować się: kompleksowością, koncentracją programu, komplementarnością projektów rewitalizacyjnych/przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz uwzględnieniem zasady partnerstwa i partycypacji.

Kompleksowość zakłada ujęcie w programie rewitalizacji jednocześnie aspektów społecznych, gospodarczych lub przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych lub środowiskowych związanych zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. Wklucza również możliwości planowania i realizacji tylko wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych wyłącznie na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji. Celem programu rewitalizacji jest bowiem kompleksowości interwencji rozumiana, jako wzajemne powiązanie oraz synergia projektów rewitalizacyjnych, która nie oznacza obowiązku jednoczesnej realizacji projektów, lecz synchronizację efektów ich oddziaływania na sytuację kryzysową.

Koncentracja pomocy oznacza, że program rewitalizacji dotyczy terenów o istotnym znaczeniu dla rozwoju gminy, obejmujących całość lub część zdiagnozowanego obszaru zdegradowanego i dotkniętych szczególną koncentracją problemów i negatywnych zjawisk kryzysowych. Działania ukierunkowane powinny być na określony i zidentyfikowany dzięki diagnozie obszar rewitalizacji, przy założeniu zastosowania adekwatnych narzędzi oraz możliwości finansowania rewitalizacji. Chociaż, co do zasady projekty rewitalizacyjne realizowane są na obszarach rewitalizacji, wyjątkiem od tej ogólnej zasady są projekty zlokalizowane poza tym obszarem, pod warunkiem, iż służą one realizacji celów wynikających z programu, a dotyczą inicjatyw społecznych nakierowanych np. na aktywizację zawodową mieszkańców obszarów rewitalizacji. Wymagają one jednak każdorazowo szerszego uzasadnienia i wskazania siły tych powiązań i efektywności oddziaływania danego projektu rewitalizacyjnego.

Komplementarność programu, rewitalizacja to uwzględnienie przy jego projektowaniu aspektów: przestrzennych, problemowych, proceduralno-instytucjonalnych, międzyokresowych i źródeł finansowania.

Jej przestrzenny wymiar wymaga uwzględnienia wzajemnych powiązań pomiędzy projektami/przedsięwzięciami realizowanymi na obszarze rewitalizacji i poza nim, tak by program efektywnie oddziaływał na cały dotknięty kryzysem obszar, oraz by prowadzone działania nie skutkowały przenoszeniem problemów na inne obszary lub nie prowadziły do niepożądanych efektów społecznych. W konsekwencji wymagana jest ciągła analiza następstw decyzji przestrzennych w skali całej gminy i jej otoczenia (np. przeznaczanie nowych terenów pod zabudowę) w celu zapewnienia skuteczności realizacji programu rewitalizacji.

Komplementarność problemowa oznacza konieczność realizacji projektów, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, w wyniku czego program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym, środowiskowym). Takie podejście będzie przeciwdziało fragmentacji działań koncentrując uwagę na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru. Konieczne jest w tym wypadku określenie pożądanego stanu, do jakiego mają doprowadzić dany obszar projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, oraz wyboru odpowiednich mierników/wskaźników osiągnięcia celów programu rewitalizacji. W efekcie działania

¹ Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. - Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.)

² Wytyczne zatwierdzone w dniu 02.08.2016 r. przez Ministra Rozwoju (MR/H 2014-2020/20(2)08/2016).

rewitalizacyjne będą powiązane ze strategicznymi decyzjami gminy na innych polach, co zapewni lepszą koordynację tematyczną i organizacyjną dla podejmowanych decyzji.

Aspekt **proceduralno-instytucjonalny** wymaga **spójnego systemu zarządzania programem rewitalizacji**. Pozwoli to na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. W tym celu niezbędne jest włączenie systemu zarządzania programem rewitalizacji do stosowanego w gminie systemu zarządzania.

Komplementarność **międzyokresowa** pozwala na **odniesienie się do przedsięwzięć rewitalizacyjnych dotychczas zrealizowanych** (w latach 2007- 2013) na terenie gminy przez krytyczną ich ocenę oraz sformułowanie wniosków na temat skuteczności działań, osiągniętych celów i napotkanych problemów. Umożliwi to uzupełnienie działań (np. o charakterze infrastrukturalnym) o projekty komplementarne (np. o charakterze społecznym) w nowej perspektywie finansowej. Tym samym spełniony zostanie kluczowy dla procesów rewitalizacji postulat ciągłości.

Komplementarność **źródeł finansowania** wskazuje na **konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia** ze środków EFRR, EFS (np. w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego) i FS (np. w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich) ze wsparciem ze źródeł prywatnych (np. przedsiębiorcy) i publicznych (np. budżet gminy / zadania zlecone), co jest spójne z zasadą włączenia wszystkich grup interesariuszy w realizację działań rewitalizacyjnych.

Kluczowe dla zrozumienia istoty współuczestnictwa interesariuszy w procesie opracowywania i realizacji programu rewitalizacji jest uwzględnienie **zasady partnerstwa i partycypacji**. Prace nad przygotowaniem programu i jego wdrażanie oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszarów rewitalizacji oraz innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi. Program rewitalizacji powinien zawierać opis procesu jego przygotowania (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie) dokumentujący udział w nim różnych grup interesariuszy w taki sposób, by możliwe było zweryfikowanie i ocena stopnia osiągniętego uspołecznienia, jak również określenie, w jaki sposób wybrana forma zarządzania programem rewitalizacji realizuje zasadę udziału w niej interesariuszy.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Stanin na lata 2017-2023 został przygotowany również w oparciu o wymagania określone w dokumencie IZ RPO **Zasady delimitacji obszarów rewitalizacji i definiowania programów rewitalizacji na terenach wiejskich województwa lubelskiego**³, zaś dokumentem źródłowym stanowiącym punkt wyjścia do diagnozy jest **Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stanin na lata 2014 – 2020**⁴.

³ źródło: http://rpo.lubelskie.pl/strona-404-rewitalizacja_dokumenty.html

⁴ Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XLII/226/2014 Rady Gminy Stanin z dnia 16 maja 2014 r.

I. PODSTAWOWE POJĘCIA REWITALIZACJI

W celu właściwego i jednoznacznego zrozumienia istoty i specyfiki programów rewitalizacji, poniżej przedstawiono definicje zastosowanych pojęć⁵:

- 1) **Interesariusze rewitalizacji** - to wszystkie osoby i instytucje (publiczne i prywatne), w szczególności: mieszkańcy obszaru rewitalizacji, właściciele/użytkownicy nieruchomości i podmioty nimi zarządzające, podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą (bez względu na jej formę prawną), społeczną (w tym stowarzyszenia i fundacje oraz grupy nieformalne), jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne oraz organy władzy publicznej.
- 2) **Rewitalizacja** - to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji.
- 3) **Stan kryzysowy** - stan spowodowany **koncentracją negatywnych zjawisk społecznych** (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), **współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer**:
 - a) **gospodarczej** (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
 - b) **środowiskowej** (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
 - c) **przestrzenno-funkcjonalnej** (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),
 - d) **technicznej** (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).
- 4) **Obszar zdegradowany** - obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.
- 5) **Obszar rewitalizacji** - obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w pkt. 3, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz **nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy**. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe (w tym poportowe i powydobywcze), powojenne lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

⁵ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020, zatwierdzone w dniu 02.08.2016 r. przez Ministra Rozwoju (MR/H 2014-2020/20(2)08/2016).

- 6) **Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne**⁶ - działania akceptowane przez społeczność sołectwa i odpowiadające kryteriom SMART (szczegółowe, mierzalne, adekwatne do potrzeb, realistyczne i osadzone w czasie). Projekty i przedsięwzięcia powinny być opisane i uzasadnione, z wykazaniem oczekiwanych rezultatów i wpływu na redukcję zdiagnozowanych problemów, a także z podaniem przewidywanych źródeł finansowania.

⁶ Zasady delimitacji obszarów rewitalizacji i definiowania programów rewitalizacji na terenach wiejskich województwa lubelskiego, IŻ RPO, http://rpo.lubelskie.pl/strona-404-rewitalizacja_dokumenty.html

2. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Położenie geograficzno-przestrzenne

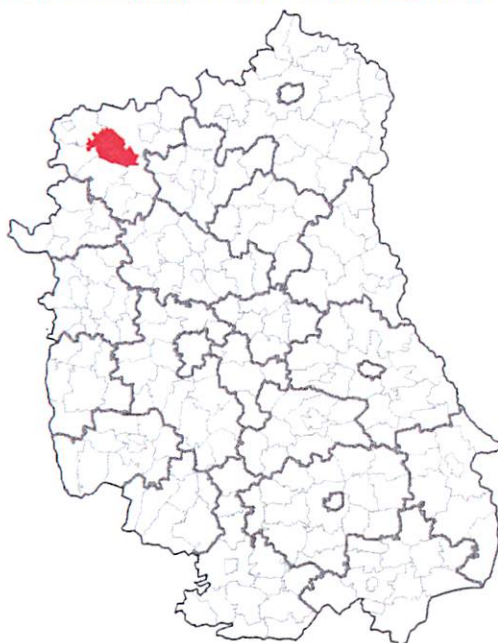
Gmina Stanin położona jest w północno - zachodniej części województwa lubelskiego, w powiecie łukowskim, w odległości 17 km od miasta Łuków. Zajmuje powierzchnię 160,82 km². W podziale fizyczno - geograficznym kraju zaliczona została do podprovincji Nizin Środkowopolskich oraz makroregionu Niziny Południowo - podlaskiej, który obejmuje:

- Równinę Łukowską - na której leży zdecydowanie większa część gminy;
- Wysoczyznę Żelechowską - na której leży niewielka, zachodnia część terenu gminy, tj. okolice miejscowości Wnętrzne.

Bezpośrednio graniczy z następującymi jednostkami samorządu terytorialnego:

- Od północnego - wschodu z gminą Łuków;
- Od południowego - zachodu z gminą Wola Mysłowska;
- Od północnego zachodu z gminą Stoczek Łukowski;
- Od południowego - wschodu z gminą Wojcieszków;
- Od południa z gminą Krzywda.

Mapa I. Położenie gminy Stanin w województwie lubelskim.

Mapę pobrano ze strony internetowej: <http://wikipedia.pl>

Gminę Stanin tworzy 29 miejscowości wiejskich, które w zakresie realizacji zadań administracyjnych zorganizowane zostały w 29 sołectw. Ich wykaz przedstawia się następująco: Aleksandrów, Anonin, Borowina, Celiny Szlacheckie, Celiny Włociańskie, Gózd, Jarczówek, Jeleniec, Jonnik, Józefów, Kierzków, Kij, Kopina, Kosuty, Lipniak, Niedźwiadka, Nowa Wróblina, Nowy Stanin, Ogniwo, Sarnów, Stanin, Stara Gąska, Stara Wróblina, Tuchowicz, Wesołówka, Wnętrzne, Wólka Zastawska, Zagoździe, Zastawie -jedlanka Osada.

Podłoże geologiczne i gleby

Obszar gminy leży na południowo - zachodnim skraju starej prekambryjskiej platformy wschodnioeuropejskiej, w obrębie struktury zrębowej podlasko - lubelskiej. Obszar ten cechuje budowę dwupiętrową. Stosunkowo płytko, na głębokości 910 m p.p.m. występują prekambryjskie skały krystaliczne (łupki, gnejsy, amfibolity). Na cokole krystalicznym natomiast osadzone są skały osadowe paleozoiczne, mezozoiczne i kenozoiczne. Dominującymi są osady polodowcowe zlodowaceń środkowopolskich, zlodowacenia Odry. W obrębie tych

osadów zostały przetransportowane przez lądolód skandynawski fragmenty kry jurajskiej, zawierające unikalne w skali Europy Środkowej, skamieniałości jurajskie (m.in. amonity).

Występujące tutaj gleby składają się z glin zwałowych oraz piasków i żwirów polodowcowych związanych z cofaniem się lądolodu plejstoceniowego w okresie zlodowaceń środkowopolskich. Wśród gleb średniej jakości dominują gleby brunatne i bielicowe żytnie dobre, z małym udziałem zbożowo - pastewnych słabych IVa i IVb klasy bonitacyjnej, a pod użytkami zielonymi gleby organiczne klasy III i IV (zlokalizowane w dolinach Krzyny Południowej). Natomiast gleby korzystne do produkcji rolnej (gleby brunatne lub bielicowe pszenno - żytnie i pszenne klasy IIIa i IIIb oraz czarne ziemie w kompleksie zbożowo - pastewnym mocnym) występują tutaj sporadycznie (Turski R. 1993). Jeśli chodzi natomiast o wskaźnik bonitacji oraz jakości i przydatności rolniczej, to na terenie gminy Stanin osiąga on wartość 30 – 40 punktów, co jest wynikiem bardzo słabym, nie tylko w skali powiatu łukowskiego, ale również całego województwa (WIOŚ 2013).

Zasadniczymi masami powietrza docierającymi tutaj są masy polarnomorskie, polarnokontynentalne, podzwrotnikowe oraz arktyczne i atlantyckie. W związku z tym, iż są to zjawiska o indywidualnych cechach, przynoszą różne typy pogody. Ruch mas powietrza wywołują zmiany ciśnienia atmosferycznego, które przy średniej 991.08 mb dla Polski, w Łukowie kształtuje się w okolicach 995 - 1000 mb.

Przeważają wiatry z kierunków zachodnich. Odznaczają się one większą prędkością i przynoszą wilgotne powietrze oceaniczne, ze znacznym zachmurzeniem, opadami i obniżką temperatury latem, natomiast wzrostem zimą. Średnia liczba wiatrów silnych powyżej 8 m/s, dochodzi do 50 dni/rok.

Średnia temperatura dla rejonu Łukowa i okolic wynosi 7-7,5°C dla porównania, średnia temperatura dla Polski wynosi 7,24°C).

Średnie opady atmosferyczne wynoszą 500 mm i są niższe niż średnie wartości kraju (600 mm). W rocznym ich przebiegu uwidaczniają się wyraźne minima zimowe i maksima letnie. Na półroczu zimowe (grudzień - maj) przypada poniżej 180 mm, czyli poniżej połowy wartości opadów. Najwięcej opadów przypada na półroczu letnie - 320 mm, zaś miesiącem najbardziej deszczowym jest lipiec.

Liczba dni ze śniegiem wynosi 50 - 70. Najczęściej opady śnieżne występują w grudniu i styczniu. Trwałość pokrywy śnieżnej na opisywanym obszarze wynosi 60 - 90 dni, przy grubości rzędu kilkunastu centymetrów. Okres wegetacyjny trwa 200 - 210 dni, a początek robót polowych przypada na ostatnią dekadę marca lub pierwszą kwietnia.

Wody powierzchniowe

Gmina Stanin położona jest w dorzeczu Wieprza. Przez jej teren przepływają dwie rzeki: Bystrzyca i Wilkojadka. W dolinie Wilkojadki występują trzy kompleksy stawów rybnych, które są największymi zbiornikami w gminie. Łączna powierzchnia stawów rybnych wynosi 57 ha. Krajobraz urozmaicają również bagna oraz mniejsze zbiorniki wodne.

Obszary leśne

Istotnym elementem utrzymującym równowagę w środowisku przyrodniczym są lasy rozmieszczone równomiernie na terenie gminy. Zajmują one 2843 ha, co stanowi 17,64% ogólnej powierzchni gminy. Lasy charakteryzują się znacznym zróżnicowaniem siedliskowym, z przewagą i dominacją boru świeżego. Panującym gatunkiem jest sosna. Wartość przyrodniczą stanowi fragment rozległego kompleksu leśnego „Kryńszczak” o krajowej randze przyrodniczej oraz dolina rzeki Bystrzycy o randze regionalnej

Do najcenniejszych obiektów, które stanowią jednocześnie atrakcję turystyczną gminy, można zaliczyć:

- Drewniany dwór w stylu klasycystycznym wzniesiony około 1825 roku wraz z parkiem z końca XVIII wieku w miejscowości Sarnów;
- Ruiny dworu z ziemnym tarasem i fosą wraz z zespołem przyzamkowym z XVII wieku we wsi Wesołówka;
- Dwa grodziska w okolicy Tuchowicza;
- Zespoły folwarczne w Jeleńcu i Kujawach/Kosutach;
- Kościół w stylu neoromańskim murowany z 1888 roku oraz dzwonnica w miejscowości Tuchowicz;
- Kościół barokowy z fragmentami klasztoru Bernardynów z XVIII wieku i zabytkową bramą wejściową w miejscowości Jeleniec;
- Dzwonnica murowana zbudowana ok. 1836 roku w Staninie

Ocena stanu środowiska naturalnego i identyfikacja zagrożeń

Gmina Stanin ma głównie charakter rolniczy, z rozwiniętymi funkcjami obsługi rolnictwa, usług dla ludności. Zagrożenie dla środowiska naturalnego w gminie Stanin wiąże się z intensyfikacją produkcji rolnej. Szczególnie wzrost nawożenia i stosowanie środków ochrony roślin jest dużym zagrożeniem na gruntach gdzie dominują gleby piaszczyste o dużej przepuszczalności wodnej. Mała izolacja pozioma wodonośnego skutkuje ryzykiem ich skażenia. Lepszą izolacją poziomą wodonośnego charakteryzują się gleby gliniaste.

Jakkolwiek Gmina nie dysponuje informacją o stanie czystości wód i powietrza, to można powiedzieć, że Gmina Stanin leży na obszarze czystym w stosunku do województwa lubelskiego. Emisja dwutlenku siarki w tym rejonie waha się w granicach 501-1000 Mega Ton na rok, dwutlenku azotu 121-200 Mega Ton na rok, pyłu 251-400 Mega Ton na rok i jest stosunkowo niska w porównaniu z regionem lubelsko-puławskim i chełmsko-krasnostawskim. Można jednak powiedzieć, że emisja tlenu węgla dla tego regionu jest zbliżona do regionu lubelsko-puławskiego 431-810 Mega Ton na rok (WIOŚ 2013).

Na terenie Gminy funkcjonuje oczyszczalnia ścieków w miejscowości Stanin, obsługująca dwie miejscowości: Stanin i Wesołówkę. W roku 2014 zostało wytworzonych 1 056,0 ton odpadów komunalnych zebranych z 1.981 gospodarstw domowych. Średnio jeden mieszkaniec wytworzył 106,1 kg odpadów komunalnych.

Obecnie podstawowe zagrożenie dla środowiska stanowi niewystarczająca sieć kanalizacji sanitarnej, oraz zanieczyszczenia środowiska, związane z nasilającym się ruchem komunikacyjnym. W związku z tym potencjalne zagrożenia dla środowiska przyrodniczego wiążą się z rozwojem cywilizacji i działalnością człowieka. Należy do nich zaliczyć:

- Powstawanie nielegalnych wysypisk śmieci;
- Intensywną gospodarkę rolną (nawożenia pól, stosowanie chemicznych środków ochrony roślin);
- Niewłaściwą gospodarkę leśną (proces odlesiania) i nielegalna penetracja terenów leśnych;
- Zanieczyszczenia powietrza spowodowane komunikacją samochodową.

Podsumowując opis najważniejszych elementów środowiska gminy Stanin należy stwierdzić, iż charakteryzuje się ona czystym środowiskiem i w niewielkim stopniu przekształconym krajobrazem. Tworzy to dobre warunki do rozwoju turystyki i rekreacji oraz produkcji zdrowej żywności. Wniosek ten wzmacnia fakt, iż na terenie gminy nie ma zakładów produkcyjnych uciążliwych dla środowiska. Pod rozwój działalności przemysłowej i usługowej należy przeznaczyć tereny o najniższych wartościach użytkowych z rolniczego punktu widzenia z jednoczesnym stałym monitoringiem ich uciążliwości dla środowiska przyrodniczego.

Najważniejsze problemy w obszarze przestrzeni, środowiska, zasobów kulturowych i historycznych to:

- peryferyjne położenie gminy w stosunku do stolicy województwa;
- słaba jakość gleb w stosunku do innych obszarów województwa;
- niska lesistość gminy i brak dużych kompleksów leśnych;
- brak dużych zbiorników wodnych o znaczeniu turystycznym i rekreacyjnym;
- duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych (odpowiednia promocja produktu)
- brak zasobów naturalnych zawierających impulsy rozwojowe

W obszarze zasobów kulturowych i historycznych zdiagnozowane problemy w ramach warsztatów strategicznych przez Grupę Roboczą ds. Strategii Rozwoju Gminy Stanin to:

- brak koordynacji działań kulturalnych (koordynatora)
- zły stan niektórych obiektów zabytkowych;
- brak w budżecie gminy środków finansowych na ochronę i promocję dziedzictwa kulturowego;
- niedostateczna promocja walorów kulturowych gminy;
- niewystarczające oznakowanie obiektów zabytkowych (tabliczki informacyjne, drogowskazy itp.);
- brak lokalnych stowarzyszeń o charakterze historycznym;
- brak produktu lokalnego będącego symbolem gminy;
- słabe wykorzystanie posiadanych zasobów historycznych (ruiny grodziska)

Zasoby mieszkaniowe

Zasoby mieszkaniowe gminy pod koniec 2012 roku wynosiły 2581 mieszkań. Należy jednak zwrócić uwagę na duże zróżnicowanie standardów poszczególnych mieszkań, co ma istotny wpływ na jakość życia mieszkańców. Na korzyść gminy przemawia jedna z większych powierzchni użytkowych mieszkań, w porównaniu do innych gmin wiejskich powiatu łukowskiego.

Dane dotyczące przeciętnej powierzchni użytkowej jednego mieszkania lokują gminę na wysokiej pozycji w powiecie łukowskim, podobnie jak pod względem liczby osób na jedną izbę plasują ją także powyżej średniej w powiecie.

Poziom aktywności społecznej

Poziom aktywności obywatelskiej można mierzyć na wiele sposobów. Najbardziej powszechnym, a jednocześnie najbardziej trafnym pomiarem jest zaangażowanie społeczne i polityczne obywateli. W roku 2014 na terenie gminy funkcjonowało 27 organizacji społecznych. Spośród danych uzyskanych z Głównego Urzędu Statystycznego brak jest informacji odnoszących się do działalności domów, ośrodków kultury, klubów i świetlic. Jakkolwiek na terenie gminy funkcjonuje 21 stowarzyszeń i organizacji społecznych, to ponadto około 20% osób uczestniczy w zebraniach wiejskich, w których władze gminy na bieżąco informują mieszkańców o aktualnych działaniach.

W ramach organizacji i stowarzyszeń można wymienić takie organizacje, jak: Gimnazjalny Ludowy Klub Sportowy w Staninie, Powiatowe Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Łukowie z/s w Staninie, Uczniowski Ludowy Klub Sportowy w Staninie, Stowarzyszenie Partnerstwo na rzecz Rozwoju Gminy Stanin - Bona Fide, Gminny Ludowy Klub Sportowy "Start" Stanin, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Ochotnicza Straż Pożarna w Staninie, Spółdzielnia Kótek Rolniczych w Staninie, Stowarzyszenie Ochrony Zlewni Rzeki Świder i Rezerwatu Jata. Odnosząc się do wskaźnika politycznego aktywności obywatelskiej należy stwierdzić, że w wyborach w 2014 roku wzięło udział w I turze 47,4 % uprawnionych do głosowania.

Rolnictwo

Gmina Stanin ma charakter rolniczy. Na jej obszarze w roku 2014 prowadzonych było około 4752 gospodarstw rolnych, będących jednocześnie gospodarstwami indywidualnymi. Większość gospodarstw stanowiły gospodarstwa małe, poniżej 5 ha powierzchni (3927 gospodarstw), zaś najmniejszą liczbę stanowiły gospodarstwa powyżej 15ha i jest ich tylko 64. Indywidualne gospodarstwa rolne na terenie gminy są bardzo rozdrobnione co wpływa na ich niską efektywność. Uprawia się głównie zboża i ziemniaki, a hoduje bydło mleczne i trzodę chlewną. Powierzchnia użytków rolnych w gminie stanowi ok. 79% ogólnej powierzchni gminy.

Przedsiębiorczość

Gminę Stanin charakteryzuje średni poziom rozwoju mikroprzedsiębiorstw będących w przewadze zakładami osób fizycznych. Sektor działalności prywatnej znacznie przewyższa sektor publiczny zwłaszcza pod względem zarejestrowanych przedsiębiorców. W roku 2012 na terenie gminy Stanin było zarejestrowanych 546 podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON, spośród których 24 należało do sektora publicznego, a 522 do sektora prywatnego. W ramach wszystkich przedsiębiorstw 63% wykonuje pozostałą działalność gospodarczą, 28% działa w ramach przemysłu i budownictwa, a 9% to rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo. Najwięcej jest mikroprzedsiębiorstw 94,5%, pozostałe to firmy zatrudniające od 10 do 49 pracowników (5,1%) oraz od 50 do 249 pracowników (0,4%).

Infrastruktura komunikacyjna

Podstawową sieć komunikacyjną tworzą drogi gminne. Zgodnie z powszechnie przyjętymi założeniami powinny one zapewniać dogodne połączenia pomiędzy miejscowościami położonymi na terenie gminy. Biorąc pod uwagę wielkość gminy oraz liczbę miejscowości, sieć tą można uznać za rozwiniętą w sposób zadowalający. Całkowita sieć dróg gminnych wynosi 119,08 km, z czego 55,67 km (46,75%) posiada nawierzchnię utwardzoną. Pozostałe drogi posiadają nawierzchnię:

- Gruntową – 47,84 km (40,17%);
- Ulepszoną kamieniem lub żwirem – 15,57 (13,07%).
- Drogi powiatowe na terenie gminy tworzą sieć o długości 65,5 km. W porównaniu do stanu technicznego dróg gminnych, w tej kategorii widać znacznie lepszą sytuację – 95% dróg powiatowych na terenie gminy posiada nawierzchnię utwardzoną.
- Przez teren gminy przebiegają dwie drogi wojewódzkie: nr 807 Maciejowice - Sobolew - Żelechów – Łuków oraz nr 808 Łuków - Serokomla - Kock. Łączna ich długość na terenie gminy wynosi 13,1 km.

Infrastruktura sieciowa i telekomunikacja

W gminie działają dwa Urzędy Pocztowe w Staninie i Tuchowiczu. Niemalże wszystkie miejscowości są stefonizowane. Gmina nie posiada danych na temat liczby użytkowników telefonów komórkowych.

Na terenie Gminy istniejąca infrastruktura umożliwia dostęp do Internetu m.in. za pomocą technologii:

- ADSL wykorzystującą przewodowe łącza telefoniczne;

- wykorzystującą bezprzewodową infrastrukturę dostępu do sieci 3G i 4G;
- światłowodowej

Poziom zadowolenia z dostępu do Internetu przedstawia poniższy wykres (Raport z badania – Gmina wiejska Stanin). Z badań wynika że mieszkańcy gminy Stanin w ponad 88% są zadowoleni z dostępu do Internetu, niewielki bo zaledwie 2% ankietowanych jest zdecydowanie niezadowolonych i to one mogą ulec wykluczeniu cyfrowemu. Z indywidualnych wywiadów pogłębionych dowiadujemy się, że gmina poczyniła starania, które doprowadziły do objęcia bardzo dużego obszaru dostępem do Internetu.

Zaopatrzenie w wodę

Na potrzeby zbiorowego zaopatrzenia mieszkańców w wodę korzysta się głównie z wód zalegających w utworach na poziomie trzeciorzędu i czwartorzędu. Na terenie gminy funkcjonują dwa ujęcia wody w miejscowości Tuchowicz i nowo otwarta Stacja Uzdatniania Wody w Tuchowiczu. Maksymalna przepustowość SUW w Tuchowiczu wynosi 2239 m³/dobę (Strategia Rozwoju Gminy Stanin na lata 2007-2020 Załącznik do Uchwały Nr XII-78-08 Rady Gminy Stanin z dnia 04.02.2008 r.).

Długość całkowita sieci wodociągowej na terenie gminy wynosi 156 km, w tym długość przyłączy około 44,8% tej długości. Przyłączonych jest do niej 2193 gospodarstwa domowe, co stanowi 78,3% wszystkich gospodarstw domowych na terenie gminy (2800 gospodarstw domowych).

Infrastruktura ochrony środowiska

Na terenie Gminy funkcjonuje oczyszczalnia ścieków w miejscowości Stanin, obsługująca dwie miejscowości: Stanin i Wesotówkę. W roku 2014 zostało wytworzonych 1 056,0 ton odpadów komunalnych zebranych z 1.981 gospodarstw domowych. Średnio jeden mieszkaniec wytworzył 106,1 kg odpadów komunalnych. Należy jeszcze dodać, iż długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosi łącznie 8,7 km. Przyłączonych jest do niej 217 gospodarstw domowych, co stanowi zaledwie 7,75% ich całkowitej liczby na terenie gminy.

Najważniejsze problemy w obszarze infrastruktury technicznej

- brak chodników
- brak ścieżek rowerowych
- braki w oświetlenia ulic
- poprawa bezpieczeństwa na drogach (Zastawie)
- modernizacja starego ujęcia wody
- wykorzystanie wysypiska śmieci
- promocja dalszej gazyfikacji gminy
- brak terenów pod inwestycje
- brak uzbrojenia terenów
- znikome wykorzystanie OZE

Oświata

Na terenie gminy funkcjonuje 11 placówek oświatowych, których lista przedstawia się następująco:

1. Zespół Szkół w Staninie
 - Szkoła Podstawowa w Staninie
 - Publiczne Gimnazjum w Staninie
 - Publiczne Przedszkole w Staninie
2. Zespół Szkół w Zagoździu
 - Szkoła Podstawowa w Zagoździu
 - Publiczne Gimnazjum w Zagoździu
3. Zespół Szkół w Jeleńcu
 - Szkoła Podstawowa w Jeleńcu
 - Publiczne Gimnazjum w Jeleńcu
4. Zespół Szkół w Tuchowiczu
 - Publiczne Gimnazjum w Tuchowiczu
 - Szkoła Podstawowa w Tuchowiczu
5. Szkoła Podstawowa we Wnętrznem
6. Szkoła Podstawowa w Zastawiu
7. Szkoła Podstawowa w Jonniku
8. Szkoła Podstawowa w Sarnowie

9. Publiczne Przedszkole w Tuchowiczu
10. Publiczne Przedszkole w Jeleńcu.
11. Przedszkole w Kopinie.

W roku szkolnym 2012/2013 w szkołach podstawowych w 56 oddziałach uczyło się 725 dzieci, co stanowiło prawie 10% wszystkich uczniów pobierających naukę na tym poziomie w powiecie łukowskim.

Dzieci do placówek szkolnych na terenie gminy dowożone są autobusami, nie ponosząc przy tym kosztów transportu. Usługa ta finansowana jest z budżetu gminy. Na terenie gminy Stanin znajduje się jedno liceum ogólnokształcące dla dorosłych prowadzone przez organizacje społeczne i stowarzyszenia, do którego uczęszcza 40 uczniów (28 mężczyzn, 12 kobiet) oraz dwa licea ogólnokształcące dla dorosłych (Zagoździe i Stanin). W 2013 w Zagoździu funkcjonowało ULO i LO dla dorosłych. W roku 2013 uczęszczało do Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych 42 słuchaczy w tym kobiet 13, mężczyzn 29, a do Uzupełniającego Liceum Ogólnokształcącego dla dorosłych 16 słuchaczy w tym 5 kobiet i 11 mężczyzn. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych w roku 2012 wynosi 98,24%, z kolei dla gimnazjów wynosi 101,21%. Spośród zebranych w Urzędzie Gminy Stanin danych statystycznych wynika, że w roku 2010 co czwarty uczeń (25,25%) uzyskiwał niskie wyniki szkolne. W roku 2011 wskaźnik ten wynosił 18,35%.

Na terenie gminy znajdują się 3 przedszkola, które łącznie mogą pomieścić 130 dzieci. Odnosząc się sytuacji dzieci w wieku 3-6 lat można powiedzieć, że na przestrzeni 4 ostatnich odsetek dzieci, uczęszczających do przedszkoli utrzymuje się na stałej wartości (2010 – 21%; 2011 – 30%; 2012 – 25%; 2013 – 23%).

Infrastruktura kultury i sportu

Gmina Stanin nie posiada Gminnego Ośrodka Kultury. Funkcję centrum kultury pełni Gminna Biblioteka Publiczna. Placówka ta posiada status instytucji kultury i została wpisana do rejestru instytucji kultury, który znajduje się w Urzędzie Gminy. Biblioteka jest samodzielną jednostką nie posiadającą filii. W ostatnich latach prowadzonych było 7 Punktów Bibliotecznych zlokalizowanych w bibliotekach szkolnych w miejscowościach: Zagoździe, Zastawie, Tuchowicz, Jeleniec, Sarnów, Jonnik, Wnętrzne.

Na terenie gminy funkcjonują również kluby sportowe: GLKS Stanin oraz GLKS „Start”. Uzupełnieniem są uczniowskie kluby sportowe działające przy szkołach (ULKS „Bizon” w Jeleńcu, ULKS w Staninie, ULKS w Zagoździu).

Największy problem wynikający z badania ankietowego w obszarze kultury i sportu to zbyt mała ilość organizowanych imprez i wydarzeń środowiskowych (25%). Kolejny problem, na który wskazują respondenci, to brak wiejskich świetlic i ognisk kultury (22%). 17 % ankietowanych uważa, że problem społeczny w tym obszarze stanowi niewykorzystanie potencjału uzdolnionej i utalentowanej młodzieży. Mieszkańcy gminy objęci badaniem w 17% twierdzą również, że nie jest w pełni wykorzystywany potencjał historii i kultury regionu oraz brak organizacji pozarządowych inspirowanych działalnością kulturową i sportową. Tylko 8% objętych badaniem zaznaczyło, że problemem społecznym w obszarze kultury i sportu jest brak lokalnego ośrodka bądź klubu sportowego.

Ochrona zdrowia

Na terenie gminy Stanin średnia oczekiwana długość życia wynosi 75 lat. Na terenie gminy funkcjonuje 1 przychodnia, w której w roku 2012 udzielono łącznie 21.104 porady. Z tego wynika, że statystyczny mieszkaniec gminy korzystał niecałe 4 razy z konsultacji lekarskiej. Można powiedzieć, że wskaźnik dostępu do lekarza rodzinnego i do specjalistów od 2010 roku utrzymuje się na stałym poziomie 90%. Wyniki problemów w obszarze opieki zdrowotnej w gminie Stanin przedstawia poniższy wykres.

Jak wynika z zamieszczonych danych ankietowani w 49% są raczej zadowoleni i w 31% zdecydowanie zadowoleni z poziomu opieki zdrowotnej w gminie Stanin. Jest to duży odsetek zadowolenia, który wynosi w sumie 80%. Natomiast istnieje 20% ankietowanych, którzy deklarują niezadowolenie z poziomu opieki zdrowotnej.

Opieka społeczna

Ustawowym obowiązkiem ośrodków pomocy jest wykonywanie pracy socjalnej, która ma na celu:

- podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin;
- podejmowanie działań w zakresie uzyskiwania alimentów;
- udzielanie pomocy przy kompletowaniu dokumentów niezbędnych do otrzymania renty rodzinnej, socjalnej, itp.;
- uczenie racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami finansowymi;

- udzielanie pomocy w rozwiązywaniu spraw dotyczących przemocy w rodzinie, uzależnień alkoholowych;
- współpracę z różnymi podmiotami działającymi w obszarze pomocy, a w szczególności: pedagogami szkolnymi, kuratorami zawodowymi i społecznymi, zespołem orzekającym niepełnosprawność, centrum pomocy rodzinie, służbą zdrowia, domami pomocy społecznej, zakładami opiekuńczo-lecznicznymi, policją, ZUS, zakładem energetycznym, Kościołem Katolickim, organizacjami pozarządowymi, powiatowym urzędem pracy itp.

Zadania z zakresu opieki społecznej świadczy mieszkańcom Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Staninie, który ma swoją siedzibę w budynku Urzędu. Otrzymuje on środki finansowe z budżetu gminy oraz dotacje celowe.

Gmina nie posiada jedynie placówek infrastruktury społecznej typu dom pomocy społecznej, środowiskowy dom pomocy społecznej czy świetlica. W latach 2009-2010 w ramach Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich przy szkołach funkcjonowały takie świetlice, jednak gdy skończyły się fundusze na ich finansowanie, przestały działać w takim wymiarze.

3. METODOLOGIA OPRACOWANIA

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Stanin na lata 2017-2023 składa się z trzech zasadniczych części:

- **diagnostyczno -analitycznej** - (Rozdział 4. *Diagnoza*, Rozdział 5. *Delimitacja obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji*),
- **strategicznej** - (Rozdział 6. *Wizja Obszaru Rewitalizacji*, Rozdział 7. *Cele rewitalizacji i kierunki działań*, Rozdział 9. *Powiązanie z dokumentami strategicznymi i planistycznymi*),
- **wdrożeniowo-ewaluacyjnej** - (Rozdział 8. *Charakterystyka projektów rewitalizacyjnych wraz z planem finansowym i uzasadnieniem ich komplementarności*, Rozdział 10. *System wdrażania monitorowania działań rewitalizacyjnych*, Rozdział 11. *System ewaluacji i aktualizacji programu*).

W ramach prac nad szeroką diagnozą w pierwszej kolejności przeprowadzono prace przygotowawcze polegające na zgromadzeniu materiałów źródłowych oraz danych ilościowych i jakościowych dotyczących Gminy Stanin. Dane pozyskano z Urzędu Gminy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy, Komendy Powiatowej Policji, a także ogólnodostępnych baz danych: CEiDG, Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych) oraz właściwych w zakresie merytorycznym instytucji samorządowych i jednostek administracji zespolonej szczebla wojewódzkiego i krajowego.

Kluczowym dokumentem źródłowym dla **Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Stanin na lata 2017-2023** była **Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stanin na lata 2014 - 2020**⁷ (dalej SRPS). Problemy zidentyfikowane w strategii zostały uwzględnione podczas opracowania diagnozy gminy w niniejszym Programie, a wskaźniki odpowiednie dla poszczególnych problemów zostały przeanalizowane w skali jednostek analitycznych. Analiza problemów społecznych została uzupełniona analizą wskaźników odpowiednich dla problemów gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno – funkcjonalnych i technicznych. Po zebraniu wszystkich niezbędnych danych i informacji przeprowadzono ich szczegółową analizę w celu poznania problemów, z którymi boryka się gmina Stanin.

Na podstawie analizy wskaźnikowej, uwzględniającej w szczególności wskaźniki społeczno-gospodarcze, wyznaczone zostały obszary zdegradowane, na których zidentyfikowano sytuację kryzysową. Na obszarze tym występują gorsze niż średnia w gminie wskaźniki problemów społecznych, współwystępujące z gorszymi wskaźnikami dotyczącymi problemów gospodarczych, środowiskowych, infrastrukturalnych i przestrzennych. Jednostki analityczne wchodzące w skład obszarów zdegradowanych, w których zidentyfikowano najgorszą sytuację społeczną, na którą nawarstwia się największa liczba innych zdiagnozowanych problemów zostały uznane za obszar rewitalizacji.

Podczas dalszych prac nad Programem Rewitalizacji określona została wizja stanu docelowego obszaru rewitalizacji, cele i kierunki działań rewitalizacyjnych. Jednym z ostatnich etapów prac nad programem było opracowanie systemu wdrażania oraz monitorowania efektów podejmowanych działań rewitalizacyjnych. W systemie wdrażania zidentyfikowano projekty rewitalizacyjne, opracowano szczegółowy plan finansowy, opisano komplementarność projektów oraz określono źródła ich finansowania.

Kluczowym elementem prac nad Programem Rewitalizacji było zapewnienie włączenia lokalnej społeczności interesariuszy w proces jego opracowania. Zostali oni włączeni w proces diagnozowania problemów na obszarze gminy, wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, określenia celów rewitalizacji oraz identyfikacji projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Konieczne dla osiągnięcia przyjętych celów i zrealizowania projektów rewitalizacyjnych jest nawiązanie dialogu z szerokim kręgiem interesariuszy i przeprowadzanie transparentnego procesu konsultacji społecznych.

Podział na jednostki analityczne

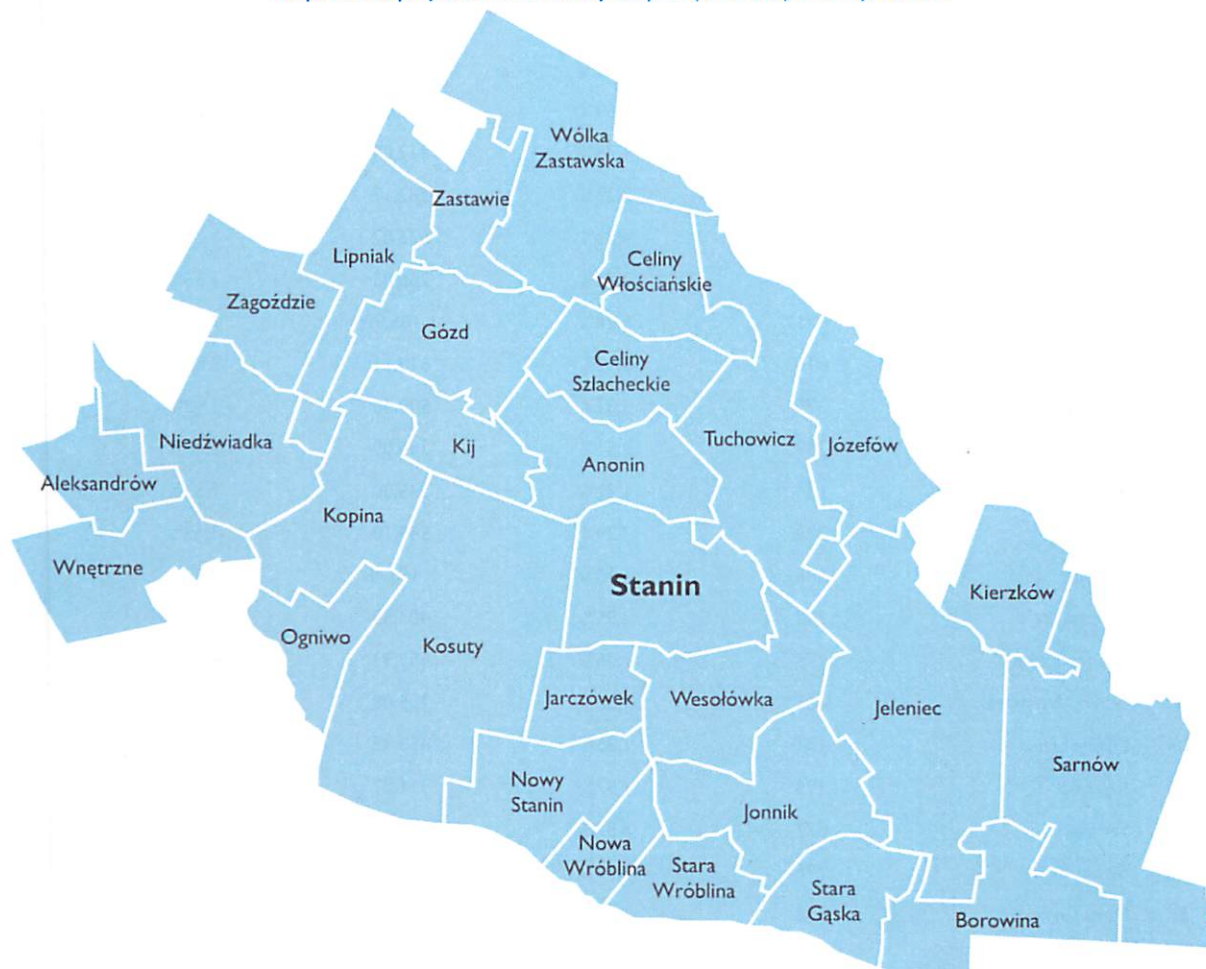
Dla celów wyznaczenia obszarów zdegradowanych na terenie Gminy Stanin, proces diagnostyczny oparto o istniejące na mocy art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o *samorządzie terytorialnym*⁸ jednostki pomocnicze - sołectwa, które dla potrzeb programu stanowią jednostki analityczne i odpowiadają istniejącym powiązaniom funkcjonalno-przestrzennym. Materiał wyjściowy do wyznaczenia jednostek analitycznych stanowi

⁷ Załącznik nr I do Uchwały Nr XLIII/226/2014 Rady Gminy Stanin z dnia 16 maja 2014 r.

⁸ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o *samorządzie terytorialnym* (t.j. - Dz.U. 2016 nr 0 poz. 446).

Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi: Stanin, Wesolówka, Tuchowicz, Jeleniec, Gmina Stanin⁹ oraz Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Stanin oraz dane ewidencyjne będące w posiadaniu Urzędu Gminy Stanin.

Mapa 2. Mapa jednostek analitycznych (sołectw) Gminy Stanin.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Stanin

⁹ zatwierdzony Uchwałą Nr XI/55/2011 Rady Gminy Stanin z dnia 19 lipca 2011 r., ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego z dnia 02 września 2011 r. Nr 130/2011 poz. 2244

Tabela I. Podstawowe dane jednostek analitycznych (sołectw) Gminy Stanin za 2016 roku.

Lp.	Sołectwo	Liczba mieszkańców ¹⁰		Powierzchnia ¹¹	
		[osoby]	% mieszkańców gminy	[ha]	% powierzchni gminy
1.	Aleksandrów	172	1,73%	249,95	1,56%
2.	Anonin	498	5,01%	494,70	3,09%
3.	Borowina	158	1,59%	512,06	3,20%
4.	Celiny Szlacheckie	177	1,78%	412,04	2,57%
5.	Celiny Włociańskie	321	3,23%	382,17	2,39%
6.	Gózd	479	4,82%	676,82	4,23%
7.	Jarczówek	291	2,93%	266,03	1,66%
8.	Jeleniec	521	5,24%	1 185,92	7,41%
9.	Jonnik	310	3,12%	610,11	3,81%
10.	Józefów	379	3,81%	509,40	3,18%
11.	Kierzków	249	2,51%	384,09	2,40%
12.	Kij	131	1,32%	245,00	1,53%
13.	Kopina	322	3,24%	549,10	3,43%
14.	Kosuty	606	6,10%	1 468,48	9,17%
15.	Lipniak	293	2,95%	403,53	2,52%
16.	Niedźwiadka	175	1,76%	653,93	4,09%
17.	Nowa Wróblina	165	1,66%	205,08	1,28%
18.	Nowy Stanin	184	1,85%	458,33	2,86%
19.	Ogniwo	196	1,97%	311,87	1,95%
20.	Sarnów	877	8,82%	1 103,37	6,89%
21.	Stanin	786	7,91%	648,43	4,05%
22.	Stara Gąska	155	1,56%	343,84	2,15%
23.	Stara Wróblina	229	2,30%	281,03	1,76%
24.	Tuchowicz	489	4,92%	850,90	5,32%
25.	Wesołówka	329	3,31%	547,44	3,42%
26.	Wnętrzne	243	2,44%	504,56	3,15%
27.	Wólka Zastawska	362	3,64%	938,81	5,87%
28.	Zagoździe	219	2,20%	442,18	2,76%
29.	Zastawie	624	6,28%	366,95	2,29%
GMINA		9 940		16 006,12	

¹⁰ źródło: Ewidencja ludności, Urząd Gminy Stanin; dane roczne wg. stanu na koniec 2016 roku.

¹¹ źródło: Urząd Gminy Stanin; dane przestrzenne.

4. DIAGNOZA

Metoda wskaźnikowa

Zgodnie z wytycznymi¹² w przeprowadzonej diagnozie na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego dokonano analizy porównawczej wyznaczonych jednostek analitycznych, opartej na zestawie **wskaźników cząstkowych** składających się na **wskaźniki syntetyczne** degradacji (Tabela 2) we wszystkich pięciu sferach (społecznej oraz gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej), pozwalających na obiektywne określenie stopnia zróżnicowania zjawisk kryzysowych i potencjałów lokalnych na terenie gminy. Jako punkt wyjściowy dla obliczenia wskaźników cząstkowych wykorzystano mierniki - dane liczbowe/ilościowe będące w posiadaniu Urzędu Gminy oraz mierniki funkcjonujące w statystyce publicznej za pośrednictwem ogólnodostępnych baz danych (np. Bank Danych Lokalnych GUS, GDOŚ – Natura 200, Baza NGO, KRS, CEIDG, OKE-Kraków, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej) oraz dane udostępnione przez instytucje publiczne zgodnie z ich zakresem działania (Policja, Powiatowy Urząd Pracy).

Następnie za pomocą metody standaryzacji, polegającej na sprowadzeniu poszczególnych mierników do porównywalnych i syntetycznych wskaźników, obliczono wartość wskaźników cząstkowych dla poszczególnych sołectw w postaci przeliczenia mierników na 100 statystycznych mieszkańców gminy lub w przeliczeniu na 100 ha jej powierzchni. W przypadki specyficznych mierników w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej dla których brak odniesienia w publicznych statystykach lub brak ujednocnionej metodologii ich obliczania, zastosowano wskaźniki procentowe stosowane przez instytucje udostępniające te dane, względnie wskaźniki opisowe w odniesieniu do występowania (oceny) zjawisk.

Syntetyczne wskaźniki koncentracji zjawisk kryzysowych w poszczególnych sferach stanowią główne kryteria delimitacji obszaru zdegradowanego. Ze względów metodologicznych dla potrzeb zobrazowania tendencji zmian wskaźników na terenie gminy przyjęto 5-letni okres referencyjny (2012 - 2016), Natomiast wartości mierników (w konsekwencji obliczenie wskaźników) dla poszczególnych jednostek analitycznych (sołectw) na potrzeby wyznaczenia obszarów zdegradowanych i rewitalizacji przyjęto wg. stanu na dzień 31 grudnia 2016 r.

Tabela 2. Lista wskaźników syntetycznych i cząstkowych.

Sfera	Wskaźnik syntetyczny	Wskaźnik cząstkowy	Jednostka miary	Źródło danych
Społeczna	Problemy społeczne	Bezrobotni zarejestrowani – ogółem	osoba	Powiatowy Urząd Pracy w Łukowie
		Długotrwanie bezrobotni	osoba	
		Liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu ubóstwa.	osoba	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Staninie
		Liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności .	osoba	
		Liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.	osoba	
		Liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby .	osoba	
	Przestępczość	Liczba zanotowanych wykroczeń (bez mandatów karnych)	szt.	Komenda Powiatowa Policji w Łukowie
		Liczba zanotowanych przestępstw kryminalnych	szt.	
		Liczba "Niebieskich kart" założonych.	szt.	
	Poziom edukacji	Średni wynik ze Sprawdzianu w klasie VI.	%	Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie / Urząd Gminy Stanin
		Średni wynik z Egzaminu gimnazjalnego.	%	
	Poziom uczestnictwa	Liczba osób na zebraniu wiejskim w roku dotyczącym podziału środków na kolejny rok.	osoba	Urząd Gminy Stanin

¹² Wytyczne zatwierdzone w dniu 02.08.2016 r. przez Ministra Rozwoju (MR/H 2014-2020/20(2)08/2016).

	w życiu publicznym	Liczba zarejestrowanych NGO (fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych).	szt.	Baza NGO / KRS / Urząd Gminy Stanin
Gospodarcza	Przedsiębiorczość mieszkańców	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.	szt.	Baza CEiDG / Urząd Gminy Stanin
		Liczba nowo zarejestrowanych osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.	szt.	
		Liczba osób fizycznych, które zawiesiły działalność gospodarczą.	szt.	
		Liczba osób fizycznych, które wykreśliły działalność gospodarczą	szt.	
Środowiskowa	Ochrona przyrody i zagrożenia	Położenie na obszarach objętych formami ochrony przyrody	TAK / NIE	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
		Położenie na obszarach zagrożonych wystąpieniem powodzi	TAK / NIE	Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej
		Powierzchnia terenów zieleni urządzonej	ha	Urząd Gminy Stanin
Przestrzenno funkcjonalna	Dostępność infrastruktury publicznej	Liczba obiektów infrastruktury sportu i rekreacji. (w podziale na rodzaje obiektów)	szt.	Urząd Gminy Stanin
		Liczba obiektów infrastruktury kultury. (w podziale na rodzaje obiektów)	szt.	
		Infrastruktura komunikacyjna. (wg. rodzaju: chodnik, dostępność komunikacji publicznej, liczba połączeń komunikacji publicznej)	ocena opisowa	
Techniczna	Wyposażenie w siecią infrastrukturę techniczną	Dostępność infrastruktury i usług komunalnych. (wg. rodzaju infrastruktury i usług sieciowych)	ocena opisowa	Urząd Gminy Stanin
		Dostępność sieci internetowej i telekomunikacyjnej. (wg. rodzaju połączeń)	ocena opisowa	

4.1. Sfera Społeczna

Problemy społeczne

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stanin na lata 2014 - 2020¹³ (dalej SRPS), na podstawie danych za 2016 rok zdefiniowała pięć głównych problemów społecznych występujących w gminie wg. powodów udzielania pomocy, jako: **bezrobocie, ubóstwo, długotrwałą lub ciężką chorobę, niepełnosprawność oraz potrzeby ochrony macierzyństwa**. W tabeli poniżej przedstawiono dane za okres ostatnich 5 lat (2012-2016), które wskazują, że choć główne problemy nie uległy zmianom, to zmianie uległa ich dynamika i znaczenie dla sytuacji społecznej w gminie.

W 2012 ubóstwo było głównym problemem społecznym w gminie dotykając 214 rodzin i 907 osób i nadal utrzymuje się na wysokim poziomie obejmując największą liczbę świadczeniobiorców w postaci 186 rodzin i 685 zamieszkałych w nich osób. Nieznacznie korzystniejszą dynamikę wykazuje bezrobocie, gdzie odnotowano ponad 19% spadek liczby dotkniętych nim rodzin i 22% osób.

Natomiast na przestrzeni ostatnich pięciu lat bardzo dużą pozytywną dynamikę zmian można zaobserwować w spadku liczby rodzin i mieszkańców wymagających ochrony macierzyństwa z 118 rodzin w 2012 r. do 88 rodzin w 2016 r. i osób z 668 do 474 (spadek o 25,42% i 29,04%) oraz dotkniętych długotrwałą lub ciężką chorobą z 143 w 2012 r. do 112 w 2016 r. odpowiednio z 484 do 336 osób (spadek o 21,68% i 30,58%).

Niepełnosprawność na przestrzeni ostatnich 5-ciu lat, jako problem społeczny w gminie, w praktyce pozostało na niemienionym poziomie.

¹³ Załącznik nr I do Uchwały Nr XLII/226/2014 Rady Gminy Stanin z dnia 16 maja 2014 r.

Tabela 3. Powody udzielania pomocy społecznej w Gminie Stanin w latach 2012-2016¹⁴.

Powody udzielania pomocy społecznej ¹⁵	Liczba rodzin					Liczba osób w rodzinach				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
Ubóstwo	214	221	207	197	186	907	890	803	761	685
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	0	2	2	2	0	0	2	3	4	0
Potrzeby ochrony macierzyństwa	118	107	98	92	88	668	596	537	498	474
<i>w tym: wielodzietność</i>	65	58	52	49	46	426	377	330	305	287
Bezrobocie	110	110	110	101	89	429	446	414	388	332
Niepełnosprawność	101	103	109	104	100	341	365	368	333	292
Długotrwała lub ciężka choroba	143	133	136	124	112	484	438	439	392	336
Bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	70	72	65	54	43	336	338	302	255	203
<i>w tym: rodziny niepełne</i>	25	29	25	17	13	100	117	91	63	52
<i>rodziny wielodzietne</i>	25	20	16	15	11	176	147	119	102	76
Przemoc w rodzinie	3	5	6	4	2	14	25	30	25	15
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Alkoholizm	60	53	54	47	49	210	175	176	159	136
Narkomania	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	3	2	3	0	3	4	3	3	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zdarzenia losowe	2	0	4	0	2	7	0	16	0	3
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kłęsa żywiołowej lub ekologicznej	0	0	3	0	0	0	0	14	0	0

Ubóstwo

Ubóstwo jest nadal najważniejszym co do znaczenia problemem społecznym w Gminie Stanin. Utrzymywanie się tego zjawiska na niezmiennym poziomie stanowi podstawową determinantę struktury społecznej. Należy jednak zauważyć, że ubóstwo jest z reguły efektem długotrwałego utrzymywania się w strefie niskich dochodów i wynika z innych problemów społecznych tym samym nie może być traktowane równoważnie z innymi typowymi powodami ich przyznania, lecz jako powód współwystępujący. Analiza rozkładu ubóstwa w jednostkach analitycznych gminy wskazuje, iż w 13 na 29 sołectw, jego wskaźnik jest zdecydowanie wyższy niż średnia dla gminy wynosząca 1,94 osób na 100 mieszkańców. W przypadku sołectw: Gózd, Stara Wróblina, Sarnów i Jonnik dwu-krotnie wyższa, co wskazuje na wyjątkową jego kumulację w tych jednostkach (Tabela 4). Najlepsza pod tym względem jest sytuacja w sołectwie Celiny Szlacheckie gdzie w 2016 r. nie odnotowano osób, którym przyznawane jest to świadczenie.

Bezrobocie

Stanowi obecnie ważny problem, ze względu na jego niekorzystny wpływ na inne wskaźniki społeczne, a także subiektywną ocenę szans rozwojowych przez samych mieszkańców. W przypadku Gminy Stanin przyczyn tego zjawiska należy upatrywać w wieloletnich zaniedbaniach rozwojowych całego regionu (powiatu), w praktyce nieistnieniu dużych podmiotów gospodarczych co wpływa na ograniczony rynek pracy, znacznej odległości od najważniejszych szlaków komunikacyjnych i głównej aglomeracji województwa. Wśród osób pozostających bez zatrudnienia w gminie największe grono stanowią osoby długotrwale bezrobotne – ponad

¹⁴ źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Staninie.

¹⁵ Art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity - Dz.U. 2016 nr 0 poz. 930).

60% (148 długotrwale bezrobotnych z 246 bezrobotnych ogółem), zaś dla wielu pozostających bez pracy ostatnimi miejscami zatrudnienia były podmioty prowadzące działalność w budownictwie, przetwórstwie oraz handlu i usługach. W okresie ostatnich 5 lat odnotowano co prawda spadek liczby bezrobotnych z 429 w 2012 roku do 332 w 2016, jednak jest on proporcjonalnie powiązany ze spadkiem bezrobocia w powiecie, a mieszkańcy gminy nadal stanowią około 8% ogółu bezrobotnych. Na uwagę zwraca także jego nierównomierność i potwierdzająca zróżnicowanie problemu w gminie. Najwięcej bezrobotnych na 100 mieszkańców odnotowano w sołectwach: Borowina, Stara Gąska, Jeleniec, Ogniwio. Liczba długotrwale bezrobotnych w jednostkach analitycznych jest proporcjonalna do skali zamieszkujących tam osób pozostających bez pracy i zasadniczo pokrywa się obszarami na którym to zjawisko występuje z największym natężeniem.

Długotrwała lub ciężka choroba

Zjawisko to w praktyce społecznej jest powiązane z niepełnosprawnością, gdyż długotrwała choroba zwykle w konsekwencji prowadzi do utraty sprawności i jest nierozdzielnie związane z faktem starzenia się populacji mieszkańców Stanina. Wyraźny jest deficyt instytucji działających na rzecz osób starszych (klub seniora, dzienny dom pobytu), niewielka liczba działań prozdrowotnych wśród osób starszych oraz niewielkie możliwości kontynuowania przez osoby starsze aktywności w różnych formach. Najwięcej osób dotkniętych chorobą, trzykrotnie więcej niż średnia w gminie na 100 mieszkańców zamieszkuje sołectwo Stara Wróblina, dwukrotnie więcej w sołectwach: Wnętrzne, Gózd i Nowy Stanin.

Niepełnosprawność

Osoby niepełnosprawne to najczęściej osoby starsze, w przypadku osób młodych główną przyczyną niepełnosprawności są wady wrodzone, natomiast wraz z wiekiem narasta znaczenie innych czynników (np. choroby zawodowe, wypadki przy pracy). Jeżeli chodzi o płeć, to należy stwierdzić, udział każdej z nich jest mniej więcej równomierny i nie determinuje występowania tego problemu. Zjawisko to ma szczególne znaczenie funkcjonalne w postaci przeszkód i barier doświadczanych przez osoby nim dotknięte w tym barier architektonicznych, komunikacyjnych, organizacyjnych, jak i środowiskowych, wyjątkowo powszechnie odczuwalnych na obszarze zurbanizowanym. W przypadku problemu niepełnosprawności, fakt zamieszkania na określonym obszarze w żaden sposób nie determinuje występowania tej cechy, jednak jest istotny ze względu na wymienione wyżej funkcjonalne utrudnienia, a co za tym idzie ograniczone możliwości rozwoju. Największa liczba niepełnosprawnych osób na 100 mieszkańców – 3,16, zamieszkuje jednostkę Borowina oraz Jeleniec, Wnętrzne, Stara Wróblina i i Lipówka prawie dwukrotnie więcej niż w gminie (Tabela 4).

Potrzeby ochrony macierzyństwa

Problem ten dotyczy z jednej strony tych rodzin, które nie w pełni radzą sobie z wychowywaniem dzieci, ponoszą porażki na tym polu, stosują błędne przekonania dotyczące opieki nad dzieckiem, źle rozumieją potrzeby dziecka, z drugiej zaś nie radzą sobie z prowadzeniem gospodarstwa domowego w postaci zaspokajania podstawowych jego potrzeb w zakresie żywności, odzieży czy mieszkania. W Staninie liczba rodzin, które wymagają wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w tym zakresie w 2016 roku dotyczyła 88 w tymi aż 474 żyjących w nich osób (Tabela 3). Najniekorzystniej w skali gminy problem ten występuje w jednostkach: Borowina, Nowy Stanin i Kierzków osiągając wskaźnik na 100 mieszkańców dwukrotnie wyższy niż średnia gminna wynosząca 0,84 (Tabela 4).

Wskaźnik syntetyczny - Problemy społeczne

Największą ilość wskaźników niekorzystnych (maksymalnie 6) - powyżej średniej dla gminy odnotowano w sołectwach: Aleksandrów, Borowina, Kopina, Stara Wróblina po 5, oraz Anonin, Niedźwiadka, Stanin, Stara Gąska, Tuchowicz po 4 (Tabela 4). Tym samym wartość wskaźnika syntetycznego dla poszczególnych jednostek analitycznych wskazała na 9 jednostek analitycznych – sołectw, w których nagromadzenie problemów społecznych jest największe w gminie.

Tabela 4. Powody udzielania pomocy społecznej w sołectwach Gminy Stanin w 2016 roku.

Lp.	Sołectwo	Liczba mieszkańców	Bezrobotni (ogółem)		Długotrwałe bezrobotni		Ubóstwo		Długotrwała lub ciężka choroba		Niepełnosprawność		Potrzeby ochrony macierzyństwa		ILOŚĆ wskaźników powyżej średniej dla gminy	WSKAZNIK SYNTETYCZNY Problemy społeczne
			Liczba osób	Wskaźnik na 100 mieszkańców	Liczba osób	Wskaźnik na 100 mieszkańców	Liczba osób	Wskaźnik na 100 mieszkańców	Liczba osób	Wskaźnik na 100 mieszkańców	Liczba osób	Wskaźnik na 100 mieszkańców	Liczba osób	Wskaźnik na 100 mieszkańców		
1.	Aleksandrów	172	6	3,49	4	2,33	5	2,91	3	1,74	2	1,16	2	1,16	5	niekorzystny
2.	Anonin	498	15	3,01	12	2,41	3	0,60	7	1,41	6	1,20	0	-	4	niekorzystny
3.	Borowina	158	8	5,06	4	2,53	3	1,90	4	2,53	5	3,16	3	1,90	5	niekorzystny
4.	Celiny Szlacheckie	177	6	3,39	4	2,26	0	-	0	-	0	-	0	-	2	
5.	Celiny Włociańskie	321	4	1,25	2	0,62	3	0,93	1	0,31	2	0,62	2	0,62	0	
6.	Gózd	479	11	2,30	6	1,25	19	3,97	12	2,51	5	1,04	6	1,25	3	
7.	Jarczówek	291	6	2,06	4	1,37	3	1,03	3	1,03	2	0,69	4	1,37	1	
8.	Jeleniec	521	21	4,03	7	1,34	9	1,73	8	1,54	12	2,30	2	0,38	3	
9.	Jonnik	310	6	1,94	4	1,29	10	3,23	5	1,61	2	0,65	4	1,29	3	
10.	Józefów	379	5	1,32	5	1,32	4	1,06	0	-	1	0,26	2	0,53	0	
11.	Kierzków	249	6	2,41	3	1,20	8	3,21	0	-	1	0,40	4	1,61	2	
12.	Kij	131	3	2,29	2	1,53	3	2,29	1	0,76	1	0,76	1	0,76	2	
13.	Kopina	322	9	2,80	5	1,55	7	2,17	3	0,93	4	1,24	3	0,93	5	niekorzystny
14.	Kosuty	606	9	1,49	8	1,32	8	1,32	7	1,16	3	0,50	4	0,66	0	
15.	Lipniak	293	7	2,39	6	2,05	5	1,71	4	1,37	5	1,71	2	0,68	3	
16.	Niedźwiadka	175	5	2,86	3	1,71	4	2,29	1	0,57	1	0,57	2	1,14	4	niekorzystny
17.	Nowa Wróblina	165	2	1,21	2	1,21	2	1,21	1	0,61	0	-	2	1,21	1	
18.	Nowy Stanin	184	3	1,63	2	1,09	6	3,26	4	2,17	2	1,09	3	1,63	3	
19.	Ogniwo	196	8	4,08	2	1,02	4	2,04	3	1,53	2	1,02	1	0,51	3	
20.	Sarnów	877	21	2,39	12	1,37	33	3,76	9	1,03	18	2,05	12	1,37	3	
21.	Stanin	786	20	2,54	15	1,91	6	0,76	4	0,51	10	1,27	7	0,89	4	niekorzystny
22.	Stara Gąska	155	7	4,52	4	2,58	3	1,94	2	1,29	3	1,94	1	0,65	4	niekorzystny
23.	Stara Wróblina	229	7	3,06	6	2,62	9	3,93	9	3,93	5	2,18	1	0,44	5	niekorzystny
24.	Tuchowicz	489	13	2,66	8	1,64	10	2,04	7	1,43	3	0,61	3	0,61	4	niekorzystny
25.	Wesołówka	329	8	2,43	6	1,82	2	0,61	6	1,82	2	0,61	1	0,30	2	
26.	Wnętrzne	243	3	1,23	2	0,82	1	0,41	7	2,88	6	2,47	3	1,23	3	
27.	Wólka Zastawska	362	4	1,10	1	0,28	6	1,66	6	1,66	5	1,38	4	1,10	3	
28.	Zagoździe	219	5	2,28	1	0,46	5	2,28	3	1,37	3	1,37	1	0,46	3	
29.	Zastawie	624	18	2,88	8	1,28	12	1,92	4	0,64	4	0,64	3	0,48	1	
	GINA - średnia	9 940	246	2,47	148	1,49	193	1,94	124	1,25	115	1,16	83	0,84	3	

Przestępczość

Dane pozyskane z Komendy Powiatowej Policji w Łukowie możliwe do zagregowania na poziomie jednostek dotyczą: zanotowanych wykroczeń (bez mandatów karnych), zanotowanych przestępstw kryminalnych oraz założonych „Niebieskich kart”. Na tej podstawie obliczono wartości poszczególnych wskaźników częściowych na 100 mieszkańców, uzyskując uśrednione i porównywalne wartości.

Największą liczbę przestępstw zanotowano w 13 jednostkach, na tym tle najniekorzystniejsza sytuacja jest w sołectwach: Aleksandrów, Stanin, Tuchowicz i Zastawie (Tabela 5). Najczęstszymi zagrożeniami dla porządku publicznego były wykroczenia nie występujące w 2 jednostkach, a w 13 jednostkach stwierdzone powyżej średniej z największym natężeniem w Aleksandrowie i Wesołowce, choć ich największa liczba została odnotowana w sołectwie Stanin. Zanotowane przestępstwa kryminalne najczęściej występowały w 2016 roku w sołectwach: Aleksandrów oraz Stara Gąska i Stara Wróblina. W przypadku „Niebieskich kart” statystycznie najgorsza sytuacja przedstawia się w 13 jednostkach zaś nie występuje aż w 14 (Tabela 5).

Wskaźnik syntetyczny - Przestępczość

Największą ilość wskaźników niekorzystnych dotyczących przestępczości odnotowano w sołectwach: Aleksandrów, Stanin, Tuchowicz i Zastawie po 3, następnie po dwa w: Anonin, Borowina, Celiny Włociańskie, Kopina, Niedźwiadka, Stara Gąska, Stara Wróblina, Wnętrzne, Zagoździe.

Tabela 5. Przestępczość w sołectwach Gminy Stanin w 2016 roku.

Lp.	Sołectwo	Liczba mieszkańców	Zanotowane wykroczenia (bez mandatów karnych)		Zanotowane przestępstwa kryminalne		„Niebieskie karty” - założone		ILOŚĆ wskaźników powyżej średniej dla gminy	WSKAŹNIK SYNTETYCZNY Przestępczość
			Liczba	Wskaźnik na 100 mieszkańców	Liczba	Wskaźnik na 100 mieszkańców	Liczba	Wskaźnik na 100 mieszkańców		
1.	Aleksandrów	172	9	5,23	3	1,74	1	0,58	3	niekorzystny
2.	Anonin	498	2	0,40	3	0,60	3	0,60	2	niekorzystny
3.	Borowina	158	3	1,90	1	0,63	0	-	2	niekorzystny
4.	Celiny Szlacheckie	177	6	3,39	1	0,56	0	-	1	
5.	Celiny Włociańskie	321	5	1,56	2	0,62	2	0,62	2	niekorzystny
6.	Gózd	479	4	0,84	2	0,42	1	0,21	0	
7.	Jarczówek	291	3	1,03	1	0,34	0	-	0	
8.	Jeleniec	521	1	0,19	0	-	1	0,19	0	
9.	Jonnik	310	4	1,29	1	0,32	0	-	0	
10.	Józefów	379	3	0,79	3	0,79	0	-	1	
11.	Kierzków	249	3	1,20	0	-	0	-	0	
12.	Kij	131	0	-	0	-	1	0,76	1	
13.	Kopina	322	6	1,86	3	0,93	0	-	2	niekorzystny
14.	Kosuty	606	12	1,98	1	0,17	0	-	1	
15.	Lipniak	293	1	0,34	1	0,34	1	0,34	1	
16.	Niedźwiadka	175	3	1,71	2	1,14	0	-	2	niekorzystny
17.	Nowa Wróblina	165	1	0,61	0	-	0	-	0	
18.	Nowy Stanin	184	1	0,54	0	-	2	1,09	1	

19.	Ogniwo	196	0	-	2	1,02	0	-	1	
20.	Sarnów	877	15	1,71	4	0,46	0	-	1	
21.	Stanin	786	22	2,80	5	0,64	3	0,38	3	niekorzystny
22.	Stara Gąska	155	3	1,94	1	0,65	0	-	2	niekorzystny
23.	Stara Wróblina	229	1	0,44	3	1,31	1	0,44	2	niekorzystny
24.	Tuchowicz	489	12	2,45	6	1,23	2	0,41	3	niekorzystny
25.	Wesołówka	329	14	4,26	1	0,30	0	-	1	
26.	Wnętrzne	243	3	1,23	2	0,82	3	1,23	2	niekorzystny
27.	Wólka Zastawska	362	5	1,38	2	0,55	3	0,83	1	
28.	Zagoździe	219	4	1,83	1	0,46	1	0,46	2	niekorzystny
29.	Zastawie	624	14	2,24	6	0,96	4	0,64	3	niekorzystny
	GMINA - średnia	9 940	160	1,61	57	0,57	29	0,29	1,5	

Poziom edukacji

Tabela 6. Wyniki Sprawdzianu w klasie VI i Egzaminu gimnazjalnego w sołectwach Gminy Stanin w 2016 roku.

Lp.	Nazwa placówki	Wyniki Sprawdzianu w klasie VI	Wynik Egzaminu gimnazjalnego							
			część humanistyczna		część matematyczno - przyrodnicza		język angielski		język rosyjski	
			język polski	historia i WOS	matem.	przedm. przyrod.	poziom podst.	poziom rozsz.	poziom podst.	poziom rozsz.
1	SP Jeleniec	54	68	51	42	47	50	32	44	90
2	SP Jonnik	59	-	-	-	-	-	-	-	-
3	SP Sarnów	53	-	-	-	-	-	-	-	-
4	ZS Stanin	64	75	62	61	60	65	49	56	-
5	ZS Tuchowicz	69	66	58	64	62	53	35	55	32
6	MA Wnętrzne	71	-	-	-	-	-	-	-	-
7	ZS Zagoździe	50	69	56	55	55	66	40	64	93
8	SP Zastawie	55	-	-	-	-	-	-	-	-

Jak wskazuje powyższa tabela, na 29 sołectw w Gminie Stanin funkcjonuje tylko 8 placówek edukacji szkolnej na poziomie podstawowym i gimnazjalnym. Wyniki zaś sprawdzianu i egzaminu wskazują, że w przypadku niektórych sołectw w zewnętrznych testach w 2016 roku nie uczestniczyły żadne mieszkające tam osoby - brak danych. Oznacza to, iż ze względów metodologicznych nie można przeprowadzić poprawnej analizy wskaźnikowej na poziomie jednostek analitycznych - sołectw, tym samym wskaźnik - poziom edukacji, nie jest brany pod uwagę w niniejszej diagnozie.

Poziom uczestnictwa w życiu publicznym

Wskaźnik cząstkowy dotyczący poziomu uczestnictwa w życiu publicznym, jest niezwykle istotny dla zobrazowania faktycznego zaangażowania mieszkańców poszczególnych jednostek w życie wspólnot. Dotyczy on zarówno aktywności rozumianej, jako chęć zrzeszania się w organizacjach formalnych, stowarzyszeniach i fundacjach, jak i liczbie mieszkańców uczestniczących w zebraniach sołectkich podejmujących decyzje o przeznaczeniu środków z funduszu sołectkiego na następny rok. W pierwszym przypadku można pokusić się na stwierdzenie o generalnie niskiej chęci zrzeszania się w organizacjach pozarządowych co znajduje swój wyraz w ich braku w 16 jednostkach co oznacza niekorzystną wartość wskaźnika, w drugim zdecydowanie najmniej aktywni są mieszkańcy aż 17 jednostek (Tabela 7).

Wskaźnik syntetyczny - Poziom uczestnictwa w życiu publicznym, pozwolił na określenie jednostek o najniższym poziomie uczestnictwa w życiu publicznym w jednostkach: Anonin , Kierzków, Kij, Lipniak, Nowy Stanin, Sarnów, Wesołówka, Wólka Zastawska (Tabela 7).

Tabela 7. Poziom uczestnictwa w życiu publicznym w sołectwach Gminy Stanin w 2016 roku.

Lp.	Sołectwo	Liczba mieszkańców	Liczba zarejestrowanych NGO (fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych)		Liczba osób na zebraniach wiejskich w 2016 dotyczącym podziału środków na 2017 rok		ILOŚĆ wskaźników powyżej średniej dla gminy	WSKAŹNIK SYNTETYCZNY Poziomu uczestnictwa w życiu publicznym
			Liczba	Wskaźnik na 100 mieszkańców	Liczba	Wskaźnik na 100 mieszkańców		
1.	Aleksandrów	172	0	-	10	5,81	1	
2.	Anonin	498	0	-	15	3,01	2	niekorzystny
3.	Borowina	158	0	-	17	10,76	1	
4.	Celiny Szlacheckie	177	0	-	23	12,99	1	
5.	Celiny Włościańskie	321	1	0,31	22	6,85	0	
6.	Gózd	479	2	0,42	22	4,59	1	
7.	Jarczówek	291	0	-	20	6,87	1	
8.	Jeleniec	521	3	0,58	17	3,26	1	
9.	Jonnik	310	1	0,32	15	4,84	1	
10.	Józefów	379	1	0,26	18	4,75	1	
11.	Kierzków	249	0	-	11	4,42	2	niekorzystny
12.	Kij	131	0	-	5	3,82	2	niekorzystny
13.	Kopina	322	2	0,62	23	7,14	0	
14.	Kosuty	606	2	0,33	31	5,12	1	
15.	Lipniak	293	0	-	15	5,12	2	niekorzystny
16.	Niedźwiadka	175	0	-	17	9,71	1	
17.	Nowa Wróblina	165	1	0,61	9	5,45	0	
18.	Nowy Stanin	184	0	-	9	4,89	2	niekorzystny
19.	Ogniwo	196	0	-	14	7,14	1	
20.	Sarnów	877	1	0,11	38	4,33	2	niekorzystny
21.	Stanin	786	3	0,38	38	4,83	1	
22.	Stara Gąska	155	0	-	15	9,68	1	
23.	Stara Wróblina	229	0	-	18	7,86	1	
24.	Tuchowicz	489	3	0,61	24	4,91	1	
25.	Wesołówka	329	0	-	16	4,86	2	niekorzystny
26.	Wnętrzne	243	1	0,41	6	2,47	1	
27.	Wólka Zastawska	362	0	-	15	4,14	2	niekorzystny
28.	Zagoździe	219	1	0,46	14	6,39	0	
29.	Zastawie	624	3	0,48	24	3,85	1	
GMINA - średnia		9 940	25	0,25	521	5,24	1	

3.2. Sfera Gospodarcza

Przedsiębiorczość mieszkańców

Monitoring potencjału rozwoju ekonomiczno-gospodarczego i analiza istniejącej sytuacji są niezwykle ważne w kontekście planowanych działań w ramach procesu rewitalizacji. Analizie poddany został obszar przedsiębiorczości mieszkańców Gminy Stanin, zaś jako potencjał i siłę rozwojową jednostki zidentyfikowano liczbę podmiotów gospodarczych. Wyznaczanie obszarów o deficytowym charakterze, pozwoli w przyszłości na dokonanie zmian, pozwalających ograniczyć jej bariery rozwojowe. Natomiast skuteczne zaplanowanie przemian w lokalnej gospodarce zwiększy jej konkurencyjność i atrakcyjność dla pracowników oraz potencjalnych inwestorów. Na potrzeby diagnozy uwzględniono dominujący sektor własnościowy - pomioty prywatne (644 podmioty), a w ramach niego - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, które stanowią większość (566 podmiotów), ich bowiem funkcjonowanie najtrafniej zobrazowuje tendencje gospodarcze w gminie (Tabela 8). Szczegółowa analiza wskaźnikowa uwzględnia ich kondycje wyrażająca się w: liczbie podmiotów gospodarczych - osób prowadzących działalność gospodarczą wpisanych do rejestru CEiDG, liczbie podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych tj. wpisanych do rejestru CEiDG w 2016 roku - co wskazuje na ocenę potencjału i szans na prowadzenie działalności przez samych zainteresowanych, a także liczbę podmiotów, które zawiesiły lub wykreśliły swoją działalność, we wszystkich przypadkach w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki analitycznej, co w odniesieniu do tych wskaźników oznacza potencjalną skalę negatywnych zjawisk gospodarczych związanych z niskim potencjałem i siłą nabywczą lokalnego rynku.

Tabela 8. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w Gminie Stanin w latach 2012 – 2016.

	2012	2013	2014	2015	2016
Podmioty gospodarki narodowej¹⁶					
ogółem	546	573	613	661	671
Sektor publiczny¹⁷					
ogółem	24	23	23	22	22
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	22	21	21	20	20
spółki handlowe	-	-	-	-	-
Sektor prywatny¹⁷					
ogółem	522	550	590	633	644
spółki handlowe	6	8	9	11	15
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	0	0	0	0	0
spółdzielnie	3	3	3	3	3
fundacje	-	-	-	-	-
stowarzyszenia i organizacje społeczne	21	21	23	25	26
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	458	482	518	561	566

Na przestrzeni ostatnich lat zaobserwowano wzrost liczby osób, które zdecydowały się podjąć ryzyko prowadzenia działalności gospodarczej z 458 w 2012 r. do 566 w 2016 r. Najwięcej podmiotów gospodarczych funkcjonuje w 9 jednostkach, w pozostałych 20 wskaźnik liczby osób prowadzących działalność gospodarczą jest niższy od średniej dla gminy. W przypadku nowo zarejestrowanych podmiotów dane wskazują na powszechnie większą skłonność do jej zakładania, natomiast liczba podmiotów/osób, które zawieszają lub wykreślają działalność powielają się w 7 jednostkach (Tabela 9). **Syntetyczny wskaźnik** wskazuje na 15 sołectw, jako najbardziej niekorzystnych pod względem przedsiębiorczości mieszkańców gminie.

¹⁶ źródło: Bank Danych Lokalnych; GUS; *Kategoria: PODMIOTY GOSPODARCZE I PRZEKSZTAŁCENIA WŁASNOŚCIOWE I STRUKTURALNE, Grupa: PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANE DO REJESTRU REGON, Podgrupa: Podmioty wg. sektorów własnościowych (Wymiary: Rodzaje podmiotów gospodarki narodowej); lata 2011 - 2015.*

Tabela 9. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w sołectwach Gminy Stanin w 2016 roku.

Lp.	Sołectwo	Liczba mieszkańców	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą		Nowo zarejestrowane osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą		Osoby fizyczne, które zawiesiły działalność gospodarczą		Wyrejestrowane osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą		ILOŚĆ wskaźników powyżej średniej dla gminy	WSKAŹNIK SYNTETYCZNY Przedsiębiorczość mieszkańców
			Liczba podmiotów	Wskaźnik na 100 mieszkańców	Liczba podmiotów	Wskaźnik na 100 mieszkańców	Liczba podmiotów	Wskaźnik na 100 mieszkańców	Liczba podmiotów	Wskaźnik na 100 mieszkańców		
1.	Aleksandrów	172	11	6,40	0	-	1	0,58	1	0,58	3	niekorzystny
2.	Anonin	498	26	5,22	2	0,40	2	0,40	0	-	3	niekorzystny
3.	Borowina	158	3	1,90	0	-	0	-	2	1,27	3	niekorzystny
4.	Celiny Szlacheckie	177	18	10,17	2	1,13	3	1,69	2	1,13	2	
5.	Celiny Włoszczańskie	321	15	4,67	2	0,62	2	0,62	0	-	2	
6.	Gózd	479	37	7,72	4	0,84	1	0,21	2	0,42	0	
7.	Jarczówek	291	16	5,50	4	1,37	0	-	2	0,69	2	niekorzystny
8.	Jeleniec	521	28	5,37	5	0,96	2	0,38	2	0,38	2	
9.	Jonnik	310	15	4,84	1	0,32	1	0,32	0	-	3	niekorzystny
10.	Józefów	379	33	8,71	3	0,79	1	0,26	2	0,53	2	
11.	Kierzków	249	10	4,02	1	0,40	1	0,40	1	0,40	3	niekorzystny
12.	Kij	131	5	3,82	1	0,76	0	-	2	1,53	2	
13.	Kopiną	322	13	4,04	0	-	0	-	2	0,62	3	niekorzystny
14.	Kosuty	606	32	5,28	1	0,17	1	0,17	3	0,50	3	niekorzystny
15.	Lipniak	293	16	5,46	2	0,68	0	-	0	-	1	
16.	Niedźwiadka	175	9	5,14	1	0,57	0	-	1	0,57	3	niekorzystny
17.	Nowa Wróblina	165	10	6,06	4	2,42	0	-	0	-	0	
18.	Nowy Stanin	184	4	2,17	1	0,54	0	-	0	-	2	
19.	Ogrówno	196	6	3,06	1	0,51	0	-	1	0,51	3	niekorzystny
20.	Sarnów	877	32	3,65	5	0,57	1	0,11	5	0,57	3	niekorzystny
21.	Stanin	786	78	9,92	4	0,51	3	0,38	4	0,51	3	niekorzystny
22.	Stara Gąska	155	8	5,16	0	-	0	-	1	0,65	3	niekorzystny
23.	Stara Wróblina	229	10	4,37	0	-	0	-	2	0,87	3	niekorzystny
24.	Tuchowicz	489	47	9,61	2	0,41	3	0,61	4	0,82	3	niekorzystny
25.	Wesolówka	329	19	5,78	1	0,30	1	0,30	2	0,61	3	niekorzystny
26.	Wnętrzne	243	13	5,35	3	1,23	0	-	0	-	1	
27.	Wólka Zastawska	362	21	5,80	5	1,38	1	0,28	2	0,55	2	
28.	Zągoździe	219	9	4,11	3	1,37	1	0,46	1	0,46	2	
29.	Zastawie	624	22	3,53	0	-	1	0,16	2	0,32	2	
GMINA - średnia		9 940	566	5,69	58	0,58	26	0,26	46	0,46	2	

3.3. Sfera Środowiskowa

Ochrona przyrody i zagrożenia

Współcześnie nacisk kładzie się na optymalizowanie sytuacji środowiskowej, gdyż ma ona wpływ na jakość życia mieszkańców gminy oraz stanowi o atrakcyjności i potencjale danego obszaru. Zatem identyfikacja zagrożeń w tej sferze staje się niezwykle potrzebna w celu wyznaczenia obszarów kryzysowych, wymagających działań interwencyjnych w ramach procesu rewitalizacji. Na terenie Gminy Stanin występuje częściowo obszar chronionego krajobrazu sieci Natura 2000 - Lasy Łukowskie [PLB 060010] zlokalizowany tylko na terenie dwóch sołectw: Wólka Zastawska (454 ha) i Zastawie (79,27 ha). Baza danych ISOK System Ostry Krajowy przed nadzwyczajnymi zagrożeniami prowadzona przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej (<http://mapy.isok.gov.pl/imap>) nie wskazują na istnienie zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego na terenie gminy. Również w obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego występuje tylko jeden Tereny zieleni urządzonej - park w sołectwie Jeleniec. Wobec powyższego nie stwierdzono występowania negatywnych zjawisk w obszarze Środowiska naturalnego i sfera ta nie będzie poddana dalszej analizie.

3.4. Sfera Przestrzenno – Funkcjonalna

Dostępność infrastruktury publicznej

O potencjale i atrakcyjności danego obszaru świadczą również warunki przestrzenno-funkcjonalne, które przyczyniają się do oceny jego atrakcyjności, a tym samym wpływające na osiedlanie się nowych mieszkańców lub potencjalnych inwestorów w gminie. W ramach wskaźnika syntetycznego - Dostępność infrastruktury publicznej uwzględniono występowanie w poszczególnych jednostkach obiektów podstawowej infrastruktury rekreacyjno-sportowej, infrastruktury kulturalnej oraz dostępność komunikacyjną rozumianą, jako z jednej strony ocenę opisową stanu dróg i istnienia ciągów pieszych, z drugiej zaś dostępność komunikacji publicznej w tym liczbę połączeń (Tabela 10). Niestety w aż w 12 jednostkach dostępność tej infrastruktury jest zdecydowanie niższa niż średnia w gminie (Tabela 10).

Tabela 10. Dostępność infrastruktury publicznej.

Lp.	Sołectwo	Liczba mieszkańców	Obiekty infrastruktury sportu i rekreacji				Wskaźnik na 100 mieszkańców	Obiekty infrastruktury kultury			Wskaźnik na 100 mieszkańców	Infrastruktura komunikacyjna		Ocena opisowa ¹⁷	ILOŚĆ wskaźników powyżej średniej dla gminy	WSKAŹNIK SYNTETYCZNY Dostępność infrastruktury publicznej	
			Boisko	Orlik	Plac zabaw	Siłownia		Razem obiekty	Instytucja kultury (GOK, Biblioteki w tym szkolne i ich filie)	Świetlica		Razem obiekty	Chodnik				Dostępność komunikacji publicznej
1.	Aleksandrów	172	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-	0	DB	2	niekorzystny
2.	Anonin	498	0	0	0	0	0	0	1	1	0,20	-	+	4	DB	2	niekorzystny
3.	Borowina	158	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	+	3	NW	3	niekorzystny
4.	Celiny Szlacheckie	177	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	+	4	DB	2	niekorzystny
5.	Celiny Włociańskie	321	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	+	4	DB	2	niekorzystny
6.	Gózd	479	0	0	0	0	0	0	1	1	0,21	-	+	4	DB	2	niekorzystny
7.	Jarczówek	291	0	0	0	0	0	0	1	1	0,34	-	+	0	DB	1	

¹⁷ Ocena opisowa - skróty: **NW** - niewystarczająca / **ŚR** - średnia / **DB** - dobra.

8.	Jeleniec	521	1	0	1	0	2	0,38	1	1	2	0,38	+	0	DB	0
9.	Jonnik	310	0	0	1	0	1	0,32	1	1	2	0,65	-	0	DB	0
10.	Józefów	379	0	0	1	1	1	0,26	0	0	0	-	-	18	DB	0
11.	Kierzaków	249	1	0	0	1	1	0,40	0	1	1	0,40	-	0	DB	0
12.	Kij	131	0	0	0	0	0	-	0	0	0	-	-	0	SR	niekorzystny
13.	Kopina	322	0	0	0	0	0	-	0	1	1	0,31	+	0	DB	1
14.	Kosuty	606	1	1	0	0	2	0,33	1	0	1	0,17	-	18	DB	1
15.	Lipniak	293	0	0	0	0	0	-	0	0	0	-	-	0	DB	niekorzystny
16.	Niedźwiadka	175	0	0	0	0	0	-	0	1	1	0,57	-	0	SR	1
17.	Nowa Wróblina	165	0	0	0	0	0	-	0	1	1	0,61	-	0	SR	1
18.	Nowy Stanin	184	0	0	0	0	0	-	0	0	0	-	-	0	DB	niekorzystny
19.	Ogniwo	196	0	0	0	0	0	-	0	1	1	0,51	-	18	DB	1
20.	Sarnów	877	1	0	1	0	2	0,23	1	1	2	0,23	-	0	DB	1
21.	Stanin	786	1	0	1	0	2	0,25	2	0	2	0,25	+	18	DB	0
22.	Stara Gąska	155	0	0	0	0	0	-	0	0	0	-	-	0	DB	niekorzystny
23.	Stara Wróblina	229	0	0	0	0	0	-	0	0	0	-	-	0	DB	niekorzystny
24.	Tuchowicz	489	0	0	1	0	1	0,20	2	0	2	0,41	+	18	DB	0
25.	Wesołówka	329	0	0	0	0	0	-	0	0	0	-	-	0	SR	niekorzystny
26.	Wnętrzne	243	1	0	1	0	2	0,32	1	0	1	0,41	-	0	DB	0
27.	Wólka Zastawska	362	0	0	0	0	0	-	0	1	1	0,28	+	0	DB	1
28.	Zagoździe	219	1	0	1	0	2	0,91	1	1	2	0,91	-	4	DB	0
29.	Zastawie	624	1	0	1	0	2	0,32	1	1	2	0,32	+	0	DB	0
GMINA - średnia		9 940	8	1	8	1	18	0,18	11	14	25	0,25				1,5

3.5. Sfera techniczna

Wyposażenie w siećową infrastrukturę techniczną

Ważnym aspektem świadczącym również o potencjale i atrakcyjności danego obszaru są warunki techniczne zobrazowujące możliwość korzystania przez mieszkańców i potencjalnych inwestorów z urządzeń sieciowych. Podczas diagnozy sfery technicznej wzięto pod uwagę dostępność infrastruktury i usług komunalnych oraz dostępność sieci internetowej i telekomunikacyjnej. Ze względu na brak możliwości wymiernego odniesienia różnicowanych elementów infrastruktury i ich do powierzchni lub liczby mieszkańców jednostek, a także ze względu na różnicowanie przestrzenne (np. zabudowa kolonijna), które nie wskazuje lub wręcz uniemożliwia powstanie określonej infrastruktury, posłużono się w tym wypadku analizą opisową. Gmina Stanin posiada w zasadzie pełną infrastrukturę komunalną na dobrym poziomie. Podstawowym problemem jest brak systemu kanalizacji sieciowej co jest podyktowane charakterem przestrzennym zabudowy i wynikającą z niego nieracjonalnością stosowania takiego rozwiązania oraz sieci przesyłowej gazu (Tabela 11).

Tabela II. Dostępność infrastruktury usług komunalnych i sieci teletechnicznych.

Lp.	Sołectwo	Dostępność infrastruktury i usług komunalnych.						Dostępność sieci internetowej i telekomunikacyjnej				ILOŚĆ wskaźników powyżej średniej dla gminy	WSKAŹNIK SYNTETYCZNY Wyposażenie w siećową infrastrukturę techniczną i teletechniczną.
		Kanalizacja (w tym instalacje przydomowe)	Wodociągi	Gaz	System wywozu	Energetyka - stan	Ocena opisowa ¹⁸	ADSL/VDSL	WLAN	GSM	Ocena opisowa ¹⁸		
1.	Aleksandrów	NIE	TAK	NIE	TAK	DB	NW	TAK	TAK	TAK	DB	1	niekorzystny
2.	Anonin	NIE	TAK	TAK	TAK	DB	SR	TAK	TAK	TAK	DB	0	
3.	Borowina	NIE	TAK	NIE	TAK	DB	NW	TAK	TAK	TAK	DB	1	niekorzystny
4.	Celiny Szlacheckie	NIE	TAK	NIE	TAK	DB	NW	TAK	TAK	TAK	DB	1	niekorzystny
5.	Celiny Włociańskie	NIE	TAK	NIE	TAK	DB	NW	TAK	TAK	TAK	DB	1	niekorzystny
6.	Gózd	NIE	TAK	TAK	TAK	DB	SR	TAK	TAK	TAK	DB	0	
7.	Jarczówek	NIE	TAK	NIE	TAK	DB	NW	TAK	TAK	TAK	DB	1	niekorzystny
8.	Jeleniec	NIE	TAK	NIE	TAK	DB	NW	TAK	TAK	TAK	DB	1	niekorzystny
9.	Jonnik	NIE	TAK	NIE	TAK	DB	NW	TAK	TAK	TAK	DB	1	niekorzystny
10.	Józefów	NIE	TAK	TAK	TAK	DB	SR	TAK	TAK	TAK	DB	0	
11.	Kierzków	NIE	TAK	NIE	TAK	DB	NW	TAK	TAK	TAK	DB	1	niekorzystny
12.	Kij	NIE	TAK	NIE	TAK	DB	NW	TAK	TAK	TAK	DB	1	niekorzystny
13.	Kopina	NIE	TAK	TAK	TAK	DB	SR	TAK	TAK	TAK	DB	0	
14.	Kosuty	NIE	TAK	TAK	TAK	DB	SR	TAK	TAK	TAK	DB	0	
15.	Lipniak	NIE	TAK	NIE	TAK	DB	NW	TAK	TAK	TAK	DB	1	niekorzystny
16.	Niedźwiadka	NIE	TAK	NIE	TAK	DB	NW	TAK	TAK	TAK	DB	1	niekorzystny
17.	Nowa Wróblina	NIE	TAK	NIE	TAK	DB	NW	TAK	TAK	TAK	DB	1	niekorzystny
18.	Nowy Stanin	NIE	TAK	NIE	TAK	DB	NW	TAK	TAK	TAK	DB	1	niekorzystny
19.	Ogniwo	NIE	TAK	NIE	TAK	DB	NW	TAK	TAK	TAK	DB	1	niekorzystny
20.	Sarnów	NIE	TAK	NIE	TAK	DB	NW	TAK	TAK	TAK	DB	1	niekorzystny
21.	Stanin	TAK	TAK	TAK	TAK	DB	DB	TAK	TAK	TAK	DB	0	
22.	Stara Gąska	NIE	TAK	NIE	TAK	DB	NW	TAK	TAK	TAK	DB	1	niekorzystny
23.	Stara Wróblina	NIE	TAK	NIE	TAK	DB	NW	TAK	TAK	TAK	DB	1	niekorzystny
24.	Tuchowicz	NIE	TAK	TAK	TAK	DB	ŚR	TAK	TAK	TAK	DB	0	
25.	Wesołówka	TAK	TAK	TAK	TAK	DB	DB	TAK	TAK	TAK	DB	0	
26.	Wnętrzne	NIE	TAK	NIE	TAK	DB	NW	TAK	TAK	TAK	DB	1	niekorzystny
27.	Wólka Zastawska	NIE	TAK	NIE	TAK	DB	NW	TAK	TAK	TAK	DB	1	niekorzystny
28.	Zagoździe	NIE	TAK	NIE	TAK	DB	NW	TAK	TAK	TAK	DB	1	niekorzystny
29.	Zastawie	NIE	TAK	NIE	TAK	DB	NW	TAK	TAK	TAK	DB	1	niekorzystny
GMINA - średnia												0,5	

¹⁸ Ocena opisowa - skróty: **NW** - niewystarczająca / **ŚR** - średnia / **DB** - dobra.

5. DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH I OBSZARU REWITALIZACJI

5.1. Metodologia wyznaczania obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji

Wyznaczenie obszarów zdegradowanych na terenie gminy Stanin zostało przeprowadzone przy pomocy dwóch odrębnych analiz: jakościowej i wskaźnikowej.

Analiza jakościowa obejmowała obszar całej gminy i w niniejszym dokumencie przyjęła formę powyższej szczegółowej diagnozy, zawierającej charakterystykę 3 sfer: przestrzennej, społecznej i gospodarczej. Dokumentem źródłowym dla opracowania diagnozy była **Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stanin na lata 2014 – 2020**. W diagnozie uwzględnione zostały problemy zidentyfikowane w strategii i zostały przeanalizowane w skali jednostek analitycznych. Analiza problemów społecznych została uzupełniona analizą problemów gospodarczych, środowiskowych, infrastrukturalnych i przestrzennych.

Kluczowym etapem podczas prac nad wyznaczeniem obszarów zdegradowanych było przeprowadzenie **analizy wskaźnikowej**, obejmującej obszar całej gminy w podziale na wyznaczone jednostki analityczne, który pozwolił na prezentację poszczególnych wskaźników (cząstkowych i syntetycznych) w odniesieniu do tych obszarów i porównanie ich do średniej wartości danego wskaźnika dla całego miasta.

W pierwszym kroku określono zestaw wskaźników dla wszystkich analizowanych sfer, w szczególności dla sfery społecznej. Wskaźniki zostały dobrane w sposób możliwie najbardziej szczegółowy w tym dla opisanego problemów społecznych zidentyfikowanych ze **Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stanin na lata 2014 – 2020**.

Następnie, po wybraniu zestawu wskaźników, pozyskano dane liczbowe, dotyczące poszczególnych jednostek analitycznych, a także całego miasta. Dane zostały pozyskane zarówno z Urzędu Gminy, jak instytucji zewnętrznych. Na ich podstawie obliczone zostały wskaźniki w przeliczeniu na 100 statystycznych mieszkańców obrazujące problemy społeczne, gospodarcze, środowiskowe, infrastrukturalne i przestrzenne, a następnie wynik został porównany ze wskaźnikiem prezentującym średnią sytuację w całej gminie.

Kolejnym krokiem było wyznaczenie tych jednostek analitycznych, na których można zauważyć wyraźnie gorszą sytuację społeczną niż średnia w gminie oraz na których współwystępują gorsze wskaźniki problemów gospodarczych, środowiskowych, infrastrukturalnych i przestrzennych – te obszary zostały zakwalifikowane jako **obszary zdegradowane** w na terenie Gminy Stanin.

Jednostki wchodzące w skład obszarów zdegradowanych, w których zidentyfikowano najgorszą sytuację społeczną, na którą nawarstwia się największa liczba innych zdiagnozowanych problemów w pozostałych sferach zostały uznane za **obszar rewitalizacji**, przy czym, z uwagi na wymóg koncentracji przestrzennej, łączna powierzchnia wybranych jednostek nie mogła przekroczyć 20% powierzchni gminy, a ich ludność nie stanowi więcej niż 30% liczby jej mieszkańców.

Kluczowym elementem delimitacji obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji były konsultacje społeczne z interesariuszami w formie otwartych spotkań.

5.2. Wyznaczenie obszarów zdegradowanych

Zgodnie z zapisami Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020, obszar zdegradowany, to taki na którym nasilone są negatywne zjawiska społeczne, a zatem stwierdzono gorsze niż średnia w gminie wskaźniki problemów społecznych zdefiniowanych w *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stanin na lata 2014 – 2020* współwystępujące z możliwie największą liczbą niekorzystnych pozostałych wskaźników sfery społecznej a następnie z jak największą liczbą niekorzystnych wartości wskaźników z pozostałych sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej, tym samym im więcej wskaźników negatywnych tym gorsza sytuacja w analizowanej jednostce.

Na obszarze Gminy Stanin **koncentracja negatywnych zjawiska społecznych** występuje w jednostkach:

- Aleksandrów
- Borowina
- Stara Gąska
- Stara Wróblina
- Anonin
- Niedźwiadka
- Kopina
- Stanin
- Tuchowicz

W pierwszej kolejności wybrano te sołectwa, w których zgodnie z przytoczonymi wcześniej wymaganiami UMWL w Lublinie odnotowano niekorzystne wskaźniki w problemach społecznych (1 - wskaźnik sfery społecznej). Następnie uszeregowano jednostki wg. największej liczby pozostałych 3 wskaźników sfery społecznej). W ostatnim kroku dokonano sprawdzenia czy dla poszczególnych sołectw odnotowano niekorzystną sytuację przynajmniej w jednej z pozostałych czterech sfer, a w przypadku ich większej liczby również uszeregowano je od ich największej do najmniejszej liczby (Tabela 12) .

Tabela 12. Wyznaczenie obszarów zdegradowanych.

Lp.	Sołectwo	Sfera SPOŁECZNA			Ilość niekorzystnych wartości wskaźników innych niż problemy społeczne	Sfera GOSPODARCZA	Sfera PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNA	Sfera TECHNICZNA	Ilość niekorzystnych wartości wskaźników w pozostałych sferach - innych niż społeczna	OBSZAR ZDEGRADOWANY
		Problemy społeczne	Przestępczość	Poziom uczestnictwa w życiu publicznym						
1.	Aleksandrów	niekorzystny	niekorzystny		1	niekorzystny	niekorzystny	niekorzystny	3	TAK
2.	Borowina	niekorzystny	niekorzystny		1	niekorzystny	niekorzystny	niekorzystny	3	TAK
3.	Stara Gąska	niekorzystny	niekorzystny		1	niekorzystny	niekorzystny	niekorzystny	3	TAK
4.	Stara Wróblina	niekorzystny	niekorzystny		1	niekorzystny	niekorzystny	niekorzystny	3	TAK
5.	Anonin	niekorzystny	niekorzystny	niekorzystny	2	niekorzystny	niekorzystny		2	TAK
6.	Niedźwiadka	niekorzystny	niekorzystny		1	niekorzystny		niekorzystny	2	TAK
7.	Kopina	niekorzystny	niekorzystny		1	niekorzystny			1	TAK
8.	Stanin	niekorzystny	niekorzystny		1	niekorzystny			1	TAK
9.	Tuchowicz	niekorzystny	niekorzystny		1	niekorzystny			1	TAK
10.	Celiny Włociańskie		niekorzystny		1		niekorzystny	niekorzystny	2	
11.	Kierzków			niekorzystny	1	niekorzystny		niekorzystny	2	
12.	Kij			niekorzystny	1		niekorzystny	niekorzystny	2	
13.	Lipniak			niekorzystny	1		niekorzystny	niekorzystny	2	
14.	Nowy Stanin			niekorzystny	1		niekorzystny	niekorzystny	2	
15.	Sarnów			niekorzystny	1	niekorzystny		niekorzystny	2	
16.	Wesołówka			niekorzystny	1	niekorzystny	niekorzystny		2	
17.	Wnętrzne		niekorzystny		1			niekorzystny	1	
18.	Wólka Zastawska			niekorzystny	1			niekorzystny	1	
19.	Zagoździe		niekorzystny		1			niekorzystny	1	
20.	Zastawie		niekorzystny		1			niekorzystny	1	
21.	Celiny Szlacheckie				0		niekorzystny	niekorzystny	2	
22.	Jonnik				0	niekorzystny		niekorzystny	2	
23.	Ogniwo				0	niekorzystny		niekorzystny	2	
24.	Jarczówek				0			niekorzystny	1	
25.	Gózd				0		niekorzystny		1	
26.	Jeleniec				0			niekorzystny	1	
27.	Józefów				0				1	
28.	Kosuty				0	niekorzystny			1	
29.	Nowa Wróblina				0			niekorzystny	1	

5.3. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Rozpoznanie problemów występujących i wyznaczenie obszarów zdegradowanych na terenie Gminy Stanin dało podstawy do wyznaczenia obszaru rewitalizacji i umożliwiło wskazanie terenów najbardziej wymagających wsparcia. Obszar wskazany do rewitalizacji został skonkretyzowany w oparciu o dane ilościowe oraz wskaźniki jakościowe, co umożliwiło uchwycenie powiązań funkcjonalnych obszarów.

Obszar rekomendowany do rewitalizacji w Gminie Stanin został wyznaczony na podstawie pogłębionej diagnozy społeczno-gospodarczo-przestrzennej. Zasadniczym założeniem przy delimitacji obszaru zdegradowanego było wskazanie obszarów, na których koncentrują się negatywne zjawiska społeczne. Podczas analizy wykorzystano dane pozyskane m.in. z Urzędu Gminy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Komendy Policji, Powiatowego Urzędu Pracy.

Działania diagnostyczne podsumowuje identyfikację zjawisk kryzysowych na wskazanym obszarze zdegradowanym oraz potwierdziły konieczność szybkiej interwencji oraz działań w celu ich eliminacji lub istotnego ograniczenia.

Zgodnie z analizą, na wyznaczonym obszarze zdegradowanym w Gminie Stanin mieszkają 2 984 osoby, co stanowi 30,02 % ogółu ludności gminy, zaś powierzchnia obszarów zdegradowanych wynosi 4 583,94 ha, co stanowi 28,64 % powierzchni gminy. W obu przypadkach odsetek mieszkańców i powierzchni przekracza maksymalną wartość, jakie może obejmować obszar rewitalizacji, zgodnie z Wytycznymi Ministra Rozwoju. W efekcie ustalono obszar rewitalizacji, wybierając kolejno jednostki o najwyższym stopniu zdegradowania, aż do osiągnięcia procentowych wartości nieprzekraczających 20% powierzchni i 30% ludność Gminy Stanin (Tabela 13).

Tym samym obszar rewitalizacji gminy obejmuje 7 jednostek analitycznych – sołectw:

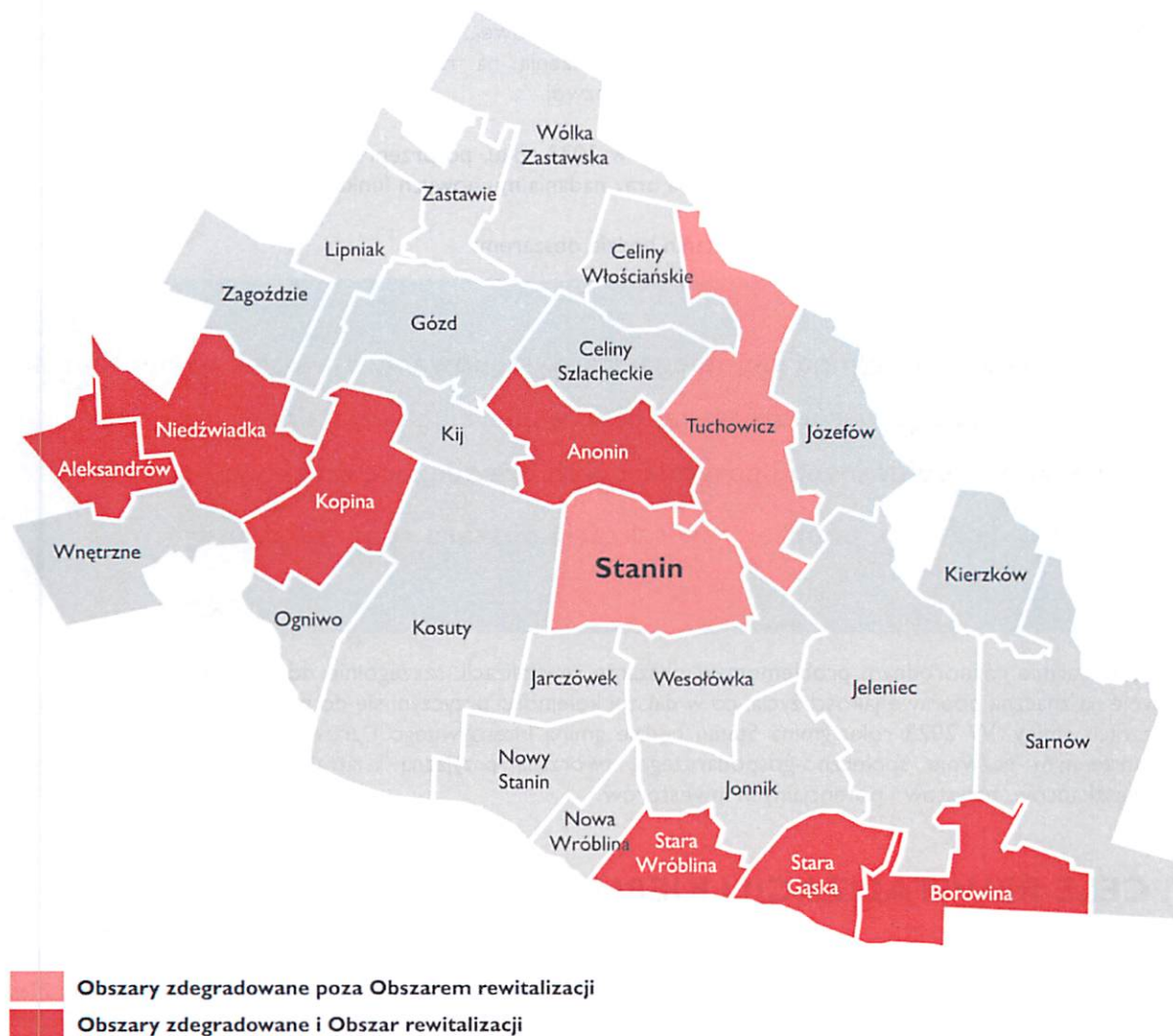
- Aleksandrów
- Borowina
- Stara Gąska
- Stara Wróblina
- Anonin
- Niedźwiadka
- Kopina

O łącznej liczbie mieszkańców 2 495 osób (25,10 % liczby ludności gminy) oraz powierzchni 3 084,61 ha (19,27% powierzchni gminy).

Tabela 13. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji.

Sołectwo	Obszar zdegradowany	Liczba mieszkańców	% mieszkańców gminy	Liczba mieszkańców NARASTAJĄCO	% mieszkańców gminy NARASTAJĄCO	Powierzchnia	% powierzchnia gminy	Powierzchnia NARASTAJĄCO	% powierzchnia gminy NARASTAJĄCO	OBSZAR REWITALIZACJI
		[osoby]	[%]	[osoby]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]	
Aleksandrów	TAK	172	1,73%	172	1,73%	249,95	1,56%	249,95	1,56%	TAK
Borowina	TAK	158	1,59%	330	3,32%	512,06	3,20%	762,01	4,76%	TAK
Stara Gaska	TAK	155	1,56%	485	4,88%	343,84	2,15%	1105,85	6,91%	TAK
Stara Wróblina	TAK	229	2,30%	714	7,18%	281,03	1,76%	1386,88	8,66%	TAK
Anonin	TAK	498	5,01%	1212	12,19%	494,7	3,09%	1881,58	11,76%	TAK
Niedźwiadka	TAK	175	1,76%	1387	13,95%	653,93	4,09%	2535,51	15,84%	TAK
Kopina	TAK	322	3,24%	1709	17,19%	549,1	3,43%	3084,61	19,27%	TAK
Stanin	TAK	786	7,91%	2495	25,10%	648,43	4,05%	3733,04	23,32%	
Tuchowicz	TAK	489	4,92%	2984	30,02%	850,9	5,32%	4583,94	28,64%	
Celiny Włociańskie		321	3,23%	3305	33,25%	382,17	2,39%	4966,11	31,03%	
Kierzków		249	2,51%	3554	35,75%	384,09	2,40%	5350,20	33,43%	
Kij		131	1,32%	3685	37,07%	245	1,53%	5595,20	34,96%	
Lipniak		293	2,95%	3978	40,02%	403,53	2,52%	5998,73	37,48%	
Nowy Stanin		184	1,85%	4162	41,87%	458,33	2,86%	6457,06	40,34%	
Sarnów		877	8,82%	5039	50,69%	1103,37	6,89%	7560,43	47,23%	
Wesołówka		329	3,31%	5368	54,00%	547,44	3,42%	8107,87	50,65%	
Wnętrzne		243	2,44%	5611	56,45%	504,56	3,15%	8612,43	53,81%	
Wólka Zastawska		362	3,64%	5973	60,09%	938,81	5,87%	9551,24	59,67%	
Zagoździe		219	2,20%	6192	62,29%	442,18	2,76%	9993,42	62,43%	
Zastawie		624	6,28%	6816	68,57%	366,95	2,29%	10360,37	64,73%	
Celiny Szlacheckie		177	1,78%	6993	70,35%	412,04	2,57%	10772,41	67,30%	
Jonnik		310	3,12%	7303	73,47%	610,11	3,81%	11382,52	71,11%	
Ogniwo		196	1,97%	7499	75,44%	311,87	1,95%	11694,39	73,06%	
Jarczówek		291	2,93%	7790	78,37%	266,03	1,66%	11960,42	74,72%	
Gózd		479	4,82%	8269	83,19%	676,82	4,23%	12637,24	78,95%	
Jeleniec		521	5,24%	8790	88,43%	1185,92	7,41%	13823,16	86,36%	
Józefów		379	3,81%	9169	92,24%	509,4	3,18%	14332,56	89,54%	
Kosuty		606	6,10%	9775	98,34%	1468,48	9,17%	15801,04	98,72%	
Nowa Wróblina		165	1,66%	9940	100,00%	205,08	1,28%	16006,12	100,00%	
GINA		9940				16006,12				

Mapa 3. Obszary zdegradowane i Obszar rewitalizacji Gminy Stanin.

Opracowanie własne

6. WIZJA OBSZARU REWITALIZACJI

Kompleksowa rewitalizacja i koncentracja działań na obszarze rewitalizacji oraz w jego najbliższym otoczeniu stanie się impulsem do wyprowadzenia go z sytuacji kryzysowej, oraz ożywienia społeczno-gospodarczego. Planowane działania zdeterminują korzystne przeobrażenia na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki zapewniając w konsekwencji jego trwały rozwój.

Wizja obszaru rewitalizacji obrazuje stan docelowy w 2023 roku, po przeprowadzeniu zaplanowanych działań rewitalizacyjnych, zmierzających do odbudowania oraz nadania mu nowych funkcji.

W 2023 roku obszar rewitalizacji w gminie Stanin będzie obszarem:

Gmina Stanin, gminą zapobiegającą występowaniu zjawiska wykluczenia społecznego wśród mieszkańców, wspierającą działalność lokalnych inicjatyw społecznych i gospodarczych oraz dążącą do zrównoważonego rozwoju, poprzez rewitalizację obszaru zdegradowanego.

Przeciwdziałanie różnorodnym problemom w obszarze rewitalizacji, szczególnie dotyczącym sfery społecznej, wpłynie na znaczną poprawę jakości życia, co w dalszej kolejności przyczyni się do pozytywnych zmian w innych obszarach gminy. W 2023 roku gmina Stanin będzie gminą intensywnego i zrównoważonego pod względem przestrzennym rozwoju społeczno-gospodarczego, tworzącą przyjazną i atrakcyjną przestrzeń do życia dla mieszkańców, turystów i potencjalnych inwestorów.

7. CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ

W niniejszym dokumencie obowiązuje hierarchiczny układ celów składający się z: celu głównego, celów operacyjnych oraz kierunków działań, które odpowiadają zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym. Mają one charakter ramowy i odnoszą się do specyfiki wyznaczonego obszaru rewitalizacji na terenie gminy Stanin. Wszystkie cele rewitalizacji są odpowiedzią na zdiagnozowane problemy i prowadzą do ich rozwiązania. Zostały określone przy udziale społeczności lokalnej mieszkającej w sołectwach, w szczególności ich przedstawicieli tj. sołtysów, radnych. Wszystkie cele rewitalizacji wynikają z celów Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014 – 2020, ponieważ odnoszą się do działań długookresowych i długofalowych, polegających na inwestycji w kapitał ludzki, system edukacji, aktywność obywatelską, poprawę sytuacji materialnej, co przekłada się na działania na rzecz poprawy zatrudnienia oraz budowania lokalnego rynku pracy.

Celem głównym Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Stanin na lata 2017-2023 jest:

Wyprowadzenie obszarów zdegradowanych, objętych rewitalizacją (sołectw Aleksandrów, Anonin, Borowina, Kopina, Niedźwiadka, Stara Gąska, Stara Wróblina) ze stanu kryzysowego oraz poprawa warunków rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez eliminację zjawisk wpływających na ich degradację.

Poniżej zaprezentowano cele operacyjne, w ramach których zostały wyznaczone kierunki działań. Kolejność celów nie stanowi o hierarchii ich ważności lub kolejności wdrażania, są one na tym samym poziomie ważności i zgodnie z zasadą kompleksowości. Warunkiem udanej rewitalizacji jest uwzględnienie wszystkich czynników równocześnie, tj. infrastrukturalnych, środowiskowych, społecznych i gospodarczych. Wyznaczone cele rewitalizacji odpowiadają kryteriom SMART, ponieważ są sprecyzowane, mierzalne (do każdego celu został przypisany odpowiedni wskaźnik), atrakcyjne dla społeczności lokalnej gminy Stanin, możliwe do zrealizowania i terminowe (zostaną zrealizowane w okresie obowiązywania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Stanin na lata 2017-2023).

W ramach celu głównego zidentyfikowano 3 cele operacyjne:

Cel operacyjny 1. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez odnowienie obszaru, nadanie przestrzeni właściwej funkcji oraz poprawę bezpieczeństwa;

Cel operacyjny 2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez ograniczenie patologii społecznych na obszarze rewitalizacji;

Cel operacyjny 3. Zwiększenie rozwoju gospodarczego i poprawa lokalnego rynku pracy oraz wzrost przedsiębiorczości mieszkańców gminy Stanin.

W ramach celu operacyjnego 1 planuje się realizację przedsięwzięć przeznaczonych do wyprowadzenia wyznaczonego obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego pod względem zagospodarowania przestrzennego i poprawy infrastruktury wpływającej na jakość życia mieszkańców. Obejmują one wszelkie inwestycje mające na celu uporządkowanie oraz zagospodarowanie przestrzeni, w tym poprawę dotychczasowej funkcji obszaru, a także nadanie mu nowych funkcji. Ponadto planuje się realizację zadań, które mają na celu poprawę dostępności mieszkańców obszaru rewitalizacji, w tym osób niepełnosprawnych do infrastruktury technicznej. Będzie to możliwe poprzez rewaloryzację oraz odpowiednie kształtowanie przestrzeni publicznej.

Cel operacyjny 2 obejmuje realizację zadań w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu poprzez zwiększenie aktywności lokalnej społeczności. Ważnymi aspektami w ramach realizowanych przedsięwzięć będą: integracja osób nieaktywnych zawodowo oraz grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, wszelkie działania aktywizujące najmłodszych mieszkańców z terenu gminy, pobudzenie aktywności kulturalnej mieszkańców, wspieranie osób niepełnosprawnych oraz aktywizacja seniorów. Ważnym elementem w funkcjonowaniu społeczności lokalnej są działające organizacje pozarządowe, które będą miały możliwość podejmowania inicjatyw wspierających poprawę życia i integracji lokalnej społeczności.

Wzmocnienie przedsiębiorczości i poprawa lokalnego rynku pracy na obszarze rewitalizacji będzie możliwe w wyniku realizacji zadań w ramach celu operacyjnego 3. Wyznaczone kierunki działań obejmują: wzmocnienie działalności lokalnych przedsiębiorstw w celu poprawy ich konkurencyjności, promowanie zakładania działalności gospodarczej w celu pobudzenia przedsiębiorczości mieszkańców gminy oraz wspieranie terenów aktywności gospodarczej.

Poniższy schemat obrazuje cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań.

Cel główny	Wyprowadzenie obszarów zdegradowanych, objętych rewitalizacją (Aleksandrów, Anonin, Borowina, Kopina, Niedźwiadka, Stara Gąska, Stara Wróblina) ze stanu kryzysowego oraz poprawa warunków rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez eliminację zjawisk wpływających na ich degradację.		
Cele operacyjne	1. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez odnowienie obszaru, nadanie przestrzeni właściwej funkcji oraz poprawę bezpieczeństwa.	2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez ograniczenie patologii społecznych na obszarze rewitalizacji.	3. Zwiększenie rozwoju gospodarczego i poprawa lokalnego rynku pracy oraz wzrost przedsiębiorczości mieszkańców gminy Stanin.
Kierunki działań	1. Dostosowanie infrastruktury technicznej i społecznej do potrzeb mieszkańców, w tym osób niepełnosprawnych	1. Ułatwienie dostępu do edukacji, kultury, sztuki, i rozrywki	1. Stworzenie warunków infrastrukturalnych do zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
	2. Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom	2. Aktywizacja i rozwój społeczności poprzez stworzenie odpowiednich warunków infrastrukturalnych i działania edukacyjne	2. Wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców poprzez działania podnoszące kompetencje i kwalifikacje.
	3. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych w celach turystycznych i rekreacyjnych	3. Poprawa w dostępie do rynku pracy poprzez podniesienie kompetencji osób zagrożonych wykluczeniem	

8. CHARAKTERYSTYKA PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH WRAZ Z PLANEM FINANSOWYM I UZASADNIENIEM ICH KOMPLEMENTARNOŚCI

Na podstawie wyznaczonych celów oraz w procesie konsultacji społecznych z mieszkańcami gminy określono listę projektów rewitalizacyjnych. Projekty odpowiadają **kryteriom SMART** tj.:

- S - Sprecyzowane** – projekty zawierają sprecyzowany zakres planowanych do realizacji zadań oraz odnoszą się do konkretnego miejsca w gminie,
- M - Mierzalne** – do każdego projektu został określony wskaźnik produktu i rezultatu, przy pomocy którego możliwe będzie zmierzenie stopnia jego realizacji,
- A - Atrakcyjne** – projekty zostały określone z aktywnym udziałem mieszkańców gminy Stanin, w związku z czym są dla nich atrakcyjne,
- R - Realistyczne** – projekty zostały zweryfikowane w kontekście realności ich zrealizowania,
- T - Terminowe** – do każdego projektu określony został planowany termin jego realizacji.

Lista projektów zawiera wszystkie niezbędne informacje na temat przedsięwzięć rewitalizacyjnych tj. podmiot realizujący, lokalizację, tytuł projektu, cel, koncepcję projektu (zakres), szacowana koszt, źródło finansowania i okres realizacji.

8.1. Lista planowanych podstawowych projektów rewitalizacyjnych

Przedstawiony katalog projektów nie jest zamknięty, nabór projektów do LPR jest ciągły. Na stronie Urzędu Gminy zamieszczono formularz - fiszkę projektową. Wójt Gminy wraz z Radą ds. rewitalizacji będzie podejmował decyzje o włączeniu zaproponowanego projektu zgodnie z postępowaniem opisanym w rozdziale 11.2. Zasady i tryb aktualizacji programu.

W ramach konsultacji społecznych przedłożono 24 fiszki projektowe z czego w obszarze rewitalizacji:

PROJEKTY PODSTAWOWE

Lp.	Podmiot wnioskujący	Podmiot realizujący	Tytuł projektu	Lokalizacja projektu	Cele projektu	Koncepcja projektu	Szacunkowy koszt projektu	Źródła finansowania	Szacunkowy czas realizacji projektu
1.	osoba fizyczna / mieszkaniec	Gmina Stanin / mieszkańcy / podmioty gospodarcze z siedzibą w lokalizacji.	Rozbudowa świetlicy w msc. Anonin	Anonin	Celem projektu jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców wsi oraz integracja mieszkańców poprzez zapewnienie miejsca wspólnych spotkań, organizacji zajęć dla dzieci, imprez kulturalnych, artystycznych, świątecznych i innych wydarzeń. Wybudowana świetlica zaspokoi potrzeby społeczne i kulturalne oraz wpłynie pozytywnie na poprawę jakości życia mieszkańców miejscowości Anonin.	Projekt zakłada budowę budynku świetlicy wiejskiej w msc. Anonin, gmina Stanin. W ramach projektu zostaną wykonane następujące roboty budowlane: budowa budynku świetlicy, przyłącze wodociągowe, przyłącze kanalizacji sanitarnej, zbiornik bezodpływowy, przyłącze energetyczne, ogrzewanie kotłem na biomasę, warstwy drogi dojazdowej wewnętrznej, Warstwy utwardzeń dojazdów pieszych, spaczniki, podjazdy, miejsca postojowe.	760 000	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020 / Budżet gminy	2018 - 2022
2.	osoba fizyczna / mieszkaniec	Gmina Stanin / mieszkańcy / podmioty gospodarcze z siedzibą w lokalizacji.	Rozbudowa świetlicy w msc. Kopina	Kopina	Celem projektu jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców wsi oraz integracja mieszkańców poprzez zapewnienie miejsca wspólnych spotkań, organizacji zajęć dla dzieci, imprez kulturalnych, artystycznych, świątecznych i innych wydarzeń. Wybudowana świetlica zaspokoi potrzeby społeczne i kulturalne oraz wpłynie pozytywnie na poprawę jakości życia mieszkańców miejscowości Kopina.	Projekt zakłada budowę i rozbudowę budynku świetlicy wiejskiej w msc. Kopina, gmina Stanin. W ramach projektu zostaną wykonane następujące roboty budowlane: budowa budynku świetlicy, przyłącze wodociągowe, przyłącze kanalizacji sanitarnej, zbiornik bezodpływowy, przyłącze energetyczne, ogrzewanie kotłem na biomasę, warstwy drogi dojazdowej wewnętrznej, Warstwy utwardzeń dojazdów pieszych, spaczniki, podjazdy, miejsca postojowe.	760 000	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020 / Budżet gminy	2018 - 2022
3.	osoba fizyczna / mieszkaniec	Gmina Stanin / mieszkańcy / podmioty gospodarcze z siedzibą w lokalizacji.	Budowa świetlicy w msc. Niedźwiadka	Niedźwiadka	Celem projektu jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców wsi oraz integracja mieszkańców poprzez zapewnienie miejsca wspólnych spotkań, organizacji zajęć dla dzieci, imprez kulturalnych, artystycznych, świątecznych i innych wydarzeń. Wybudowana świetlica zaspokoi potrzeby społeczne i kulturalne oraz wpłynie pozytywnie na poprawę jakości życia mieszkańców miejscowości Niedźwiadka.	Projekt zakłada budowę budynku świetlicy wiejskiej w msc. Niedźwiadka, gmina Stanin. W ramach projektu zostaną wykonane następujące roboty budowlane: budowa budynku świetlicy, przyłącze wodociągowe, przyłącze kanalizacji sanitarnej, zbiornik bezodpływowy, przyłącze energetyczne, ogrzewanie kotłem na biomasę, warstwy drogi dojazdowej wewnętrznej, Warstwy utwardzeń dojazdów pieszych, spaczniki, podjazdy, miejsca postojowe.	760 000	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020 / Budżet gminy	2018 - 2022

4.	osoba fizyczna / mieszkaniec	Gmina Stanin / mieszkańcy / podmioty gospodarcze z siedzibą w lokalizacji.	Budowa świetlicy w msc. Stara Gąska/Stara Wróblina	Stara Gąska/ Stara Wróblina	Celem projektu jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców wsi oraz integracja mieszkańców poprzez zapewnienie miejsca wspólnych spotkań, organizacji zajęć dla dzieci, imprez kulturalnych, artystycznych, świątecznych i innych wydarzeń. Wybudowana świetlica zaspokoi potrzeby społeczne i kulturalne oraz wpłynie pozytywnie na poprawę jakości życia mieszkańców miejscowościach Stara Gąska/ Stara Wróblina.	Projekt zakłada budowę budynku świetlicy wiejskiej w msc. Stara Gąska/ Stara Wróblina, gmina Stanin. W ramach projektu zostaną wykonane następujące roboty budowlane: budowa budynku świetlicy, przyłącze wodociągowe, przyłącze kanalizacji sanitarnej, zbiornik bezodpływowy, przyłącze energetyczne, ogrzewanie kotłem na biomasę, warstwy drogi dojazdowej wewnętrznej, Warstwy utwardzeń dojeżdż pieszych, spoczniki, podjazdy, miejsca postojowe.	760 000	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020 / Budżet gminy	2018 - 2022
5.	stowarzyszenie	Gmina Stanin	Budowa drogi w msc. Borowina	Borowina	Pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców; poprawa dostępności do miejscowości; zapewnienie bezpiecznej drogi do szkoły uczniom i ich rodzicom; poprawa warunków pasażerów korzystających z komunikacji PKP.	Remont nawierzchni drogi gminnej odwodnienie tej drogi; Bezpieczna droga do szkoły dla uczniów i ich rodziców, poprawa warunków jazdy dla użytkowników tej drogi, rozwiązanie problemu stojącej wody na jezdni w okresie wiosny i jesieni.	500 000,00 zł	Budżet gminy / "Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016 – 2019"	2018 - 2020
6.	stowarzyszenie	Gmina Stanin	Budowa drogi w msc. Kopina	Kopina	Pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców; poprawa dostępności do miejscowości; zapewnienie bezpiecznej drogi do szkoły uczniom i ich rodzicom;	Remont nawierzchni drogi gminnej odwodnienie tej drogi; Bezpieczna droga do szkoły dla uczniów i ich rodziców, poprawa warunków jazdy dla użytkowników tej drogi, rozwiązanie problemu stojącej wody na jezdni w okresie wiosny i jesieni.	500 000,00 zł	Budżet gminy / "Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016 – 2019"	2018 - 2020
7.	stowarzyszenie	Gmina Stanin	Budowa drogi w msc. Aleksandrów	Aleksandrów	Pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców; poprawa dostępności do miejscowości; zapewnienie bezpiecznej drogi do szkoły uczniom i ich rodzicom;	Remont nawierzchni drogi gminnej odwodnienie tej drogi; Bezpieczna droga do szkoły dla uczniów i ich rodziców, poprawa warunków jazdy dla użytkowników tej drogi, rozwiązanie problemu stojącej wody na jezdni w okresie wiosny i jesieni.	500 000,00 zł	Budżet gminy / "Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016 – 2019"	2018 - 2020

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Stanin na lata 2017-2023

8.	stowarzyszenie	Gmina Stanin	Budowa drogi w msc. Niedźwiadka	Niedźwiadka	Pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców; poprawa dostępności do miejscowości; zapewnienie bezpiecznej drogi do szkoły uczniom i ich rodzicom;	Remont nawierzchni drogi gminnej odwodnienie tej drogi; Bezpieczna droga do szkoły dla uczniów i ich rodziców, poprawa warunków jazdy dla użytkowników tej drogi, rozwiązanie problemu stojącej wody na jezdni w okresie wiosny i jesieni.	500 000,00 zł	Budżet gminy / "Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016 – 2019"	2018 - 2020
9.	Przedstawiciel samorządu - radni	Gmina Stanin	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w msc. Kopina	Kopina	Celem projektu jest poprawa atrakcyjności i rozwoju sołectwa, poprawa warunków życia mieszkańców, wyrównanie szans w dostępie do miejsc aktywnego wypoczynku oraz stworzenie strefy edukacyjnej, a także integrację różnych pokoleń mieszkańców.	Projekt zakłada zagospodarowanie tereny w miejscowości Kopina poprzez zainstalowanie obiektów małej architektury, stworzenie placu zabaw oraz zewnętrznej siłowni.	350 000	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020 / Budżet gminy	2018-2019
10.	Gmina Stanin	Gmina Stanin / GOPS	Organizacja cyklicznych szkoleń i spotkań informacyjnych zachęcających do zakładania i rozwoju własnej firmy	Cały obszar rewitalizowany	Projekt przyczyni się do wzrostu integracji społecznej oraz poprawę dostępu do rynku pracy osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w regionie oraz aktywizacji zawodowej mieszkańców	Szkolenia z zakresu przedsiębiorczości, prowadzenia i zakładania działalności gospodarczej, mentoring, oraz konsultacje.	5 000,00 zł	Budżet Gminy Stanin Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020 / (działanie 9.3) / PROW 2014-2020	2018 - 2020

11.	Gmina Stanin	Gmina Stanin / GOPS/LGD	Szkolenia i spotkania informacyjne zachęcające do aplikowania o środki z UE	Cały obszar rewitalizowany	Projekt przyczyni się do wzrostu integracji społecznej oraz poprawa dostępu do rynku pracy osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w regionie oraz aktywizacji zawodowej mieszkańców	Cykl spotkań informacyjnych i szkoleń	5 000,00 zł	Budżet Gminy Stanin Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020 / (działanie 9.3) / PROW 2014-2020	2017 - 2023
12.	Gmina Stanin	Gmina Stanin / GOPS/LGD	Wsparcie osób bezrobotnych i aktywizacja zawodowa	Cały obszar rewitalizowany	Projekt przyczyni się do wzrostu integracji społecznej oraz poprawa dostępu do rynku pracy osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w regionie poprzez realizację kompleksowych programów aktywizacji oraz usług reintegracji i rehabilitacji społeczno – zawodowej.	Projekt polega na organizacji szkoleń zawodowych, organizacji staży dla osób wykluczonych, długotrwale bezrobotnych zgodnie z zapotrzebowaniem rynku pracy z celu ich aktywizacji i powrotu na rynek pracy.	100 000,00 zł	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020/ / budżet gminy	2017 - 2022
13.	Lubelska Wojewódzka Komenda Ochotniczych Hufców Pracy	Lubelska Wojewódzka Komenda Ochotniczych Hufców Pracy/Gmina Stanin	Od szkolenia do zatrudnienia – YEI	Obszar rewitalizacji	Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób młodych do 24 roku życia bez pracy, w tym w szczególności osób, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu (tzw. młodzież NEET). Realizacja projektu ma znaczny wpływ na sferę gospodarczą, ze względu na podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji zawodowych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych, poprzez staż zawodowy, a także znalezienie zatrudnienia	Podjęte działania będą miały na celu eliminację zjawisk społecznych, będących przyczyną powstawania zjawiska wykluczenia społecznego. Podejmowane kroki doprowadzą do integracji i aktywizacji mieszkańców obszaru rewitalizacji. Planuje się realizację usług aktywnej integracji, w tym m.in. z zakresu poradnictwa specjalistycznego i wsparcia (indywidualnego oraz grupowego) przy procesie podnoszenia kompetencji życiowych oraz pozyskiwania umiejętności zawodowych umożliwiających docelowo powrót do życia zawodowego i społecznego.	W związku z planowanym złożeniem wniosku przez KG OHP dokładne określenie podziału środków będzie możliwe po akceptacji realizacji Wniosku i podziale środków na Komendy	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014 - 2020/Budżet OHP/Wkład rzeczowy Gminy Stanin	2017-2018

							Wojewódzkie OHP a następnie na jednostki terenowe		
14.	GOPS Stanin/ lokalna społeczność/ NGO	GOPS Stanin/ lokalna społeczność/ NGO	Przestrzeń integrująca	Cały obszar rewitalizacji	<p>Poprawa jakości i oferty kulturalnej, umacnianie się poczucia tożsamości, wyzwolenie potencjału do podejmowania przez mieszkańców inicjatyw na rzecz polepszenia jakości życia lokalnej wspólnoty. Skumulowanie działań animacyjnych przy GOPS spowoduje przełamanie marazmu mieszkańców z obszarów rewitalizacji. Tymczasowe projekty ożywią przestrzeń. Dzięki nim pojawi się więcej trwałych inicjatyw kulturalnych i społecznych, które mają szansę, na dobre rozbudzić największy obszar rewitalizacji w Staninie.</p>	<p>Wykonanie ogródka kulturalnego ze zużytych elementów drewnianych szpul i palet stołów i siedzisk (aranżacja, malowanie, konserwacja, montaż), zaangażowanie podmiotów gospodarczych do przekazania materiałów, społeczeństwa i NGO do ich wykonania, prowadzenie w udostępnionym miejscu odczytów literackich, wystaw, konkursów, miejsce rekreacji i odpoczynku</p>	Wkład rzeczowy	GOK, podmioty gospodarcze, NGO, wolontariat	2017-23 (wiosna-lato)

8.2. Harmonogram realizacji projektów rewitalizacyjnych

Kolejność realizacji zidentyfikowanych projektów rewitalizacyjnych wynika z logicznej konsekwencji prowadzonych zmian w obszarze rewitalizacji. Jako pierwsze będą realizowane będą projekty inwestycyjne, których efekty w formie udostępnionej powierzchni lub wyposażenia będą mogły zostać wykorzystane podczas projektów miękkich. Na kolejność realizacji projektów wpływ ma również rozwiązanie najbardziej naglących potrzeb obszaru rewitalizacji.

Lp.	Tytuł projektu	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.	Rozbudowa świetlicy w msc. Anonin							
2.	Rozbudowa świetlicy w msc. Kopina							
3.	Budowa świetlicy w msc. Niedźwiadka							
4.	Budowa świetlicy w msc. Stara Gąska/Stara Wróblina							
5.	Budowa drogi w msc. Borowina							
6.	Budowa drogi w msc. Kopina							
7.	Budowa drogi w msc. Aleksandrów							
8.	Budowa drogi w msc. Niedźwiadka							
9.	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w msc. Kopina							
10.	Organizacja cyklicznych szkoleń i spotkań informacyjnych zachęcających do zakładania i rozwoju własnej firmy							
11.	Szkolenia i spotkania informacyjne zachęcające do aplikowania o środki z UE							
12.	Wsparcie osób bezrobotnych i aktywizacja zawodowa							
13.	Od szkolenia do zatrudnienia – YEI							
14.	Przestrzeń integrująca							

8.3. Komplementarność projektów rewitalizacyjnych

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Stanin na lata 2017-2023 działa w sposób kompleksowy łącząc aspekty społeczne, ekonomiczne, przestrzenne, techniczne, środowiskowe i kulturowe. Program złożony jest z wielu różnorodnych projektów, w tym również planowanych do współfinansowania w ramach EFRR i EFS, pozwalających na osiągnięcie kompleksowych efektów poprawy. Wymogiem koniecznym do wsparcia projektów rewitalizacyjnych ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego i innych programów operacyjnych jest zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach. Poniżej przedstawiono komplementarność zidentyfikowanych projektów w zakresie: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz źródeł finansowania.

Komplementarność stanowi bardzo ważny aspekt Lokalnego Programu Rewitalizacji, gdyż zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami skutkować będzie efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację. Według Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 opracowanych przez Ministerstwo Rozwoju wymogiem koniecznym przy opracowaniu programów rewitalizacji jest konieczność zapewnienia komplementarności w pięciu aspektach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania.

Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenną w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Stanin na lata 2017-2023 zapewniają projekty wyznaczone do realizacji na obszarze rewitalizacji pozwalające na wyprowadzenie go ze stanu kryzysowego. Są to projekty wzajemnie ze sobą powiązane, synergiczne i wzajemnie się dopełniające, a ich realizacja wpłynie na poprawę całego obszaru rewitalizacji. Wyznaczony obszar rewitalizacji w części pokrywa się z obszarem zdegradowanym, o jego delimitacji decydowała, zarówno sytuacja społeczno-gospodarcza (wartości wskaźników), jak i wola mieszkańców gminy. Ze względu na znaczenie tego obszaru (koncentracja usług) planowana interwencja nie spowoduje przesunięcia problemów na inny obszar, a jedynie zapoczątkuje pozytywne zmiany w pozostałych sołectwach gminy.

Wszystkie zidentyfikowane projekty rewitalizacyjne skupiają się na obszarze rewitalizacji i są z nim ściśle powiązane. Stanowią odpowiedź na główne problemy obszaru rewitalizacji. Dzięki ich realizacji pozytywne skutki widoczne będą na całym obszarze gminy, ponieważ wiele z nich dotyczy działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów użyteczności publicznej, co wpłynie na poprawę jakości życia wszystkich mieszkańców gminy Stanin.

Komplementarność problemowa

W Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Stanin na lata 2017-2023 zapewniona została także komplementarność problemowa. Zidentyfikowane projekty rewitalizacyjne wzajemnie dopełniają się tematycznie, sprawiając że realizowany LPR będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, ekonomicznym, przestrzennym i technicznym). Projekty polegające na poprawie infrastruktury publicznej (np. projekty: Budowa świetlicy wiejskiej w msc. Kopina czy Budowa drogi gminnej w msc. Borowina)) przełożą się na wzrost poczucia tożsamości lokalnej i budowanie silnego kapitału społecznego. Wpłynie to na atrakcyjność obszaru jako miejsca zamieszkania i rekreacji (np. projekty ☺ co niewątpliwie przyczyni się do rozwoju gospodarczego, jak również usług podstawowych dla mieszkańców. Wskazane w dokumencie przedsięwzięcia wpływają na niwelowanie problemów w różnych sferach, co przeciwdziała fragmentacji działań i wpływa na ich kompleksowość.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Stanin na lata 2017-2023 charakteryzuje się komplementarnością proceduralno-instytucjonalną, gdyż obejmuje system zarządzania procesem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie interesariuszy, w tym niezależnych od siebie instytucji i podmiotów.

Szczegółowy system zarządzania procesem rewitalizacji został przedstawiony w rozdziale 6.3 niniejszego dokumentu, jest on spójny i przejrzysty. Instytucją bezpośrednio zaangażowaną w proces rewitalizacji na obszarze gminy Stanin oraz koordynującą wdrażanie LPR jest Wójt Gminy Stanin wraz z Radą ds. rewitalizacji. Wśród struktur organizacyjnych biorących udział w realizacji LPR wymienić należy dwa typy podmiotów:

podmiot zarządzający, czyli jednostka nadzorująca oraz koordynująca wdrożenie programu, jako całości, a przy tym prowadząca monitoring i ocenę programu, podmioty wykonawcze, czyli jednostki realizujące poszczególne

zadania. Kompleksowa rewitalizacja obszaru zdegradowanego wymaga współpracy wszystkich rodzajów jednostek funkcjonujących na obszarze gminy, dlatego korzystnym modelem jest współpraca podmiotów publicznych, prywatnych i społecznych. Funkcją podmiotu zarządzającego i koordynującego realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie pełnił Wójt gminy Stanin przy współpracy z powołaną specjalnie na potrzebę. Wdrożenia LPR Radą ds. rewitalizacji. Rada ds. rewitalizacji zapewni reprezentatywność w systemie zarządzania wszystkich sektorów: społecznego, publicznego i gospodarczego.

Komplementarność międzyokresowa

Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Stanin na lata 2017-2023 zwraca także uwagę na zachowanie ciągłości programowej. Przedsięwzięcia podejmowane w poprzednich okresach programowych mają swoją ciągłość i kontynuację w obecnym dokumencie. Zidentyfikowane projekty inwestycyjne i nieinwestycyjne stanowią kontynuację zrealizowanych już przedsięwzięć (np.: Remont świetlicy w Zastawiu, Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w centrum miejscowości Tuchowicz, Budowa zatok parkingowych oraz łącznika dróg gminnych) zarówno tych wspartych ze środków unijnych, jak i tych realizowanych przy udziale środków krajowych. Komplementarność projektów opiera się na wykorzystaniu powstałych produktów i rezultatów, udziale tych samych użytkowników, pełnieniu tych samych funkcji. Ponadto obejmują kompleksowe rozwiązania obszarowe w zakresie rozwiązywania problemów i zaspokajanie potrzeb.

Komplementarność źródeł finansowania

Projekty, które zostały zapisane w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Stanin na lata 2017-2023 mają możliwość realizacji przy udziale różnych źródeł finansowania w tym środków unijnych. W Lokalnym Programie Rewitalizacji wykorzystano możliwość łączenia wsparcia ze środków EFRR, EFS oraz EFRROW w celu realizacji założonych celów i wyprowadzania obszaru ze stanu kryzysowego. Realizacja projektów rewitalizacyjnych z różnych źródeł z wykluczeniem ryzyka podwójnego finansowania pozwala na uzyskanie korzystnych efektów i wpływa na wzrost dynamiki pożądaných zmian. Ponadto projekty zapisane w dokumencie dają także możliwość włączenia środków prywatnych w finansowanie procesów rewitalizacji.

8.4. Powiązanie celów i projektów rewitalizacyjnych.

Projekty zostały zidentyfikowane w procesie szerokich konsultacji społecznych z sołtysami, radnymi, mieszkańcami obszaru rewitalizacji i w wyniku analiz, projekty rewitalizacyjne przyczynią się do realizacji wyznaczonego głównego celu programu rewitalizacji tj. **wyprowadzenie obszarów zdegradowanych, objętych rewitalizacją (sołectw Aleksandrów, Anonin, Borowina, Kopina, Niedźwiadka, Stara Gąska, Stara Wróblina) ze stanu kryzysowego oraz poprawią warunki rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez eliminację zjawisk wpływających na ich degradację oraz celów operacyjnych.**

Lp.	Cele operacyjne	1 Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez odnowienie zdegradowanego obszaru, nadanie przestrzeni właściwej funkcji oraz poprawę bezpieczeństwa.			2 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez ograniczenie patologii społecznych na obszarze rewitalizacji.			3 Zwiększenie rozwoju gospodarczego i poprawa lokalnego rynku pracy oraz wzrost przedsiębiorczości mieszkańców w gminie Stanin.	
		1	2	3	1	2	3	1	2
1.	Rozbudowa świetlicy w msc. Anonin								
2.	Rozbudowa świetlicy w msc. Kopina								
3.	Budowa świetlicy w msc. Niedźwiadka								
4.	Budowa świetlicy w msc. Stara Gąska/Stara Wróblina								
5.	Budowa drogi w msc. Borowina								
6.	Budowa drogi w msc. Kopina								
7.	Budowa drogi w msc. Aleksandrów								
8.	Budowa drogi w msc. Niedźwiadka								
9.	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w msc. Kopina								
10.	Organizacja cyklicznych szkoleń i spotkań informacyjnych zachęcających do zakładania i rozwoju własnej firmy								
11.	Szkolenia i spotkania informacyjne zachęcające do aplikowania o środki z UE								
12.	Wsparcie osób bezrobotnych i aktywizacja zawodowa								
13.	Od szkolenia do zatrudnienia – YEI								
14.	Przestrzeń integrująca								

9. POWIĄZANIE Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Stanin na lata 2017-2023 jest spójny z najważniejszymi krajowymi i regionalnymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi, a także z obowiązującymi dokumentami gminy:

- Strategia Rozwoju Gminy Stanin na lata 2015 – 2020 z perspektywą do 2022,
- Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego,
- Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020,
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,
- Narodowy Plan Rewitalizacji 2022.

Strategia Rozwoju Gminy Stanin na lata 2015 – 2020 z perspektywą do 2022

Obszar 2	Poprawa stanu środowiska naturalnego i ładu przestrzennego
Obszar 3	Poprawa stanu infrastruktury technicznej i poprawa układu komunikacyjnego
Obszar 4	Wspieranie rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do roku 2020 (z perspektywą do roku 2030)

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Stanin na lata 2017-2023 jest spójny pod względem przewidzianych celów i działań z wyznaczonym w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego Obszarem Strategicznej Interwencji Nowoczesna Wieś – Obszary rozwoju gospodarki rolniczej. Cele rewitalizacji wpisują się w przewidziany dla tego obszaru rodzaj interwencji, tj.: wsparcia inicjatyw na rzecz edukacji i podnoszenia kompetencji rolników, wsparcie rozwoju zakładów przetwórstwa, uzupełnienie sieci dróg i wyposażenia w infrastrukturę komunalną oraz zaplecza sanitarnego, rozbudowę i modernizację infrastruktury elektroenergetycznej i gazowej w celu umożliwienia poboru zwiększonej ilości energii ze źródeł rozproszonych.

W horyzoncie 2020 r. strategiczne cele rozwoju regionu lubelskiego, których realizacji będą służyły działania samorządu województwa, są określone następująco:

Cel strategiczny 1	Wzmacnianie urbanizacji regionu
Cel strategiczny 2	Restrukturyzacja rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich
Cel strategiczny 4	Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Stanin wyznacza do realizacji działania, przyczyniające się do kompleksowej rewitalizacji wyznaczonego obszaru poprzez:

- Wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznej i poprawa bezpieczeństwa,
- Zaktywizowanie mieszkańców i zintegrowanie społeczności lokalnej,
- Lepiej funkcjonującą lokalną gospodarkę.

Poprzez powyższe interwencje LPR przyczynia się do osiągnięcia zamierzeń w poszczególnych celach strategicznych Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.).

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego

Obszar gospodarki: Cel główny I	Zwiększenie konkurencyjności gospodarki województwa oraz poprawa jego atrakcyjności inwestycyjnej.
Obszar infrastruktury technicznej Cel główny I	Poprawa dostępności komunikacyjnej regionu.

Obszar infrastruktury technicznej Cel główny 4	Wyposażenie jednostek osadniczych w kompleksowe systemy wodno-kanalizacyjne
---	---

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju

Program określający główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej, przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 5 lutego 2013 r. Głównym celem dokumentu jest wytyczenie i charakterystyka działań skierowanych ku poprawie, jakości życia Polaków i rozwoju Polski na tle Unii Europejskiej. Założeniem strategii jest przezwyciężenie kryzysu finansowego w możliwie najkrótszym czasie oraz wzrost gospodarczy kraju. Program Rewitalizacji Gminy Stanin jest zgodny z następującymi celami w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:

Cel 3	Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki;
Cel 6	Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state” Kapitał Ludzki;
Cel 8	Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, Obszar Równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski: Rozwój regionalny;
Cel 11	Wzrost społecznego kapitału rozwoju, Obszar Efektywności i sprawności państwa: Kapitał społeczny

Strategia Rozwoju Kraju 2020

Cel operacyjny I.3	Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela
Cel operacyjny II.2	Wzrost wydajności gospodarki
Cel operacyjny II.3	Zwiększenie innowacyjności gospodarki
Cel operacyjny II.4	Rozwój kapitału ludzkiego
Cel operacyjny II.7	Zwiększenie efektywności transportu
Cel operacyjny III.1	Integracja społeczna
Cel operacyjny III.2	Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie.

Kompleksowy średniookresowy dokument strategiczny odnoszący się do prowadzenia polityki rozwoju społeczno-gospodarczego kraju w ujęciu wojewódzkim.

Cel główny	Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.
Cel 2.	Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020

KSRR postuluje trzy cele polityki regionalnej do 2020 roku: sprawne i efektywne państwo, konkurencyjną gospodarkę oraz spójność społeczną gospodarczą.

Obszar strategiczny: Sprawne i efektywne państwo, Cel 3	Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek: rozwój kapitału społecznego.
Obszar strategiczny: Konkurencyjna gospodarka, Cel 4	Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego.
Obszar strategiczny: Spójność społeczna i terytorialna, Cel 1	Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Stanin wpisuje się w:

Cel strategiczny	Efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych: konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie, uwzględniając zróżnicowane potencjały rozwojowe obszaru w zakresie: rolnictwa i przetwórstwa bazującego na posiadanych zasobach oraz turystyki. Jednocześnie w określonych celach rewitalizacji uwzględniono zrównoważone zarządzanie prowadzące do polepszenia warunków życia.
------------------	--

Narodowy Plan Rewitalizacji 2022

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Stanin zakłada kompleksowe podejście do procesu rewitalizacji integrując działania przestrzenno-środowiskowe, społeczne i gospodarcze, w związku z czym wpisuje się w główne założenia Narodowego Planu Rewitalizacji.

Cel główny	Poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Realizacji tego celu służyć będzie tworzeniu korzystnych warunków dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce i położeniu nacisku na holistyczne, zintegrowane podejście do prowadzenia takich działań.
------------	--

10. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITOROWANIA DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

Ze względu na długookresowy charakter Programu Rewitalizacji wdrażanie jego założeń jest procesem ciągłym, wymagającym stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych oraz elastyczności w dostosowaniu się do wytycznych w zakresie pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych. W wyniku podejmowanych działań stopniowo będą osiągnane cele rewitalizacji i w związku z tym będą zmieniały się priorytety.

Proces wdrażania Programu Rewitalizacji poprzedza jego opracowanie i ustalenie celów rewitalizacji oraz konkretnych projektów przeznaczonych do realizacji. Pierwszym etapem jego jest przyjęcie programu uchwałą Rady Gminy. Kolejnym etapem jest realizacja poszczególnych projektów, dzięki czemu osiągnane są założone cele. W trakcie wdrażania odbywa się ocena stopnia jego realizacji, która prowadzi do aktualizacji zapisów programu, jeżeli wystąpiły odchylenia od pierwotnie zaplanowanego stanu docelowego.

10.1. Źródła i modele finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych

W związku z tym, iż *Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Stanin na lata 2017-2023* został opracowany zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 Ministra Rozwoju*¹⁹ oraz *Zasadami programowania, wdrażania i wsparcia rewitalizacji w województwie lubelskim Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Departamentu Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym*²⁰, źródłem jego finansowania mogą być zarówno wewnętrzne fundusze budżetu gminy i podmiotów prywatnych, jak i zewnętrzne środki unijne i krajowe. Ważne jest natomiast wykorzystanie dla celów rewitalizacji dostępnych środków z programów rządowych oraz funduszy pomocowych Unii Europejskiej, ale także stworzenie przez gminę warunków dla możliwie szerokiego włączenia się sektora prywatnego w działania na rzecz rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem lokalnych firm i instytucji oraz programów aktywizacji i wsparcia dla wspólnot mieszkaniowych.

Głównym unijnym źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych jest Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, w ramach którego dedykowanymi dla gminy Stanin jest działanie 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich. Realizacja projektów rewitalizacyjnych przy współfinansowaniu RPO WL w ramach tego działania będzie możliwa jedynie pod warunkiem wpisania ich do Lokalnego Programu Rewitalizacji. W ramach działania określono szeroki katalog beneficjentów, którzy mogą starać się o dofinansowanie projektu rewitalizacyjnego, są to:

- **podmioty publiczne** (jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki, porozumienia i stowarzyszenia, samorządowe jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną, służby ratownicze i bezpieczeństwa publicznego, jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną niewymienione wyżej),
- **podmioty prywatne** (spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki, MŚP (przedsiębiorstwa muszą prowadzić działalność na terenie województwa lubelskiego).
- **podmioty społeczne** (przedsiębiorstwa społeczne, zgodnie z definicją Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej, organizacje pozarządowe),
- **podmioty mieszane** (podmioty działające w oparciu o partnerstwo publiczno-prywatne).

W ramach RPO WL przewidziano także preferencje dla inwestycji niezbędnych dla kompleksowej rewitalizacji danego obszaru, które mogą być realizowane w ramach następujących działań:

- 3.1 Tereny inwestycyjne,
- 5.2 Efektywność energetyczna sektora publicznego,
- 5.3 Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego,
- 5.5 Promocja niskoemisyjności,
- 7.1 Dziedzictwo kulturowe i naturalne,
- 9.1 Aktywizacja zawodowa,
- 9.3 Rozwój przedsiębiorczości,

¹⁹ Wytyczne zatwierdzone w dniu 02.08.2016 r. przez Ministra Rozwoju (MR/H 2014-2020/20(2)08/2016).

²⁰ źródło: rpo.lubelskie.pl/portal/download/file_id/498/pid/404.html

- 11.1 Aktywne włączenie,
- 11.2 Usługi społeczne i zdrowotne,
- 12.2 Kształcenie ogólne,
- 13.2 Infrastruktura usług społecznych.

Szczególną formą finansowania działań rewitalizacyjnych jest połączenie środków publicznych i prywatnych poprzez zawiązanie partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP). W rozumieniu ustawy o PPP z dnia 28 lipca 2005 r. (Dz. U. Nr 169 poz.1420) jest to oparta na umowie współpraca podmiotu publicznego i partnera prywatnego, służąca realizacji zadania publicznego, w ramach której partner prywatny w całości albo w części poniesie nakłady na wykonanie przedsięwzięcia będącego przedmiotem współpracy lub zapewni ich poniesienie przez osoby trzecie.

Partnerstwo publiczno-prywatne, jest szczególnie zalecane, gdy:

- samorząd chce utrzymać pewien stopień kontroli nad przedsięwzięciem,
- istnieją znaczne potrzeby inwestycyjne, a fundusze publiczne winny być kierowane na inne cele,
- zaangażowany w projekt sektor prywatny jest w stanie uzyskać zwrot zainwestowanych środków z opłat za użytkowanie obiektu.

Podobną formą finansowania działań rewitalizacyjnych jest partnerstwo publiczno-społeczne czyli forma współpracy jednostki publicznej z organizacjami pozarządowymi. Zakres, organizacja i finansowanie rewitalizacji powinny być dostosowane do specyfiki obszaru, z wykorzystaniem wszystkich doświadczeń podmiotów planujących realizację projektów rewitalizacyjnych.

10.2. System instytucjonalny w procesie rewitalizacji

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Stanin na lata 2017-2023 określa plan działania dla obszaru objętego rewitalizacją. Wydatkowanie funduszy publicznych, w tym także pochodzących z funduszy zagranicznych, na działania rewitalizacyjne wymaga stworzenia systemu instytucji i procedur, które zapewnią, że środki te będą wydatkowane oszczędnie i efektywnie.

Instytucją bezpośrednio zaangażowaną w proces rewitalizacji na obszarze gminy Stanin oraz koordynującą wdrażanie Programu Rewitalizacji jest Urząd Gminy Stanin na czele z Wójtem i Radą Gminy. Instytucjami wspomagającymi Urząd Gminy są sołtysi sołectw/jednostek strukturalnych wchodzących do obszaru rewitalizacji oraz jednostki organizacyjne Gminy.

Szczególną rolę we wdrażaniu Programu Rewitalizacji będą pełnili sołtysi sołectw wchodzących w obszar rewitalizacji: Aleksandrów, Anonin, Borowina, Kopina, Niedźwiadka, Stara Gąska, Stara Wróblina. Będą oni pełnili funkcję koordynacyjną wdrażaniem Programu w mikroskali pojedynczego sołectwa – jednostki, ponieważ są przedstawicielami mieszkańców i najlepiej znają ich problemy i potrzeby.

W zależności od lokalnych uwarunkowań i specyfiki poszczególnych projektów w proces rewitalizacji jako partnerzy mogą włączyć się podmioty społeczne i gospodarcze. Wśród podmiotów społecznych na obszarze gminy Stanin funkcjonuje ok. 25 różnych organizacji zarówno fundacji, jak i stowarzyszeń. W procesie rewitalizacji mogą brać udział również podmioty gospodarcze niezależnie od ich wielkości i formy prawnej działalności.

Kompleksowa rewitalizacja obszaru zdegradowanego wymaga współpracy wszystkich rodzajów jednostek funkcjonujących na obszarze gminy, dlatego korzystnym modelem jest współpraca podmiotów publicznych, prywatnych i społecznych w formie partnerstwa.

Współpracę tę zapewni Rada ds. rewitalizacji utworzona zarządzeniem Wójta Gminy Stanin, w skład której wejdą interesariusze Lokalnego Programu Rewitalizacji z sektora społecznego, publicznego i prywatnego.

10.3. Zarządzanie procesem rewitalizacji

Wdrażanie zapisów *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Stanin na lata 2017-2023* jest zasadniczym elementem jego realizacji. Pozyskanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych, krajowych i zagranicznych umożliwia realizację projektów zaplanowanych w Programie. Sukcesywne wdrażanie i realizacji Programu zapewnia jego efektywność.

Zaprojektowanie systemu zarządzania Programem determinuje efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych podmiotów oraz wzajemne korespondowanie i spójność procedur. Ważne jest również ulokowanie systemu jego zarządzania w funkcjonującym w Urzędzie systemie zarządzania.

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za realizację zapisów Programu jest Urząd Gminy Stanin w ramach działania Zespołu ds. Rewitalizacji Gminy Stanin. Proces uspołecznienia procesu rewitalizacji zostanie oparty o zasadę partnerstwa i partycypacji, przez zaangażowanie i udział lokalnych partnerów: publicznych, społecznych i gospodarczych.

Do zadań Zespołu ds. realizacji projektu należeć będzie:

- bieżąca obsługa organizacyjna i administracyjna Programu;
- koordynowanie projektu zgodnie z budżetem i harmonogramem;
- nadzór nad finansami – zapewnienie obsługi finansowo-księgowej projektu;
- kontakt z lokalnymi partnerami z sektorów publicznych, społecznych, gospodarczych;
- promocja i bieżąca informacja-prowadzenie konsultacji społecznych;
- koordynowanie wdrażania projektów przewidzianych w programie;
- opracowywanie i składanie wniosków o dofinansowanie dla projektów rewitalizacyjnych;
- realizacja projektów z zakresu rewitalizacji obszarów zdegradowanych będących w gestii Gminy;
- prowadzenie monitoringu oraz ewaluacji wdrażania projektu;
- pomiar efektywności i aktualizacja zapisów Programu Rewitalizacji.

Zespół ds. Rewitalizacji Gminy Stanin jest komórką organizacyjną umiejscowiona w strukturze Urzędu Gminy, odpowiedzialną za sprawną komunikację i realizację projektu oraz sprawne przeciwdziałanie potencjalnym ryzykom i nieprawidłowościom powstałym przy realizacji Programu. Mając na uwadze całościowy system realizacji procesu rewitalizacji, w sprawach kluczowych zobligowany jest do komunikowania się z interesariuszami. Zapewniony będzie osobisty kontakt członków Zespołu ds. Rewitalizacji w celu omówienia bieżących spraw i podejmowania decyzji oraz reagowania na ewentualne nieprawidłowości. Proces podejmowania decyzji uwzględniać będzie opinie wszystkich członków i zostanie oparty o zasadę konsensusu. Funkcję kontrolną wobec Zespołu ds. Rewitalizacji pełnił będzie Wójt Gminy, który dodatkowo będzie uczestniczył w jego spotkaniach i podejmowaniu kluczowych decyzji.

System wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Stanin na lata 2017-2023 obejmuje następujące etapy:

- Podjęcie uchwały przez Radę Gminy o przyjęciu do realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Stanin na lata 2017-2023.
- Przekazanie Programu Rewitalizacji do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie w celu jego analizy i zgłoszenia ewentualnych zastrzeżeń.
- Opracowanie dokumentacji technicznej dla projektów wpisanych do Programu, kosztorysów, uzyskiwanie wszelkich niezbędnych pozwoleń.
- Opracowanie wniosków aplikacyjnych, studiów wykonalności, rozliczenia projektów oraz niezbędnych dokumentów i załączników.
- Realizacja projektów wpisanych do programu zgodnie z terminarzem i harmonogramem.
- Wsparcie beneficjentów w działaniach rewitalizacyjnych.
- Promocja oraz udzielanie informacji dotyczących Programu Rewitalizacji.
- Monitoring i ewaluacja Programu Rewitalizacji, według harmonogramów opracowania, składania, realizacji i rozliczenia poszczególnych projektów z uwzględnieniem ich specyfiki.
- Pomiar efektywności Programu w oparciu o przewidziane wskaźniki.
- Aktualizacja Programu o nowe projekty zgłaszane przez instytucje, organizacje i firmy działające na obszarze zdegradowanym.

Istotnym elementem realizacji procesu rewitalizacji są działania informacyjno – promocyjne, popularyzujące idee programu w celu rozszerzenia grupy potencjalnych odbiorców działań rewitalizacyjnych. Obowiązek realizacji wskazanych prac spoczywa na Zespole ds. Rewitalizacji Gminy Stanin oraz Gminie Stanin, jako Jednostce Samorządu Terytorialnego.

Skuteczne upowszechnienie i upublicznienie Programu wymaga zastosowania zróżnicowanych instrumentów trafiających do różnorodnych odbiorców. Skutecznymi sposobami włączania interesariuszy w proces wdrażania programu są informacje zamieszczane w lokalnej prasie, w materiałach i broszurach informacyjnych i promocyjnych, a także plakaty informujące o możliwościach pozyskiwania finansowania inwestycji ze środków zewnętrznych. Istotną będzie bezpośrednia prezentacja Programu podczas spotkań z mieszkańcami, przedstawicielami środowisk lokalnych, organizacjami pozarządowymi. Wykorzystanie strony internetowej Urzędu Gminy pozwoli zainteresowanym na łatwy dostęp do podstawowych informacji o Programie oraz

aktualnym zaawansowaniu jego realizacji. Inicjowanie współpracy między sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi ułatwi regularne sporządzanie informacji z przebiegu realizacji Programu.

10.4. System budowania i wspierania partnerstw

W celu jak najpełniejszego zrealizowania celów rewitalizacji wyznaczonych w niniejszym Lokalnym Programie Rewitalizacji wskazane jest zaangażowanie w proces rewitalizacji instytucji mogących być partnerami w realizacji zapisanych w nim przedsięwzięć oraz zachęcenie mieszkańców do podejmowania inicjatyw służących realizacji celów rewitalizacji.

Zasada „partnerstwa” jest jedną z kluczowych zasad przyświecających przygotowaniu i wdrażaniu LPR. Inicjowanie współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi stanowi kontynuację prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji, gdzie do współpracy zostali zaproszeni chętni z terenu obszaru rewitalizacji.

Wójt i Rada Gminy Stanin przyjmują rolę inicjatora projektów rewitalizacyjnych, podejmując działania w celu pozyskania jak największej liczby wiarygodnych partnerów tych procesów. W tym celu będzie budowany właściwy system zachęt dla interesariuszy, kładąc szczególny nacisk na zidentyfikowanie osób mogących być lokalnymi liderami. Osoby takie zdolne są do pozyskania dla procesu rewitalizacji szerokiego poparcia mieszkańców obszaru. Ci partnerzy, którzy odpowiedzialni będą za realizację określonych projektów w ramach rewitalizacji, będą zobowiązani do zachowania określonych ram (terminów i zakresu zadania). Dla stabilizacji tego procesu będą zawierane stosowne porozumienia, umowy lub listy intencyjne pomiędzy władzą samorządową, a partnerami rewitalizacji.

Władza Samorządowa odpowiedzialna będzie za koordynację i nadzór prowadzonych i inicjowanych przez siebie działań w zakresie rewitalizacji oraz będzie zapewniać właściwą współpracę wszystkich podmiotów zaangażowanych w ich realizację. W uzasadnionych przypadkach gmina może tworzyć nowe podmioty, które będą pełniły rolę koordynatorów rewitalizacji poszczególnych obszarów objętych projektem.

Współpraca pomiędzy partnerami programu Rewitalizacji ma na celu:

- wykorzystanie potencjału organizacji i społeczności lokalnej poprzez skoordynowanie działań w ramach jednego, spójnego projektu akceptowanego i wspieranego przez wszystkich uczestników,
- optymalne wykorzystanie kompetencji i zasobów będących w dyspozycji gminy, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców,
- wsparcie innowacyjności proponowanych rozwiązań, wyrażającej się zastosowaniem nowych podejść do problemów związanych z rozwojem lokalnym.

10.5. System informacji i promocji

Współpraca z wieloma partnerami podczas wdrażania Programu i prowadzenia procesu rewitalizacji nakłada na gminę pewne obowiązki, wśród których jednym z najważniejszych jest obowiązek informacyjny. W związku z tym wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Stanin na lata 2017-2023 będzie procesem jawnym, a więc publicznym i uspołecznionym.

Celem komunikacji społecznej jest nie tylko podnoszenie świadomości społecznej na temat korzyści płynących z procesu rewitalizacji poprzez poinformowanie możliwie największej liczby interesariuszy o ostatecznych zapisach LPR oraz wszystkich istotnych dla nich aspektach rewitalizacji, ale również zaproszenie ich do aktywnego udziału w pracach na rzecz realizacji zamierzonych celów i pobudzanie do wnoszenia własnych propozycji działań. Prawidłowo przeprowadzona kampania informacyjna o prowadzonych pracach nad założeniami dokumentu, a następnie ich realizacją będzie czynnikiem stymulującym do pozyskiwania partnerów procesu rewitalizacji.

Promocja dokumentu jest ważnym elementem realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji. Działania promocyjne powinny być skierowane do następujących grup docelowych:

- społeczność lokalna
- organizacje pozarządowe,
- partnerzy społeczno-gospodarczy, w tym spółdzielnie, lokalni przedsiębiorcy,
- media.

Za informowanie i promocję Lokalnego Programu Rewitalizacji na poziomie gminy odpowiedzialny będzie Wójt gminy Stanin. Poprzez właściwe przeprowadzenie działań w zakresie kreowania pozytywnego wizerunku

przyjętego Lokalnego Programu Rewitalizacji oraz zaangażowanie partnerów społecznych w proces jego konsultacji i realizacji rozumie się:

- umieszczenie informacji nt. stanu realizacji założeń LPR, realizacji projektów itp. Na oficjalnej stronie internetowej gminy Stanin (<http://www.stanin.pl/rewitalizacja.html>) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej (<http://ugstanin.bip.lubelskie.pl/index.php?id=6>),
- zamieszczanie informacji w lokalnych mediach (np. prasie),
- publiczną prezentację LPR społeczności lokalnej,
- organizację spotkań i konferencji dla społeczności lokalnej, przedstawicieli lokalnych środowisk, organizacji pozarządowych dotyczących wdrażania i/lub aktualizacji LPR, które stanowią niezbędny element dialogu społecznego (zwłaszcza w przypadkach projektów społecznych, uzupełniających inwestycje infrastrukturalne), prowadząc do wymiany opinii, czasem nawet do weryfikacji planów lub ich uzupełniania,
- umożliwienie szerokiego dostępu do zapisów dokumentu poprzez jego powielenie bądź udostępnienie w formie broszur i ulotek najważniejszych zapisów dotyczących realizowanych działań.

Oprócz Wójta, jako głównego podmiotu odpowiedzialnego za prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych związanych z Lokalnym Programem Rewitalizacji, działania tego typu powinny prowadzić wszystkie inne podmioty, zaangażowane w poszczególne projekty zawarte w LPR. Nie bez znaczenia jest fakt, że informowanie o planowanych przedsięwzięciach rewitalizacyjnych (inwestycyjnych i 55ie inwestycyjnych) to ważny sygnał dla potencjalnych inwestorów i nowych firm, a także dla mieszkańców zainteresowanych otwarciem własnej działalności gospodarczej na rewitalizowanym obszarze gminy Stanin.

10.6. Monitorowanie efektów działań rewitalizacyjnych

Monitorowanie Programu Rewitalizacji to systematyczne i ciągłe zbieranie, analiza i wykorzystywanie informacji o przebiegu wdrażania Programu na potrzeby jego zarządzania, oceny oraz podejmowania decyzji. Proces ten dostarcza niezbędnych informacji na temat postępów realizacji i efektywności wdrażania poszczególnych projektów.

Wójt gminy Stanin, jako podmiot zarządzający wdrażaniem LPR, odpowiada za kreowanie i realizację polityki rozwoju na swoim terenie. Dlatego szczególnie ważnym elementem wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Stanin jest umiejętne określenie systemu kontroli i monitorowania realizacji celów. Podstawowym zadaniem tego systemu jest dostarczenie bieżących informacji o tym, czy cele rewitalizacji są osiągnięte oraz w jakim stopniu.

Pozwoli to również na dokładne monitorowanie postępów LPR i ewentualne korygowanie niedociągnięć. Poza tym istotne jest zachowanie trwałości podejmowanych działań, a nie skupianie się na rozwiązaniach tymczasowych i nietrwałych.

Podmiotem odpowiedzialnym za monitorowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Stanin jest Wójt Gminy Stanin, który jest wspierany przez pracowników Urzędu Gminy i jednostki organizacyjne. Bardzo istotną rolę w procesie społecznego monitorowania realizacji LPR będą pełnili sołtysi sołectw wchodzących w skład obszaru rewitalizacji, którzy przy pomocy mieszkańców będą kontrolować realizację poszczególnych projektów rewitalizacyjnych, a zatem wyznaczonych celów rewitalizacji.

Proces monitorowania obejmuje zbieranie danych obrazujących tempo i jakość wdrażania projektów, ich raportowanie, a następnie interpretowanie informacji opisujących postęp i efekty realizowanego zadania. Obejmuje także okresowe i końcowe sprawozdania z realizacji projektów.

Monitorowanie efektów działań rewitalizacyjnych będzie się odbywało na trzech poziomach:

- wskaźniki produktu na poziomie realizowanych projektów: określone indywidualnie dla poszczególnych projektów w podrozdziale 8.1. Lista planowanych podstawowych projektów rewitalizacyjnych,
- wskaźniki rezultatu na poziomie realizowanych projektów: określone indywidualnie dla poszczególnych projektów w podrozdziale 8.1. Lista planowanych podstawowych projektów rewitalizacyjnych,
- wskaźnik oddziaływania dla Programu rewitalizacji na poziomie celu głównego i celów operacyjnych.

Zestaw wskaźników monitorujących realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Stanin na lata 2017-2023 wraz ze źródłem pozyskania danych zawiera Załącznik nr 3.

Aby najpełniej odzwierciedlić poprawę sytuacji na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji należy porównać wskaźniki otrzymane na początku tego procesu ze wskaźnikami uzyskanymi na kolejnych etapach oraz po jego zakończeniu.

Przyjęty system monitorowania jest podstawą do efektywnej ewaluacji i aktualizacji LPR w przypadku gdy stwierdzony zostanie brak osiągnięcia założonych celów. Systematyczna ocena i aktualizacja umożliwi dostosowywanie założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji do bieżących uwarunkowań zewnętrznych wpływających na efektywność realizacji zaplanowanych działań mających na celu poprawę zdiagnozowanej sytuacji kryzysowej. Ze względu na bardzo ważną rolę mierników diagnostycznych istotne jest uwzględnienie w zasadach monitorowania wskaźników będących podstawą wyznaczenia obszaru zdegradowanego, a także wyznaczających ramy dla działań rewitalizacyjnych. W związku z tym prowadzone będą cykliczne badania (raz na 12 miesięcy) wskaźników diagnostycznych wskazanych w analizie wielokryterialnej. Źródłem danych do badań będą ogólnodostępne statystyki publiczne – GUS, PUP, Komenda Policji, Urząd Gminy, GOPS. Cykliczne pozyskiwanie mierników oraz obliczenie wskaźników będzie się odbywać zgodnie z metodologią zastosowaną w diagnozie – analizie wielokryterialnej.

3. SYSTEM EWALUACJI I AKTUALIZACJI PROGRAMU

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Stanin na lata 2017-2023 to dokument otwarty, który poddawany będzie okresowej analizie, ocenie i aktualizacji.

11.1. Zasady, tryb i metody przeprowadzenia ewaluacji

Ewaluacja ma na celu poprawę jakości, skuteczności i spójności realizacji Programu Rewitalizacji w odniesieniu do konkretnych problemów rewitalizowanego obszaru z jednoczesnym uwzględnieniem celu głównego Programu i właściwego prawodawstwa lokalnego, krajowego i wspólnotowego dotyczącego m.in. oddziaływania na środowisko projektów zapisanych do realizacji w Programie Rewitalizacji.

Ewaluacja LPR będzie służyć przede wszystkim oszacowaniu osiągnięcia wskaźników monitorujących, a przez to stopnia wdrożenia całego Programu. Określi trafność planowanych, przeprowadzonych i zakończonych projektów w odniesieniu do zidentyfikowanych potrzeb, oraz pozwoli ocenić efekty i korzyści z ich wdrożenia. Ewaluacja Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Stanin opiera się na 3 ocenach:

- **ex-ante** (przed realizacją LPR) – uznać można, że ocenę taką przeprowadzono na etapie przygotowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji, zaś harmonogram projektów sporządzono w oparciu o lokalne potrzeby oraz analizę zgłoszonych fiszek projektowych,
- **on-going** (w trakcie realizacji LPR) – ocenie tej podlegać będą poszczególne projekty w trakcie ich realizacji, system monitorowania i kontroli powinien być ukierunkowany na analizę postępów w realizacji Programu i kontrolę terminów wykonania poszczególnych zadań,
- **ex-post** (po zakończeniu realizacji LPR) – w jej ramach po zakończeniu realizacji LPR przez kolejne pięć lat, w systemie rocznym sporządzane będą raporty celem weryfikacji rzeczywistych i planowanych wskaźników rezultatu i oddziaływania.

W raporcie ewaluacyjnym należy wziąć pod uwagę następujące kryteria ewaluacyjne: trafność, skuteczność, efektywność (przy ewaluacji on-going) oraz skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość (przy ewaluacji ex-post). Wójt gminy oceniając realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie brał pod uwagę 5 kryteriów:

- **trafność** – kryterium pozwalające ocenić, do jakiego stopnia cele LPR odpowiadają potrzebom i priorytetem wskazanym w odniesieniu do obszaru rewitalizacji,
- **skuteczność** – kryterium, które pozwala sprecyzować, do jakiego stopnia cele przedsięwzięcia zdefiniowane na etapie LPR zostały osiągnięte,
- **efektywność** – kryterium, które pozwala ocenić poziom „ekonomiczności” LPR,
- **użyteczność** – kryterium pozwalające ocenić, do jakiego stopnia oddziaływanie LPR odpowiada potrzebom grupy docelowej,
- **trwałość** – kryterium pozwalające ocenić na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem LPR będą trwać po zakończeniu jego wdrażania.

Wszelkie dokumenty ewaluacyjne, sprawozdania z realizacji inwestycji oraz sprawozdania okresowe realizacji Programu Rewitalizacji będą adresowane do Wójta i Rady ds. rewitalizacji.

Wszelkie rozbieżności pomiędzy ustaleniami LPR a jego rzeczywistym wykonaniem będą szczegółowo wyjaśnione, natomiast końcowy raport ewaluacyjny będzie publicznie dostępny w tym poprzez umieszczenie na stronie internetowej gminy – <http://www.stanin.pl> (wersja elektroniczna) oraz wyłożony do wglądu w sekretariacie Urzędu Gminy (wersja papierowa).

11.2. Zasady i tryb aktualizacji programu

Proces rewitalizacji, ze względu na rozłożenie procesu w latach, będzie podlegał wpływowi czynników zewnętrznych w tym niezależnych do jednostki samorządu, co implikuje konieczność założenia okresowej aktualizacji LPR oraz aktualizacji nadzwyczajnej w razie zaistnienia takiej konieczności.

System monitorowania i ewaluacji będzie podstawą do podjęcia działań naprawczych i aktualizacji Programu Rewitalizacji w przypadku gdy stwierdzony zostanie brak osiągnięcia założonych celów, zaistnieje potrzeba wprowadzenia do programu nowego zadania, zmiany harmonogramu realizacji, planu finansowego lub konieczność aktualizacji wskaźników. Ponadto, w przypadku wystąpienia nagłych zmian w otoczeniu wpływających na LPR, może nastąpić aktualizacja nadzwyczajna.

Wprowadzenie poprawek i aktualizacji dokumentu będzie każdorazowo wymagało uchwalenia zmian przez Radę Gminy wraz z ich uzasadnieniem merytorycznym, tak by Program mógł w dalszym ciągu spełniać swoje zadania operacyjne.

Na etapie realizacji LPR mogą być włączani dodatkowi partnerzy (zarówno nowi, jak i zastępujący dotychczas funkcjonujących w Programie), pod warunkiem spełniania celów Programu i założonych wskaźników. Ze względu na ograniczone zasoby finansowo-rzeczowe (ograniczony budżet i potencjał instytucjonalno-organizacyjny) projekty, które zostaną dopisane do Programu, muszą być zgodne z politykami i programami lokalnymi, regionalnymi, krajowymi i europejskimi oraz z wynikającymi z zidentyfikowanych pilnych potrzeb społeczności lokalnej, jak również wywierać pozytywny wpływ na osiągnięcie spójności przestrzennej i społeczno-gospodarczej. Dodatkowo będzie prowadzona obserwacja przedsięwzięć zgodnych z celami Programu, podejmowanych przez mieszkańców i organizacje pozarządowe samodzielnie lub z wykorzystaniem różnych źródeł wsparcia. W ramach kierunków działań prowadzone będą konsultacje dla mieszkańców, przez pracowników gminy. Założono również świadczenie pomocy doradczej w ramach grup samopomocowych mieszkańców, tak aby obopólnie mogli wymieniać między sobą usługi.

Procedura okresowej aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji obejmuje następujące kroki:

1. Zainteresowane podmioty, działające na obszarach wskazanych do rewitalizacji w ramach LPR lub zainteresowane podjęciem takiej działalności, w zakresie przyczyniającym się do realizacji celów rewitalizacji, zgłaszają swoje propozycje w formie pisemnej do Urzędu Gminy Stanin lub karty projektu umieszczone na stronie internetowej gminy.
2. Wójt wraz z Radą ds. rewitalizacji dokonuje weryfikacji zgłoszonych propozycji i wydaje opinię odnośnie włączenia lub odmowy włączenia zgłoszonego działania bądź innej proponowanej zmiany do Lokalnego Programu Rewitalizacji.
3. Jeżeli planowane zmiany wymagają: włączenia do LPR nowych projektów, modyfikacji założonych celów bądź też wyznaczonych kierunków działań warunkujących powodzenie rewitalizacji, Wójt Gminy przy współpracy z Radą ds. rewitalizacji podejmuje decyzję o przystąpieniu do aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji.

W celu przejrzystości LPR dla wszystkich zaangażowanych instytucji (w tym IZ RPO WL) oraz partnerów, zmiany będą sygnalizowane w odpowiednim załączniku do uchwały Rady Gminy w postaci rejestru zmian.

12. PROCES KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Spotkania konsultacyjne

Spotkania konsultacyjne odbywały się w budynku Urzędu Gminy Stanin w dniach 4, 7 i 11 sierpnia 2017 r.

Na spotkaniach przedstawiono cele i zasady procesów rewitalizacji w szczególności skoncentrowano się na zagadnieniach:

- Co to jest rewitalizacja i po co przygotowujemy jest Lokalny Program Rewitalizacji,
- Które obszary gminy wymagają szczególnego zainteresowania,
- Jakie przedsięwzięcia powinny być zrealizowane w pierwszej kolejności,
- Skąd pozyskać środki finansowe na zaplanowane działania,
- Kto będzie realizował Program Rewitalizacji.
- Dlaczego i jakie obszary zostały wyznaczone jako obszary zdegradowane i rewitalizacji,
- Jaka powinna być wizja obszaru rewitalizacji,
- Jakie działania powinny być zrealizowane na obszarze wyznaczonym do rewitalizacji.

Spotkania składały się z dwóch części. W pierwszej części spotkania ekspert omówił teoretyczno – prawne kwestie związane z rewitalizacją oraz wyznaczeniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. W czasie spotkań ekspert omówił wyniki przeprowadzonej diagnozy gminy, wskazał które sołectwa znajdują się zgodnie z wynikami diagnozy w obszarze zdegradowanym, a które w obszarze rewitalizacji. Druga część przybrała formę warsztatowo – dyskusyjną, której celem wysłuchanie potrzeb oraz sugestii mieszkańców i prowadzenie dyskusji. Rozmawiano m.in. na temat tego jaka powinna być wizja obszaru rewitalizacji oraz jakie działania powinny być zrealizowane na obszarze wyznaczonym do rewitalizacji. Na koniec spotkania zostały omówione fiszki projektowe złożone przez mieszkańców. Dodatkowo program oraz Diagnoza były konsultowane przy pomocy strony internetowej Gminy Stanin <http://www.stanin.pl/rewitalizacja.html>, mieszkańcy mieli możliwość zapoznania się z Diagnozą wielokryterialną, projektem LPR oraz mieli możliwość wypełnienia i zgłoszenia fiszek projektowych.

W dniu 21.09.2017 w budynku Urzędu Gminy Stanin odbyło się spotkanie podsumowujące prace na projektem Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Stanin. W ramach warsztatów jeszcze raz omówiona została diagnoza, podobszar zdegradowany i podobszar rewitalizacji. Podsumowaniem warsztatów było przeprowadzenie 2 ćwiczeń, w których to uczestnicy warsztatów za pomocą pracy grupowej musieli wskazać najważniejsze przedsięwzięcia jakie uważają za najważniejsze dla społeczności lokalnej.

W ramach odbytych konsultacji społecznych wszystkich dokumentów nie wpłynęły żadne uwagi do Programu.

13. PROCES STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA PROGRAMU NA ŚRODOWISKO

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko²¹ projekt niniejszego dokumentu został skonsultowany z właściwym terytorialnie Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska, oraz Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym, w celu ustalenia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W związku z powyższym projekt dokumentu, wyszczególniający wszystkie planowane do realizacji inwestycje został przesłany obu tym organom z prośbą o opinię, czy należy wykonać strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko.

Przygotowany Program nie wyznacza ram dla późniejszych realizacji przedsięwzięć, które mogłyby znacząco oddziaływać na środowisko. Zaproponowane w Programie przedsięwzięcia przyczynią się do ograniczenia emisji szkodliwych substancji do środowiska (powietrza, ziemi wody), a tym samym wpłynę na ograniczenie emisji substancji zanieczyszczających środowisko. Inwestycje zapisane w Programie będą oddziaływać pozytywnie na środowisko, przyczyniając się do poprawy stanu powietrza, wód i ziemi w gminie. Jedynie w fazie ich realizacji możliwe jest wystąpienie negatywnych oddziaływań, przy czym będą to oddziaływania krótkotrwałe, lokalny i odwracalny.

W celu ograniczenia występowania negatywnego oddziaływania na środowisko na etapie realizacji inwestycji, zostanie zastosowanych szereg działań zapobiegających:

- dobrze przemyślany wybór lokalizacji inwestycji (poza siedliskami przyrodniczymi, w istniejących strefach zurbanizowanych np. wzdłuż istniejących dróg publicznych, w terenach z istniejącą już zabudową),
- stosowanie odpowiednich materiałów, rozwiązań technologicznych i technicznych, które są bezpieczne dla środowiska,
- selektywne gromadzenie powstających odpadów oraz przekazanie ich do unieszkodliwiania lub odzysku, dostosowanie terminów prac do okresu rozrodczego zwierząt (poza sezonem lęgowym ptaków, przygotowanie zastępczych miejsc lęgowych),
- stosowanie się do zapisów określonych w decyzjach administracyjnych, regulaminie utrzymania czystości i porządku w gminie oraz w przepisach prawnych przy realizacji poszczególnych przedsięwzięć,
- inwentaryzacja przyrodnicza w zakresie występowania gatunków chronionych przy przeprowadzaniu prac remontowych i termomodernizacyjnych, przez doświadczonego ornitologa i chiropterologa.

Ponadto, przed przystąpieniem do prac termomodernizacyjnych Wykonawca robót powinien opracować Informację Zasad Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia przy Wykonywaniu Robót Budowlanych (tzw. Informacja BIOZ). Dokument ten określa prawidłowy sposób prowadzenia prac z zachowaniem wymagań ochrony środowiska, BHP oraz ogólne uwagi dotyczące zdrowia i bezpieczeństwa. Postępowanie zgodnie z Informacją BIOZ w sposób znaczący ograniczy ewentualne negatywne oddziaływanie na środowisko.

²¹ Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. - Dz.U. 2016 nr 0 poz. 353).

Spis tabel

Tabela 1.	Podstawowe dane jednostek analitycznych (sołectw) Gminy Stanin za 2016 roku	16
Tabela 2.	Lista wskaźników syntetycznych i częściowych.....	17
Tabela 3.	Powody udzielania pomocy społecznej w Gminie Stanin w latach 2012-2016	19
Tabela 4.	Powody udzielania pomocy społecznej w sołectwach Gminy Stanin w 2016 roku	21
Tabela 5.	Przestępczość w sołectwach Gminy Stanin w 2016 roku	22
Tabela 6.	Wyniki Sprawdzianu w klasie VI i Egzaminu gimnazjalnego w sołectwach Gminy Stanin w 2016 roku	23
Tabela 7.	Poziom uczestnictwa w życiu publicznym w sołectwach Gminy Stanin w 2016 roku	24
Tabela 8.	Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w Gminie Stanin w latach 2012 – 2016	25
Tabela 9.	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w sołectwach Gminy Stanin w 2016 roku	26
Tabela 10.	Dostępność infrastruktury publicznej.....	27
Tabela 11.	Dostępność infrastruktury usług komunalnych i sieci teletechnicznych	29
Tabela 12.	Wyznaczenie obszarów zdegradowanych.....	32
Tabela 13.	Wyznaczenie obszaru rewitalizacji	34

Spis Map i Wykresów

Mapa 1.	Położenie gminy Stanin w województwie lubelskim.....	7
Mapa 2.	Mapa jednostek analitycznych (sołectw) Gminy Stanin.....	15
Mapa 3.	Obszary zdegradowane i Obszar rewitalizacji Gminy Stanin	35

Spis fotografii

Foto. 1,2	Spotkania konsultacyjne	59
Foto. 3,4	Spotkania konsultacyjne	60

Załączniki

1. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stanin na lata 2014 – 2020
2. FORMULARZ ZGŁOSZENIOWY Projektu do „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Stanin na lata 2017-2023” (tzw. Fiszka Projektowa)- wzór
3. Lista wskaźników monitorujących na poziomie projektów i programu.
4. Decyzje RDOŚ i Sanepidu w zakresie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Fiszka Projektowa

„Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Stanin”

Gmina Stanin przystąpiła do opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji (LPR), który jest dokumentem wymaganym w procesie aplikacji o środki pomocowe w ramach perspektywy finansowej 2014-2020. Jego celem jest zapewnienie harmonijnego i wielostronnego rozwoju gminy poprzez adaptacje starych zasobów do nowych potrzeb, co zapewni poprawę warunków życia, ochronę i zachowanie tych zasobów, integrację form historycznych i współczesnych oraz wyrównanie standardów nowych i starych zasobów.

Termin składania: do 10 sierpień 2017 r. do godz. 15.30

1.Nazwa wnioskodawcy <i>(proszę wpisać podmiot odpowiedzialny za realizację projektu, np. Urząd Gminy, GOPS, szkoły, prywatni przedsiębiorcy imię i nazwisko/nazwa firmy)</i>	
2.Dane kontaktowe <i>(nr telefonu, adres e-mail, adres korespondencyjny)</i>	nr telefonu: e-mail: adres korespondencyjny:
3.Tytuł projektu <i>(nazwa)</i>	
4.Lokalizacja projektu <i>(określenie lokalizacji)</i>	Sołectwo: Miejscowość: Lokalizacja <i>(opis lokalizacji lub nr działki/ek):</i>
5.Cele projektu <i>(proszę wskazać jakie problemy społeczne, gospodarcze, przestrzenne, techniczne rozwiąże projekt np. przestępczość, bezrobocie, zły stan dróg, niską aktywność społeczną oraz proszę wyszczególnić sfery procesu rewitalizacji, w które wpisuje się projekt np. społeczna, gospodarcza, techniczna, przestrzenno - funkcjonalna, środowiskowa)</i>	
6.Koncepcja projektu <i>(proszę podać zakres działań, które należy podjąć aby zrealizować zaplanowany efekt oraz proszę wskazać grupy społeczne, do których adresowany jest projekt)</i>	

<p>7.Szacunkowy koszt projektu</p> <p><i>(proszę podać szacunkowe koszty realizacji przedsięwzięcia, wraz z szacunkowym określeniem % lub kwotowego wsparcia finansowego, jakie są oczekiwane źródła finansowania RPO, EFS, EFRR, budżet gminy, środki prywatne, inne)</i></p>	
<p>8.Szacunkowy czas realizacji projektu</p> <p><i>(proszę podać szacunkowy czas realizacji projektu – rok rozpoczęcia i zakończenia)</i></p>	<p>od</p> <p>do</p>
<p>9.Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji</p> <p><i>(proszę określić bezpośrednie efekty realizacji projektu np. liczba osób korzystająca z danego projektu na rok, liczba nowoutworzonych etatów pracy, liczba organizowanych spotkań, warsztatów)</i></p>	
<p>10.Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji</p> <p><i>(proszę określić bezpośrednie, policzalne efekty realizacji projektu np. liczba wyremontowanych budynków, długość wyremontowanej drogi, powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją)</i></p>	

.....
data i podpis

Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych dla potrzeb niezbędnych do realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji (zgodnie z Ustawą z dnia 29.08.1997 roku o Ochronie Danych Osobowych; tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 922.).

.....
data i podpis

Załącznik nr 3. Lista wskaźników monitorujących na poziomie projektów i programu.

Lista wskaźników monitorujących na poziomie projektów

Lp.	Tytuł projektu	Wskaźnik rezultatu	Źródło danych	Wskaźnik produktu	Źródło danych
1.	Rozbudowa świetlicy w msc. Anonin	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej / kulturalnej / turystycznej - 100 osób/rok	Protokół z realizacji projektu	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 obiekt	Dokumentacja powykonawcza; Pozwolenie na użytkowanie
2.	Rozbudowa świetlicy w msc. Kopina	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej / kulturalnej / turystycznej - 100 osób/rok	Protokół z realizacji projektu	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 obiekt	Dokumentacja powykonawcza; Pozwolenie na użytkowanie
3.	Budowa świetlicy w msc. Niedźwiadka	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej / kulturalnej / turystycznej - 50 osób/rok	Protokół z realizacji projektu	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 obiekt	Dokumentacja powykonawcza; Pozwolenie na użytkowanie
4.	Budowa świetlicy w msc. Stara Gąska/Stara Wyróblina	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej / kulturalnej / turystycznej - 100 osób/rok	Protokół z realizacji projektu	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 obiekt	Dokumentacja powykonawcza; Pozwolenie na użytkowanie
5.	Budowa drogi w msc. Borowina	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury drogowej - 100 osób/rok	Protokół z realizacji projektu	Długość wybudowanych dróg gminnych - 1,2 km	Dokumentacja powykonawcza;
6.	Budowa drogi w msc. Kopina	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury drogowej - 250 osób/rok	Protokół z realizacji projektu	Długość wybudowanych dróg gminnych - 1,0 km	Dokumentacja powykonawcza;
7.	Budowa drogi w msc. Aleksandrów	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury drogowej - 100 osób/rok	Protokół z realizacji projektu	Długość wybudowanych dróg gminnych - 0,8 km	Dokumentacja powykonawcza;
8.	Budowa drogi w msc. Niedźwiadka	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury drogowej - 100 osób/rok	Protokół z realizacji projektu	Długość wybudowanych dróg gminnych - 1,0 km	Dokumentacja powykonawcza;
9.	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w msc. Kopina	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej / kulturalnej / turystycznej będącej przedmiotem projektu – 150 osób	Protokół z realizacji projektu	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 1,0 ha	Dokumentacja powykonawcza;
10.	Organizacja cyklicznych szkoleń i spotkań informacyjnych zachęcających do zakładania i rozwoju własnej firmy	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 25 osób	Listy obecności	Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie – 30 osób	Umowy na realizację : projektu, zadań; Harmonogram rzeczowo-finansowy
11.	Szkolenia i spotkania informacyjne zachęcające do aplikowania o środki z UE	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 25 osób	Listy obecności	Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie – 30 osób	Umowy na realizację : projektu, zadań; Harmonogram rzeczowo-finansowy

12.	Wsparcie osób bezrobotnych i aktywizacja zawodowa	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 40 osób	Listy obecności	Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie – 50 osób	Umowy na realizację : projektu, zadań; Harmonogram rzeczowo-finansowy
13.	Od szkolenia do zatrudnienia – YEI	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 17 osób	Listy obecności	Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie – 20 osób	Umowy na realizację : projektu, zadań; Harmonogram rzeczowo-finansowy
14.	Przestrzeń integrująca	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej / kulturalnej / turystycznej - 200 osób/rok	Protokół z realizacji projektu	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 3,08461 ha	Dokumentacja powykonawcza;

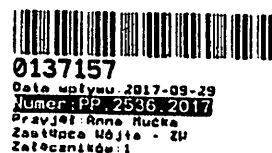
Lista wskaźników monitorujących na poziomie programu

Cel główny	Wskaźnik oddziaływania	Rok bazowy 2016	Rok docelowy (prognozowany) 2023
Wyprowadzenie obszarów zdegradowanych, objętych rewitalizacją (Aleksandrów, Anonin, Borowina, Kopina, Niedźwiadka, Stara Gąska, Stara Wróblina) ze stanu kryzysowego oraz poprawa warunków rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez eliminację zjawisk wpływających na ich degradację.	Odczuwalny wzrost poziomu jakości życia w obszarze rewitalizacji	0%	wzrost o 15%
Cele operacyjne	Wskaźnik oddziaływania	Rok bazowy 2016	Rok docelowy (prognozowany) 2023
1. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez odnowienie obszaru, nadanie przestrzeni właściwej funkcji oraz poprawę bezpieczeństwa.	Liczba obiektów infrastruktury sportu i rekreacji. (w podziale na rodzaje obiektów)	18 obiektów	20 obiektów
	Liczba obiektów infrastruktury kultury. (w podziale na rodzaje obiektów)	25 obiektów	29 obiektów
2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez ograniczenie patologii społecznych na obszarze rewitalizacji.	Liczba osób/rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z powodu ubóstwa.	186 rodziny 685 osób	158 rodzin 582 osób
	Liczba przestępstw kryminalnych.	57 przestępstw	48 przestępstw
3. Zwiększenie rozwoju gospodarczego i poprawa lokalnego rynku pracy oraz wzrost przedsiębiorczości mieszkańców gminy Stanin.	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.	566 podmioty	622 podmioty

LUBELSKI
PAŃSTWOWY WOJEWÓDZKI
INSPEKTOR SANITARNY
W LUBLINIE

Pau:
P. Górnalski
28.08.2017 OK

20-708 Lublin, ul. Pielęgniarek 6
tel. (0-81) 743-42-72 do 73, fax. (0-81) 743-46-86
wsse.lublin@pis.gov.pl, <http://wsse.lublin.pis.gov.pl>

Lublin, dnia 2017-09-27

DNS-NZ.7016.267.2017.GT

Wójt
Gminy Stanin
21-422 Stanin

W odpowiedzi na wniosek, z dnia 22 września 2017r. znak: IG.041.4.9.2016.PG w sprawie wyrażenia zgody na odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko do projektu dokumentu pn. „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Stanin na lata 2017 – 2023” Lubelski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Lublinie informuje, że w art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 1405) wymienione są dokumenty wymagające przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Lokalny program rewitalizacji to dokument, który nie jest wymieniony w art. 46 ww. ustawy. Zgodnie z art. 47 przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektów dokumentów innych niż wymienione w art. 46 jednak wymagają one uzgodnienia wyłącznie z organem określonym w art. 57, tj. w tym przypadku z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Lublinie.

Wobec powyższego wniosek pozostaje bez rozpoznania.

LUBELSKI PAŃSTWOWY WOJEWÓDZKI
INSPEKTOR SANITARNY
w Lublinie
Irena Nikiel

Otrzymuje:

1. Adresat + zwrot Programu
2. NZ a/a

*Plan Kopalnia Wąskole
06.11.2017r.*

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W LUBLINIE**
WOŚ.410.156.2017.MH

*Pan Piotr Gołkowski
03.11.2017r.*

Lublin, 30 października 2017 r.

**Wójt Gminy Stanin
21-422 Stanin**

Odpowiadając na pismo Wójta Gminy Stanin znak: IG.041.4.8.2016.PG z dnia 22.09.2017 r. (wplynęło 25.09.2017 r.) z wnioskiem o uzgodnienie, na podstawie art. 48 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2017, poz.1405), odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Stanin na lata 2017-2023 oraz w nawiązaniu do pisma znak: IG.041.4.10.2016.PG z dnia 04.10.2017 r., Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie uprzejmie informuję, że:

W oparciu o art. 48 ww. ustawy organ opracowujący projekty dokumentów, o których mowa w art. 46 pkt 1 i 2 może, po uzgodnieniu z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 i 58, odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.

Na podstawie analizy przedłożonego projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Stanin na lata 2017-2023 stwierdzono, że nie zalicza się on do dokumentów planistycznych, o których mowa w art. 46 ust. 1 ustawy ooś, ani do dokumentów tzw. sektorowych wymienionych w art. 46 ust. 2. W związku z powyższym dla projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Stanin na lata 2017-2023 należy rozpatrzyć potrzebę przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, o której mowa w art. 47 ustawy ooś.

Przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, na podstawie art. 47 ustawy ooś jest wymagane także w przypadku projektów dokumentów, innych niż wymienione w art. 46, jeżeli w uzgodnieniu z właściwym organem, o którym mowa w art. 57, organ opracowujący projekt dokumentu stwierdzi, że wyznaczają one ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub że realizacja postanowień tych dokumentów może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

Przy stwierdzeniu konieczności przeprowadzenia ooś, o którym mowa w art. 47 bierze się pod uwagę uwarunkowania wymienione w art. 49 ww. ustawy.

Na podstawie diagnozy społeczno – gospodarczo – przestrzennej wyznaczono obszar rewitalizacji na terenie gminy Stanin obejmujący 7 sołectw, tj.: Aleksandrów, Borowina, Stara Gąska, Stara Wróblina, Anonin, Niedźwiadka oraz Kopina, obejmujący ok. 19,27% powierzchni gminy i zamieszkiwany przez ok. 25,10 % ludności gminy.

Głównym celem Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Stanin na lata 2017-2023 jest wyprowadzenie obszarów zdegradowanych, objętych rewitalizacją ze stanu

kryzysowego oraz poprawa warunków rozwoju społeczno – gospodarczego poprzez eliminację zjawisk wpływających na ich degradację. Zidentyfikowano trzy cele operacyjne, tj.: poprawa jakości życia mieszkańców poprzez odnowienie obszaru, nadanie przestrzeni właściwej funkcji oraz poprawę bezpieczeństwa; przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez ograniczenie patologii na obszarze rewitalizacji; zwiększenie rozwoju gospodarczego i poprawa lokalnego rynku pracy oraz wzrost przedsiębiorczości mieszkańców gminy Stanin, w ramach których określono kierunki działań oraz przedstawiono listę projektów rewitalizacyjnych.

Na podstawie analizy przedłożonego projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Stanin na lata 2017-2023 stwierdzono, że część zadań inwestycyjnych ujętych w projekcie obejmujących m.in. budowę dróg w miejscowości Borowina, Kopina, Aleksandrów oraz Niedźwiada, budowę świetlic w miejscowości Anonin, Niedźwiada, Stara Gąska, Stara Wróblina oraz rozbudowę świetlicy w miejscowości Kopina może zostać zaliczona do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W przedłożonym piśmie znak: IG.041.4.10.2016.PG z dnia 04.10.2017 r. stwierdzono, że w ramach ww. zadań inwestycyjnych nie będą realizowane przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko. Planowane przebudowy dróg będą dotyczyły odcinków o długości mniejszej niż 1 km, natomiast budowa i rozbudowa świetlic dotyczy obiektów, których powierzchnia nie przekracza 2 ha. W związku z powyższym należy uznać, że projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Stanin na lata 2017-2023 nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

W załączonej analizie uwarunkowań stwierdzono, że ewentualne uciążliwości, jakie mogą wystąpić w związku z realizacją projektów, będą związane z etapem prowadzenia robót budowlanych. Przewiduje się lokalny wzrost zapylenia oraz hałasu na skutek prowadzonych prac ziemnych oraz wzmożonego ruchu samochodów ciężarowych. Oddziaływania te będą miały charakter krótkotrwały, bezpośrednio związany z prowadzonymi pracami. Nie przewiduje się oddziaływań skumulowanych i transgranicznych na skutek realizacji planowanych projektów rewitalizacyjnych. W uzasadnieniu do wniosku oceniono, że oddziaływania na zdrowie człowieka będą związane z poprawą warunków bytowych, a także wzrostem atrakcyjności obszarów objętych Programem.

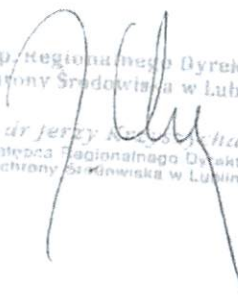
Zakłada się, że wszelkie prace będą prowadzone zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, pod nadzorem uprawnionych osób oraz wykorzystując sprawny sprzęt. Ewentualne uciążliwości dla zdrowia ludzi będą wynikały z niewielkiego wzrostu ruchu samochodowego generującego hałas oraz zapylenie. Będą to oddziaływania krótkotrwałe, o zasięgu lokalnym ograniczonym do jednej miejscowości gminnej.

Na terenie gminy Stanin występuje fragment Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz fragment obszaru Natura 2000 Lasy Łukowskie PLB060010. W przedłożonym uzasadnieniu do wniosku stwierdzono, że planowane projekty rewitalizacyjne będą realizowane poza ww. obszarami chronionymi. W związku z powyższym, biorąc pod uwagę charakter planowanych zadań nie przewiduje się negatywnego wpływu na obszary chronione występujące na terenie gminy Stanin, w tym na integralność sieci Natura 2000.

Na podstawie przeprowadzonej analizy załączonych dokumentów, biorąc pod uwagę uwarunkowania, o których mowa w art. 49 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r. 1405), Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie stwierdził, że dla projektu **Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Stanin na lata 2017-2023** nie zachodzi potrzeba przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Otrzymują:

1. Wójt Gminy Stanin
2. a/a.

op. Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Lublinie
dr Jerzy Kozłowski
Zastępca Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Lublinie

Przewodniczący Rady Gminy

Zofia Czubek